

Să-L cunoști și să te cunoști

Rugăciunea personală,
loc de întâlnire cu dumnezeul cel apropiat

RUBÉN HERCE (Ed.)

Rubén Herce (ed.)

SĂ-L CUNOȘTI ȘI SĂ TE CUNOȘTI

RUGĂCIUNEA PERSONALĂ, LOC DE ÎNTÂLNIRE CU DUMNEZEUL CEL APROPIAT

www.opusdei.org

Cuprins

- Să-L cunoști și să te cunoști (I): Să Îi intri la inimă lui Cristos
- Să-L cunoști și să te cunoști (II): Din buzele lui Isus
- Să-L cunoști și să te cunoști (III): În compania sfinților
- Să-L cunoști și să te cunoști (IV): Să știi să ascuți
- Să-L cunoști și să te cunoști (V): Cum ne vorbește Dumnezeu
- Să-L cunoști și să te cunoști (VI): Dumnezeu ne vorbește prin cuvinte și prin lucrări
- Să-L cunoști și să te cunoști (VII): În căutarea conexiunii
- Să-L cunoști și să te cunoști (VIII): Momentul oportun
- Să-L cunoști și să te cunoști (IX): Nu te teme, căci Eu sunt cu tine
- Să-L cunoști și să te cunoști (X): Isus este foarte aproape
- Să-L cunoști și să te cunoști (XI): Voi sunteți o scrisoare trimisă de Cristos
- Să-L cunoști și să te cunoști (XII): Suflete de rugăciune liturgică
- Să-L cunoști și să te cunoști (XIII): Nu mai vorbim, ne privim

Să-L cunoști și să te cunoști (I): Să Îi intri la inimă lui Cristos

Cu un singur cuvânt, tâlharul cel bun l-a intrat la inimă lui Isus și astfel i s-au deschis porțile Cerului. Așa este rugăciunea: un cuvânt care Îi intră la inimă lui Isus și ne permite să trăim de acum încolo alături de El.

Dincolo de zidurile Ierusalimului, puțin după-amiază, trei oameni au fost crucificați pe muntele Calvar. Este prima Vineri Sfântă din istorie. Doi dintre ei erau tâlhari; al treilea, în schimb, unicul om din această lume, absolut inocent: Fiul lui Dumnezeu. Unul din cei doi tâlhari, în ciuda suferinței sale intense și a epuizării fizice, a avut forța de a începe un foarte scurt dialog cu Cristos. Cuvintele lui, pline de umilință, „amintește-ți de mine când vei ajunge în Împărăția Ta” (Lc 23,42), au meritat ca Dumnezeu făcut om să-l asigure că peste câteva ore se vor reîntâlni în paradis. Pe Sfântul Josemaría l-a emoționat adesea această atitudine a tâlharului *cel bun*: „Un singur cuvânt i-a fost suficient pentru a-l intra la inimă lui Cristos și astfel să se deschidă porțile Cerului” [1].

Două dialoguri pe cruce

Și noi dorim ca rugăciunea noastră să se umple de rod, ca cea a tâlharului bun, tradițional cunoscut sub numele de Dimas. Pentru noi, să gândim că dialogul cu Dumnezeu ne poate transforma viața este un vis. A „intra la inimă” înseamnă a cuceri, a face să te îndrăgostești, a entuziasma. Spunem că „i-am intrat la inimă” pentru că nu merităm să primim atâta afecțiune. Se spune „a fura inima”, pentru că se ia ceea ce, fără să vă aparțină, este dorit cu înflăcărare. Rugăciunea se bazează pe ceva la fel de simplu ca a învăța să primim un asemenea dar în inima noastră, lăsându-ne însoțiți de Isus, care nu-și impune niciodată darurile Sale, nici harul Său, nici iubirea Sa.

Alături de Dimas se află însoțitorul său de suferință și el suspendat pe lemn, pe Calvar. Ce contrast în reproșul pe care l-a adresat lui Isus: „Nu ești tu Cristos? Salvează-te pe tine însuși și pe noi!” (Lc 23,39). Cuvinte care au efectul unui duș rece. Care este diferența dintre cele două *dialoguri*? Cei doi tâlhari l-au adresat lui Isus, dar numai Dimas a primit ceea ce Stăpânul a prevăzut să-i ofere. El a dus la bun sfârșit ultima și cea mai bună *lovitură* a sa: cererea sa de a rămâne cel puțin în memoria lui Cristos. În schimb, tovarășul său nu și-a deschis inima cu umilință Celui care dorea să-l elibereze de trecutul său și să-i ofere o comoară fără egal. El a cerut să fie auzit și salvat; i-a făcut față ingenuității aparente a lui Isus, reproșându-I pasivitatea. Poate așa *furase* el mereu: gândindu-se că ar recupera ceea ce îi aparținea. Cât îl privește pe Dimas, el știa că nu merită nimic, iar atitudinea sa a reușit să-i deschidă seiful iubirii de Dumnezeu. El a știut să-l recunoască pe Dumnezeu așa cum este: un Tată care se oferă fiecăruia dintre copiii Săi.

În fața acestor două *dialoguri* posibile pe care le găsim în Evanghelie, putem înțelege că Domnul contează pe libertatea noastră pentru a ne face fericiți. Și, de asemenea, că nu este întotdeauna ușor să ne lăsăm iubiți. Rugăciunea poate fi o modalitate minunată de a descoperi ce simte, ce gândește și ce vrea Isus. Viața divină din noi este un dar. Rugăciunea, în acest sens, este un canal prin care se revarsă torentul de iubire pe care Dumnezeu vrea să ni-l ofere, o invitație neașteptată de a dobândi viața adevărată.

Pentru a deschide porțile Cerului

Sfântul Josemaría ne amintea că Dumnezeu „a vrut să accepte riscul ce decurge din libertatea noastră” [2]. Un bun mod de a-I mulțumi ar putea fi să ne deschidem lui Dumnezeu. Am putea chiar să spunem că, în ultimul caz nu ne expunem niciunui risc; numai o anumită aparență de pericol s-ar putea manifesta, pentru că avem toate șansele de a reuși: garanția promisiunii Sale, (cuiele) suferințele ce ard de iubire pentru noi. Văzut sub acest unghi, înțelegem cât de absurd este să rezistăm voinței lui Dumnezeu, când acest lucru ni se întâmplă deseori. Motivul este că „în prezent noi vedem într-un mod confuz, ca într-o oglindă; dar într-o zi ne vom vedea față în față. Acum cunosc în parte, dar atunci voi cunoaște pe deplin, precum am fost cunoscut și eu” (1 Cor 13,12). Sfântul Paul ne-o spune: pentru a ne cunoaște, cel mai bun drum este să ne privim în Cristos, să ne contemplăm viața cu ochii Săi.

Dimas L-a înțeles și nu s-a temut de enorma breșă care se deschidea între bunătatea lui Isus și greșelile sale personale. El îl recunoaște pe Regele Lumii pe fața umilită și desfigurată a lui Cristos; în ochii Săi care îl privesc cu tandrețe, îi redă demnitatea și, ciudat, amintindu-i că, pe deasupra, este iubit. Cu siguranță, *sfârșitul fericit* al întâmplării tâlharului cel bun poate părea prea facil. Totuși, noi nu vom cunoaște niciodată drama convertirii care s-a produs în inima sa în acel moment, nici pregătirea care a făcut-o posibilă.

Să te deschizi la atâta afecțiune prezintă puncte comune cu descoperirea că rugăciunea este un dar, o cale privilegiată pentru a primi afecțiunea unei inimi care nu cunoaște jumătățile de măsură, nici calculele. O viață diferită ne este dată, mai deplină, mai fericită și care are mai multe sensuri. Papa Francisc afirma: „Rugându-ne, îi *deschidem jocul* și îi facem loc pentru ca El să poată acționa, să poată intra și să poată triumfa” [3]. Dumnezeu este cel care ne va transforma, ne va însoți și va face totul: singurul lucru de care are nevoie este să-I *deschidem jocul*. În acest moment libertatea noastră intră în joc, o libertate pe care Cristos ne-a câștigat-o, desigur, pe Cruce.

Rugăciunea ne ajută să înțelegem că „atunci când ne cere ceva, în realitate ne oferă un dar. Nu noi îi facem o favoare: este Dumnezeu, care ne luminează viața, dându-i sens deplin” [4]. Iată ce face, cu siguranță, să intrăm în inimă: ușa deschisă a vieții noastre care se lasă în mâinile ceiluilat, care se lasă iubită, să transforme, animată de dorința ardentă de a răspunde, chiar dacă noi nu știm foarte bine cum să acționăm. „Gustați și vedeți cât de bun este Domnul! (Ps 33,9). Aceste câteva cuvinte rezumă drumul pentru a deveni un suflet care se roagă, „căci, dacă nu recunoaștem că am primit aceste daruri, nu ne îndreptăm spre iubire” [5]. Când I-am spus Domnului ultima dată cât de mult Îl iubim? Cu ce

frecvență ne oprim să ne gândim la El și să-L *savurăm*?

De aceea uimirea este o parte esențială a vieții noastre de rugăciune: admirația în fața unei minuni care nu ține în parametri noștri. Ceea ce ne face să repetăm deseori: „Ce mare ești, cât de frumos și bun! Iar eu care sunt prost, care pretindeam că Te înțeleg! Tu n-ai fi nimic dacă ai exista doar în mintea mea, dar Tu ești totul, pentru că ești în inima mea” [6]. Lauda lui Dumnezeu ne plasează într-o relație autentică cu Cristos, ne ameliorează dificultatea grijilor și ne deschide orizonturi necunoscute până atunci. Iată consecințele *asumării riscului* de a ne oferi libertății lui Dumnezeu.

Diferite moduri de rugăciune

Când se găsea în Mexic, Sfântul Josemaría a povestit într-o zi o anecdotă în cursul uneia din întâlnirile sale cu numeroase persoane. Unul dintre copiii săi, filozof, a trebuit, pe neașteptate, să preia anumite sarcini familiale. „Când mi-a vorbit despre afaceri, l-am privit și am izbucnit în râs. I-am zis: Afaceri? Banii pe care îi vei câștiga îi vei pune aici, în căușul palmei mele; va fi destul loc aici”. Anii au trecut iar ei s-au revăzut. Sfântul Josemaría i-a spus: „Iată mâna mea. Nu ți-am spus că va trebui să depui aici tot ce câștigi?” El s-a ridicat și, spre uimirea celor prezenți, i-a depus un sărut în căușul mâinii, adăugând: „Iată!” L-am îmbrățișat și i-am zis: „Mi-ai dat mai mult decât trebuia. Mergi, golanule [7], Dumnezeu să te binecuvânteze!” [8].

În rugăciunea noastră, putem depune un sărut în palma lui Dumnezeu, să-I dăruim afecțiunea noastră, ca pe unica noastră comoară, pentru că nu avem nimic altceva. Pentru unii, un gest asemănător în intenția Domnului va fi suficient pentru a aprinde într-o rugăciune toate actele de iubire și de decizii. Pentru ei, o privire este de mii de ori mai expresivă decât o mie de cuvinte. Ei ar vrea să atingă tot ce se raportează la Dumnezeu. În cursul întâlnirilor lor cu Domnul în rugăciune, s-ar zice că ei simt briza ce vine de pe malurile mării din Galileia. Simțurile se dezlănțuie și apropierea lui Isus face posibile aceste senzații care inundă inimile de pace și bucurie. Această bucurie are nevoie imediată de a fi împărtășită, iar misiunea constă în a deschide brațele ca Isus pentru a îmbrățișa lumea întreagă și de a o salva cu El.

Însă, manierele de a ne ruga sunt infinite, fiindcă fiecare dintre noi o are pe a sa. Fiecare caută, cu toată simplitatea, să audă cuvinte reconfortante. Isus nu este lipsit de generozitate când este vorba să aibă cuvinte admirative cu privire la cineva despre care știe că are nevoie de ele: „Iată într-adevăr Israelit în care nu este vicleșug” (In 1,47). El ni le va spune și nouă, dacă ne-am deschide inimile spre El.

Nimeni mai mult decât El nu a avut cuvinte impregnate cu o iubire atât de mare. Nimeni nu le-a formulat cu atâta har și adevăr. Atunci când le auzim, dragostea pe care o primim ne frapează. Noi învățăm astfel să privim ca Dumnezeu. În felul acesta, întrevădem că fiecare prieten sau fiecare prietenă ar fi capabil să o facă dacă s-ar lăsa dus de har.

Unora le place să-i servească pe alții, ca Marta, prietena Domnului din Betania. Cu prilejul vizitei la ea, Isus nu i-a spus să se așeze, ci a invitat-o să descopere unicul

lucru necesar (cf. Lc 10,42), dintre preocupările sale. Oamenii asemenea Martei sunt reconfortați gândind că, prin rugăciunile lor, Dumnezeu acționează pentru a conduce la Cer multe suflete. Lor le place să-și umple rugăciunile cu fețe și nume de persoane concrete. Ei au nevoie să se convingă că sunt co-mântuitori în tot ceea ce fac. *De facto*, dacă Maria a putut să-și aleagă „cea mai bună parte” este tocmai pentru că Marta asigura serviciul. Ea era satisfăcută să știe că ceilalți erau fericiți.

Alții, însă sunt înclinați mai mult la mici detalii ca darurile, de mică valoare, desigur. Este manifestarea unei inimi care, nu încetează să se gândească la alții, caută pretutindeni în viața sa ceva atractiv celor dragi inimii. Ei sunt poate satisfăcuți să descopere toate darurile pe care Dumnezeu le-a semănat în viața lor. „Rugăciunea, cu siguranță, pentru că ea se alimentează din darurile lui Dumnezeu care se răspândesc în viața noastră, ar trebui mereu să aibă memorie” [9]. Ei pot încerca și dorința de a-L surprinde pe Dumnezeu printr-o mie și una de atenții. În acest domeniu, factorul surpriză are multă importanță și să găsești ceea ce Îi place Domnului nu este atât de greu. Chiar dacă este un mister, atenția cea mai modestă Îl umple de recunoștință și face să-I strălucească ochii. Fiecare suflet pe care încercăm să-l apropiem de iubirea Sa, ca cea a lui Dimas în ultimele sale momente, Îi intră din nou la inimă.

Fără a vrea să închidem toate posibilitățile în scheme rigide, anumite suflete au nevoie să petreacă timp cu cel pe care îl iubește. Lor le place, de exemplu, să-L consoleze pe Isus. Tot timpul pe care îl petrec alături de Cel pe care ele Îl iubesc li se pare scurt. Pentru a atinge cu degetul afecțiunea divină, ele se pot gândi la Nicodim, pe care Isus l-a primit în plină noapte, în intimitatea unui cămin propice confidențelor. Datorită acestui timp petrecut împreună, desigur, Nicodim va fi capabil să se arate curajos în cel mai dificil moment și să rămână alături de Cristos atunci când ceilalți s-au lăsat dominați de frică.

Uneori gândim că pentru a ne cunoaște pe noi înșine trebuie să ne identificăm greșelile; este parțial adevărat. Să ne cunoaștem temeinic inima și dorințele cele mai intime este o chestiune cheie pentru a-L asculta pe Dumnezeu și a ne lăsa copleșiți de iubirea Sa.

Dialogul dintre Isus și tâlharul cel bun a fost scurt dar intens. Dimas a descoperit o fisură în inima largă și inocentă a lui Cristos: un mod ușor de a-L *asalta*. Voința lui Dumnezeu, atât de obscură și dureroasă de multe ori, s-a luminat în fața cererii umile a tâlharului. Singura Lui dorință este ca noi să fim fericiți, cei mai fericiți din lume. Tâlharul cel bun s-a strecurat prin această fisură pentru a apuca cea mai mare comoară. Fecioara Maria a fost martorul felului în care Dimas L-a apărut pe fiul ei. Poate că, cu o simplă privire l-a cerut lui Isus mântuirea acestuia. Cristos, incapabil să refuze orice Mamei Sale, a spus: „Astăzi vei fi cu mine în paradis” (Lc 23,43).

[1] Sf. Josemaría, *Calea Crucii*, a XII-a stațiune, nr. 4.

[2] Sf. Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 113.

[3] Papa Francisc, *Christus vivit*, nr. 155.

[4] F. Ocáriz, „Luz para ver, fuerza para querer”, din ABC (Madrid), 18 septembrie 2018.

[5] Sf. Tereza din Ávila, *Cartea vieții*, 10, 4.

[6] Sf. Josemaría, Note dintr-o predică, 9 iunie 1974, în volum «Cateheza» 1974/1, p. 386 (AGP, P04).

[7] Traducere de „hoț” în limbajul familial.

[8] Sf. Josemaría, Note dintr-o reuniune de familie, 27 noiembrie 1972; în «Dos meses de catequesis», 1972, vol. II, p. 616 (AGP, biblioteca, P04).

[9] Papa Francisc, *Gaudete et exultate*, nr. 153.

[Înapoi la cuprins](#)

Să-L cunoști și să te cunoști (II): Din buzele lui Isus

Primii discipoli ai lui Isus trăiau în permanență alături de Învățătorul lor, în fascinație și surpriză; El îi învăța cu autoritate, demonii I se supuneau, le spunea că are puterea de a ierta păcatele, făcea minuni pentru ca ei să nu se îndoiască de El... Un bărbat atât de surprinzător trebuia să ascundă un mister. Într-o zi, în zori, când începeau o nouă zi, epuizantă, discipolii nu-L găsesc pe Isus. Ei părăsesc casa foarte îngrijorați și traversează orașelul Cafarnaum. Tot fără urmă de Isus. Până la urmă, pe flancul unei coline, în fața lacului, Îl regăsesc... rugându-se! (cf. Mc 1,35).

Evangelistul ne lasă să credem că, într-un prim moment, n-au înțeles dar că, au putut constata îndată că episodul din Cafarnaum nu era un fapt izolat. Rugăciunea făcea parte din viața Învățătorului, la fel și predicarea, efortul Său de a se oferi nevoilor oamenilor sau pauza. Însă, în timp ce aceste activități erau de înțeles, chiar admirabile, aceste momente de liniște îi fascinau, chiar dacă ei nu le înțelegeau întru totul. Doar după ce au petrecut un oarecare timp alături de Învățător au îndrăznit să-L întrebe: „Doamne, învață-ne să ne rugăm, cum și Ioan Botezătorul i-a învățat pe discipolii săi” (Lc 11,1).

Non multa...

Noi cunoaștem răspunsul lui Isus la această întrebare: *Tatăl Nostru*. Cineva ar putea gândi că discipoli au fost dezamăgiți. Doar aceste câteva cuvinte? Asta face Învățătorul în ore îndelungate? Ne-am putea imagina chiar că răspunsul lui Isus i-a lăsat nedumeriți și că ei ar fi dorit ca El să continue să-i învețe. În acest sens, Evanghelia după sfântul Matei, spre deosebire de cea a sfântului Luca, ne poate lumina un pic mai mult, în măsura în care el situează *Tatăl Nostru* în contextul Predicii de pe munte. Acolo a semnalat Cristos condițiile principale ale rugăciunii, ale unei frecventări autentice a lui Dumnezeu. Care?

Prima este *dreapta intenție*: este vorba să te adresezi lui Dumnezeu *pentru* Dumnezeu și nu pentru alte motive. Desigur, nu pentru că El ne vede, nici pentru a ne preface că avem o bunătate de care suntem lipsiți (cf, Mt 6,5). Ne adresăm lui Dumnezeu deoarece este o ființă personală, care nu trebuie instrumentalizată. El ne-a acordat tot ceea ce posedăm, noi existăm grație iubirii Sale, El a făcut din noi copiii Săi, El are grijă cu delicatețe de noi și Și-a dat viața pentru a ne salva. De atunci, dacă merită atenția noastră, nu este numai nici în mod deosebit din cauza a ceea ce putem obține de la El. Dacă o merită... este fiindcă este El!

Sfântul Ioan Paul al II-lea, când era episcop de Cracovia, le amintea tinerilor: „De ce toată lumea se roagă (creștini, musulmani, budiști, păgâni)? De ce se roagă ei? De ce se roagă și cei care cred că nu se roagă? Răspunsul este foarte simplu. Eu mă rog pentru că Dumnezeu există. Eu știu că Dumnezeu există. De aceea mă rog” [1].

A doua este *încrederea*: noi ne adresăm Celui care este Tată, *Abba*. Dumnezeu nu

este o ființă îndepărtată, și mai puțin, un dușman al omului, pe care să-l nefericească, alinându-l sau răspunzând fără încetare la cerințele Sale. El este un Tată care se îngrijește de copiii Săi, știe de ce au nevoie, le dă ceea ce le convine (cf, Mt 6,8), și „găsește deliciu în fiii omului” (Prov 8,31).

Înțelegem astfel mai bine a treia condiție a rugăciunii, care ne introduce în revelarea rugăciunii *Tatăl Nostru: a fi sobri în cuvinte* (cf. Mt 6,7). Vom putea astfel face experiența a ceea ce ne amintea Papa Francisc: „Ce plăcut este să fii în fața unui crucifix, sau în genunchi în fața Sfântului Sacrament și să fii pur și simplu sub privirea Sa!” [2]. Prea multe cuvinte ne-ar putea zăpăci și să ne distragă atenția. În acest caz, în loc să-L privim pe Dumnezeu și să ne odihnim în iubirea Lui, riscăm să devenim prizonierii nevoilor noastre urgente, a temerilor noastre sau a proiectelor noastre. Altfel spus, am putea sfârși închiși, fără ca rugăciunea să ne deschidă într-adevăr spre Dumnezeu și iubirii Lui transformatoare.

Există un adagio latin pentru a evoca maniera de studiu, pe care o cita sfântul Josemaría: „*Non multa sed multum*” [3]. Într-adevăr, el amintește în ce măsură este important să nu ne dispersăm, *non multa*, dar să aprofundăm esențialul, *sed multum*. Acest sfat ajută și la înțelegerea învățăturilor lui Isus despre rugăciune. Tatăl Nostru, în concizia sa, nu este o lecție *înșelătoare*, ci o relevare autentică asupra modului de a stabili o adevărată *conexiune* cu Dumnezeu.

... *sed multum*

„Despre iubire, în seara [vieții], vei fi examinat. Învață să iubești după cum Dumnezeu vrea să fie iubit și lasă-ți condiția” [4]. Aceste cuvinte ale lui Ioan al Crucii ne amintesc faptul că a iubi înseamnă să fii pe aceeași lungime de undă cu celălalt, să-i ghicești gândurile și să i le satisfaci, să înveți că în suferință, uneori, o intenție bună nu este suficientă, ci că trebuie să înveți să *reușești*.

Cum să reușești să-L iubești pe Dumnezeu? Cum să reușești să-I descoperi gusturile. Cartea lui Iob scoate în evidență această dificultate, când, la sfârșit, el spune cu umilință: „Eu Te voi întreba și Tu mă vei învăța” (Iob 42,4). Această întrebare au adresat-o discipolii lui Isus câteva secole mai târziu: „Învață-ne să ne rugăm”. A învăța să te rogi nu este o chestiune de *tehnică* sau de *metodă*. Este înainte de toate deschiderea către un Dumnezeu care ne-a arătat adevărata Sa față și ne-a deschis intimitatea inimii Sale. Numai descoperind ce se ascunde în inima lui Dumnezeu vom putea să ne rugăm cu adevărat, să-L iubim cum vrea El să-L iubim. Luminați de această cunoaștere, ne vom putea schimba calitatea rugăciunii noastre, să învățăm să ne rugăm în cel mai bun mod posibil.

De atunci, *Tatăl Nostru* este marea învățătură a lui Isus, pentru ca noi să fim în armonie cu inima Tatălui. Iată de ce a fost evocat caracterul *performativ* al aceste rugăciuni: acestea sunt cuvinte, care ne explică semnificația lor, cuvinte care ne transformă. Nu sunt simple fraze de repetat, ci cuvinte pentru a ne educa inima noastră și să o învețe să bată cu bătaii care vor plăcea Tatălui nostru din Cer.

A spune *Tată* și *nostru* mă plasează într-o relație care îmi configurează viața; să repeți *facă-se voia Ta* mă învață să iubesc planurile lui Dumnezeu; să reciti *iartă-ne nouă păcatele noastre precum iertăm și noi greșităilor noștri* mă ajută să am o inimă mai miloasă față de alții. „Cuvintele ne instruiesc și ne permit să înțelegem

ceea ce trebuie să dorim și să cerem pentru noi înșine. Și nu este ca și cum o să-l convingem pe Domnul cu ele pentru a obține ceea ce cerem” [5]. Recitând *Tatăl Nostru* învățăm să ne adresăm lui Dumnezeu, punând accentul pe ceea ce este, cu adevărat, important.

Meditând diferitele cereri ale rugăciunii *Tatăl Nostru*, poate cu ajutorul câtorva vechi comentarii, sfântul Ciprian, sfântul Toma [6], sau al altora mai recente, cum este *Catehismul Bisericii Catolice*, poate constitui un bun început pentru a ne reînnoi viața de rugăciune și să trăim astfel cu o mai mare intensitate povestea de iubire pe care viața noastră este normal să o trăiască.

Cu cuvinte inspirate

Discipolii, martori ai rugăciunii lui Isus, L-au văzut adresându-se foarte des Tatălui cu cuvinte luate din Psalmi. El învățase s-o facă, fără îndoială, de la mama Sa și de la Sfântul Iosif. Psalmii I-au hrănit rugăciunea până în momentul suprem al sacrificiului său pe cruce: „Eli, Eli, lamma sabachtani” spune primul verset din *Psalmul 22* în aramaică, așa cum l-a pronunțat Isus în momentul în care se producea mântuirea noastră. Și Sfântul Matei spune că la Ultima Cină, „după ce au cântat psalmii ei au plecat pe muntele Măslinilor” (Mt 26,30). Ce psalmi recitau?

În timpul mesei pascale, Evreii luau patru pahare de vin, ce reprezentau cele patru promisiuni de binecuvântare, pe care Dumnezeu le făcuse poporului său în momentul eliberării lor din Egipt: „Vă voi scoate”, „vă voi elibera”, „vă voi răscumpăra”, „vă voi lua” (Ex 6, 7-7). Paharele erau băute în patru momente diferite ale mesei. În același timp ei cântau imnurile *Hallel*, numite astfel pentru că ele începeau cu cuvântul „hallel” (alleluia) [7]. Cu siguranță, Isus le-a recitat pe toate, cu inima debordând de recunoștință și de laudă pentru Dumnezeu, Tatăl Său, adevărat israelit, conștient de caracterul inspirat al acestor rugăciuni, care condensau dragostea lui Dumnezeu pentru poporul Său, la fel ca atitudinile proprii inimii omului în fața unui Dumnezeu, mereu mai admirabil: lauda, adorația, rugăciunea, cererea iertării...

De atunci, primii creștini au urmat maniera lui Isus de a se ruga, fideli și sfatului Sfântului Paul, nu are nimic uimitor: „Spuneți între voi psalmi, imnuri și cântări inspirate, cântați Domnului și celebrați-L din toată inima voastră. În orice moment și pentru orice lucru, în numele Domnului nostru Isus Cristos, mulțumiți-I lui Dumnezeu, Tatăl” (Ef 5, 19-20). Ca în *Tatăl Nostru*, cuvintele psalmilor le educa inima, deschizându-i la o relație autentică cu Dumnezeu. Uimiți și recunoscători, ei descopereau cum aceste versete au prefigurat întotdeauna viața lui Cristos. Înțelegeau, mai ales, că inima Sa de om adevărat era cea care știusese cel mai bine să înțeleagă toate aceste laude, cereri și rugăciuni. De atunci, „în rugăciune și folosiți în Cristos, Psalmii sunt un element esențial și permanent în rugăciunea Bisericii Sale. Ei sunt adaptați oamenilor de orice condiție și din orice timp” [8]. Și noi vom găsi în ei „o hrană solidă” (cf. Evr 5, 14) pentru rugăciunea noastră.

Nu numai Psalmii. Ei au fost repede însoțiți de diferite compoziții, „imnuri și cântări spirituale”, pentru a-L lăuda pe Dumnezeu de trei ori sfânt, care S-a revelat ca o comuniune de persoane, Tată, Fiu și Duh. Astfel a început elaborarea rugăciunilor pentru liturgie și pentru a hrăni pietatea personală, ca să ne ajute să

ne adresăm lui Dumnezeu cu termenii potriviți, ca expresia credinței noastre în El. Aceste rugăciuni, rodul iubirii Bisericii pentru Domnul său, constituie de asemenea o comoară pentru a ne educa inima. De aceea Sfântul Josemaría scria: „Rugăciunea ta să fie liturgică. – Ah, dacă ai putea îndrăgi să reciti psalmii și rugăciunile din Liturghier, mai degrabă decât rugăciunile private sau particulare!” [9].

Suflul Duhului Sfânt

Noi toți am primit o instruire prin studiul textelor liturgice scrise. De aceea putem bine înțelege de ce cuvintele din Tatăl Nostru, din Psalmi și din alte rugăciuni ale Bisericii ne-au educat în frecventarea lui Dumnezeu, chiar dacă nu am fost prea conștienți până în prezent. Totuși, cuvântul lui Dumnezeu posedă o caracteristică proprie: este viu și poate, de atunci să aducă noutăți de nebănuit. Scrisoarea către Evrei amintește că „cuvântul lui Dumnezeu este viu, energic și mai ascuțit decât o spadă cu două ascuțisuri; el ajunge până la a dezvălui sufletul și spiritul, articulații și măduvă; el judecă intențiile și gândurile inimii” (Evr 4,12).

Iată de ce aceleași cuvinte, auzite de mai multe ori, nu sună la fel. Uneori ele deschid orizonturi noi în fața ochilor noștri, fără să știm să explicăm de ce; este acțiunea Duhului Sfânt care vorbește în interiorul nostru. Sfântul Augustin explica cu precizie: „Sunetul cuvintelor noastre vă lovește urechile, dar stăpânul este în interior [...]. Vreți o probă, fraților? Nu ați auzit această predică? Câți nu vor pleca de aici fără să fi înțeles ceva! În ceea ce mă privește, am vorbit tuturor, dar celor cărora ungerea nu le vorbește în interior, pe care Sfântul Duh nu-i învață în interior, se întorc în aceeași ignoranță” [10].

Legătura strânsă între Sfântul Duh, cuvântul inspirat și viața noastră de rugăciune devine astfel mai evidentă. Biserica Îl invocă, pe drept cuvânt, ca „Stăpân interior” care ne educă inima cu aceleași cuvinte, învățate de Isus, făcându-ne să descoperim în ea orizonturi mereu noi, încât să-L cunoaștem mai bine pe Dumnezeu și să-L iubim în fiecare zi mai mult.

„Maria reținea, totuși, aceste evenimente și le medita în inima ei” (Lc 2,19). Rugăciunea Mamei noastre se hrănea din chiar viața sa și din meditarea asiduă a cuvântului lui Dumnezeu. Aici găsea lumina pentru a vedea cu mai multă profunzime tot ce o înconjura. În cântarea de laudă, *Magnificat*, percepem în ce măsură Sfânta Scriptură era alimentul constant al rugăciunii ei. *Magnificat-ul* este plin de referințe la Psalmi și la alte texte din Sfânta Scriptură, cum este „cântarea Anei” (1 Sam, 2,11) sau viziunea lui Isaia (Is 29,19-20), printre altele [11]. Cu acest aliment, Spiritul Sfânt Își pregătea da-ul său necondiționat ambasadei îngerului. Noi am recurs la protecția Sa, pentru ca și noi să permitem cuvântului Său divin să ne educe inima și să ne facă capabili să răspundem *fiat*, „să mi se facă”, „vreau” la atâtea și atâtea planuri divine pe care Dumnezeu le-a conceput pentru viața noastră.

[1] K. Wojtyła (Sf. Ioan Paul al II-lea), *Exerciții spirituale pentru tineri*, BAC, Madrid 1982, p. 89.

[2] Papa Francisc, *Evangelii gaudium*, nr. 264.

[3] Cf. *Drum*, nr. 333.

[4] Sf. Ioan al Crucii, *Flacăra de dragoste vie* 59.

[5] Sf. Augustin, *Scrisoare* 130.

[6] Cf. Sf. Ciprian, *Despre unitatea Bisericii universale, Tatăl nostru*, A. Donato, Ciudad Nueva, Madrid 1991; Sfântul Toma de Aquino, *Opere catehetice, despre crezul, Tatăl nostru, Bucurate Maria, decalog și cele șapte sacramente*, Ed. Eunote, Pamplona 1995, pp. 98-128.

[7] *Hallel* e constituit din *micul Hallet*, care include Psalmii 113 (112) până 118 (117) și din *Hallel mare*, Psalmul 136 (135).

[8] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2597.

[9] *Drum*, nr. 86.

[10] Sf. Augustin, *Omilia a treia despre Sf. Ioan*, 13.

[11] Găsim și alte referințe: Habacuc 3,18; Job 12,19-20; 5,11-12 și în Psalmi 113,7; 136,17-23; 34,2-3; 111,9; 103,1; 89,11; 107,9; 34,10; 98,3; 22,9.

[Înapoi la cuprins](#)

Să-L cunoști și să te cunoști (III): În compania sfinților

Pentru prima dată, Isus urcă la Ierusalim. În sfârșit, El poate anunța împărăția lui Dumnezeu, prin cuvântul Său și prin miracole. Renumele Său s-a răspândit încetul cu încetul începând cu miracolul săvârșit la nunta din Cana. Atunci, un învățător evreu, destul de cunoscut, profitând de liniștea și penumbra nopții, se apropie pentru a sta de vorbă cu El (In 3,1). Nicodim simțise un fel de cutremur în inima sa ascultându-L și văzându-L pe Cristos. El întorcea multe lucruri în cap, iar pentru a găsi răspunsuri ținea la intimitatea unei conversații, față în față. Isus îi cunoștea sinceritatea inimii. El îi spuse îndată : „Într-adevăr, într-adevăr, îți spun, nimeni, dacă nu renaște din apă și Duh, nu poate intra în împărăția lui Dumnezeu” (In 3,5).

Întrebarea care a urmat, oricare dintre noi ar fi pus-o: „Ce înseamnă aceasta?” Cunoscut data, chiar ora exactă a nașterii mele, cum să te poți naște de două ori? În realitate, Isus îi cere lui Nicodim să nu caute lucruri ci să-l lase pe Dumnezeu să intre în viața sa, ceea ce este mult mai important. Înseamnă să încerci dorința de a fi sfânt, este ca și cum ai renaște, cum ai vedea totul în altă lumină; până la urmă, a fi o persoană nouă, a deveni puțin câte puțin Cristos însuși, „lăsând să se manifeste viața Sa în noi” [1]. Sfinții au parcurs deja până la capăt drumul împărăției lui Dumnezeu: ei au escaladat munți, s-au odihnit în văile lor și au cunoscut pasaje chiar întunecate. Iată de ce ei ne copleșesc cu speranță. Un mod de a-L recunoaște pe Cristos constă, cu siguranță, a trece prin sfinți. Viața lor poate juca un rol important pe drumul personal al oricărui botezat dornic de a învăța sa se roage.

Maria se roagă și când este bucuroasă...

Bărbații și femeile care ne-au precedat mărturisesc că dialogul vital cu Dumnezeu este, realmente, posibil în mijlocul unui du-te-vino neîncetat care ne-ar putea face să gândim contrariul. Mărturia Sfintei Maria este fundamentală. Datorită tandrei apropieri de fiul său Isus în viața cotidiană a unei familii, ea a făcut experiența intensă a dialogului cu Tatăl. Ca în toate casele, căminul din Nazaret avea momente bune da și momente mai dificile; totuși, în mijlocul stărilor de suflet foarte diferite, Fecioara Maria se ruga mereu.

Ea se roagă, de exemplu când este bucuroasă. Știm că puțin după anunțul îngerului, Maria „a pornit la drum și s-a dus în grabă în ținutul muntos, într-o cetate a seminției lui Iuda” (Lc 1,39), pentru a o vizita pe verișoara ei, Elisabeta. Ea a aflat că, datorită unui nou nepot, familia sa urma să crească, moment ce merita sărbătorit, cu atât mai mult că era vorba de un eveniment neașteptat, ținând cont de vârsta Elisabetei și a lui Zaharia. „Descrierea pe care o face Sfântul Luca despre întâlnirea celor două verișoare este plină de emoție și ne face să intrăm într-un scenariu de binecuvântare și bucurie” [2], emoție la care Duhul Sfânt se unește într-un anume fel, revelând prezența fizică a lui Mesia, atât lui Ioan Botezătorul

cât și mamei sale.

De abia sosită Maria la ea, Elisabeta a proslăvit-o cu afecțiune, servindu-se de cuvinte care urmau să devină o rugăciune universală și pe care o folosim zilnic, intrând și noi în bucuria sa: „Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul trupului tău!” (Lc 1,42). Emoționată și Maria răspunde entuziasmului verișoarei sale: „Sufletul meu îl preamărește pe Domnul și Duhul meu tresaltă de bucurie în Dumnezeu, Mântuitorul meu!”.

Magnificat-ul, nume sub care tradiția cunoaște răspunsul Mamei noastre, ne face să descoperim natura unei rugăciuni de laudă, impregnată de cuvintele lui Dumnezeu. După cum ne spune și Benedict al XVI-lea „știm că Maria cunoștea bine Sfintele Scrieri. *Magnificat*-ul său este o stofă țesută cu firi ale Vechiului Testament” [3]. Când ne simțim inima plină de gratitudine pentru un dar primit, este momentul să-i lăsăm frâu liber pe lângă Dumnezeu în rugăciunea noastră, poate cu ajutorul textelor Scripturii, recunoscând *marile lucruri* pe care le-a făcut în viața noastră. Aducerea de mulțumire este o atitudine fundamentală a rugăciunii creștine, în special în momentele fericite.

... dar și în durere sau descurajare

Totuși, Fecioara Maria se roagă și în momentele de obscuritate, când durerea sau neînțelegerea sensului se fac simțite. Astfel, ea ne învață o atitudine fundamentală a rugăciunii creștine, exprimată sub o formă concisă dar luminoasă în prezentarea morții lui Isus: „Lângă crucea lui Isus stăteau mama Sa și sora mamei Sale” (In 19,25). Maria, copleșită de durere *stătea* acolo, pur și simplu. Ea nu pretinde să-și salveze Fiul nici să găsească o soluție situației. Nu o vedem cerând cont lui Dumnezeu pentru ceea ce nu înțelege. Este atentă numai să nu piardă niciun cuvânt pe care Isus, cu abia un suflu al vocii, îl pronunță pe Cruce. De aceea când primește o nouă misiune acceptă imediat: „Femeie, iată-l pe fiul tău”. Apoi îi spune discipolului: „Iat-o pe mama ta” (In 19,26-27). Maria este pradă unei dureri care, pentru mulți, era durerea ce mai groaznică ce putea exista: să asisti la moartea unui fiu. Totuși, ea își păstrează luciditatea care îi permite să accepte această nouă cerință de a-l primi pe Ioan ca pe fiul său și, cu el, pe noi toți, bărbații și femeile din toate timpurile.

Rugăciunea dureroasă constă înainte de toate *să fii alături* de propria cruce, iubind voința lui Dumnezeu; să spui „da” persoanelor și situațiilor în care Domnul ne implică. A te ruga înseamnă să vezi realitatea, chiar dacă ea pare deosebit de întunecată, pornind de la o certitudine: ea comportă întotdeauna un dar, în spatele căruia se află Dumnezeu. Suntem atunci capabili să primim persoanele și situațiile, repetând ca Maria: „Iată-mă!” (Lc 1,38).

Descoperim, în final, în viața Fecioarei Maria o altă stare de suflet în care ea se roagă indiferent de întunericul durerii. O vedem pe Maria, alături de soțul ei Iosif, rugându-se tot într-un moment de angoasă. Într-o zi, atunci când se întorceau acasă după pelerinajul lor anual la Templul din Ierusalim, ei constată absența Fiului lor de doisprezece ani. Se hotărăsc să se întoarcă pentru a-L căuta. Când îl găsesc, în sfârșit, așezat în mijlocul Doctorilor Legii, Maria îl întreabă: „Copile, de ce ne-ai făcut asta? Tatăl Tău și cu mine am suferit căutându-Te!” (Lc 2,48). Și noi putem resimți angoasa unui sentiment de insuficiență, de neîmplinire, de a nu fi

acolo unde am vrea să fim. Atunci gândim că lumea greșește: viața, vocația, familia, munca... Ajungem să gândim că drumul nu este cel la care ne așteptam. Proiectele și visurile din trecut ne par foarte naive. Este reconfortant să aflăm că Maria și Iosif au cunoscut o asemenea criză și că rugăciunea lor plină de griji nu a primit răspuns clar și liniștitor: „De ce m-ați căutat? Nu știți că în casa Tatălui Meu trebuie să fiu?” Dar ei nu înțelegeau ce le spunea” (Lc 2,49-50).

Să ne rugăm în momente asemănătoare nu ne garantează că vom găsi soluții ușoare și rapide. Ce-i de făcut atunci? Fecioara Maria ne arată drumul: să rămânem fideli vieții noastre, să intrăm în viața noastră obișnuită și să redescoperim voința lui Dumnezeu, când, bineînțeles nu înțelegem deloc. Ca și Maria, putem păstra toate aceste evenimente misterioase și uneori obscure în inima noastră, *meditându-le*, adică observându-le într-o atitudine de rugăciune. Astfel, ne dăm seama, încet-încet, că prezența lui Dumnezeu revine, vom simți că Isus crește în noi și redevine vizibil (cf. Lc 2,51-52).

Biografii care seamănă cu ale noastre

Maria este un martor unic al apropierei de Dumnezeu, la care și noi aspirăm, dar și sfinții, fiecare într-un mod personal și specific. „Fiecare sfânt pare o rază de lumină care țâșnește din Cuvântul lui Dumnezeu”, ne învață Benedict al XVI-lea într-un document în care ne sfătuiește să luăm pe unii sfinți ca model. Sfântul Ignățiu de Loyola, în căutarea sa despre adevăr și în discernământul spiritual; Sfântul Ioan Bosco, în pasiunea sa pentru educarea tinerilor; Sfântul Ioan Maria Vianney, în conștiința sa despre măreția sacerdoțiului ca dar și datorie; Sfântul Pio din Pietrelcina, ca instrument al mizericordiei divine; Sfântul Josemaría Escrivá, în predicarea sa asupra apelului universal la sfințenie; Fericita Tereza de Calcuta, misionară a carității lui Dumnezeu pentru cei părăsiți” [4].

Din punct de vedere uman, este natural să simți înclinare pentru anumite maniere de a fi, pentru cei ce se consacră sarcinilor care ne atrag mai mult sau care se exprimă într-un mod care ne merg direct la inimă sau la suflet. Cunoașterea vieții și a experiențelor unui sfânt precum și lectura scrierilor sale este un moment privilegiat pentru o adevărată prietenie cu el sau cu ea. De aceea, subliniind numai exemplele extraordinare ale vieții și rugăciunii sfinților riscăm să găsim exemplele lor cam îndepărtate și greu de urmat. „Vă amintiți de Petru, de Augustin, de Francisc? Niciodată nu mi-au plăcut biografiile sfinților, în care, din naivitate, dar și din ignoranță, ni se expun faptele eroice ale acestor oameni, ca și cum ei se văzuseră confirmați în har chiar din sânul mamei. Nu. Biografiile autentice ale eroilor creștini seamănă cu viețile noastre: ei luptau și câștigau, apoi luptau și pierdeau. Atunci, plini de căință plecau din nou la luptă” [5]. Această apropiere realistă face ca mărturia sfinților nu este decât mult mai credibilă, desigur pentru că vedem că ei seamănă cu noi. Printre sfinți, zice papa Francisc, „poate s-o aibă pe propria noastră mamă, o bunică sau alte persoane apropiate (cf. 2 Tim 1,5). Poate viața lor nu a fost mereu perfectă, dar, în ciuda imperfecțiilor și căderilor, au mers înainte și au plăcut Domnului” [6].

Apropierea noastră de rugăciune poate fi și mai deplină dacă o vedem încarnată în viața oamenilor. Familiaritatea cu sfinții ne ajută să descoperim diferite maniere de a începe și a reîncepe să ne rugăm încă o dată. Putem găsi o nouă

lumină, de exemplu în *Psalmul 90*, care pe Sfântul Tomas Morus l-a reconfortat în timpul lungilor luni de captivitate: „Găsești refugiu sub aripa Sa... Da, Domnul este refugiul tău... Pentru că el se atașează de mine, îl eliberez” [7]. Psalmul care l-a consolat pe un martir în dezolarea închisorii, în fața perspectivei unei morți violente și a suferinței ființelor iubite, ne poate arăta și o cale de rugăciune în micile sau marile încercări ale vieții.

Uimirea de a fi privit de Dumnezeu

Familiaritatea cu sfinții ne poate ajuta să-L descoperim pe Dumnezeu în lucrările zilnice, cum au făcut-o ei. Suntem plini de admirație citind ceea ce Sfântul Ioan Maria Vianney, parohul de Ars, a descoperit într-o zi apropiindu-se de unul dintre parohienii săi, un țăran analfabet care petrecea îndelung în fața tabernacolului. „Ce faceți?” l-a întrebat. Iar țăranul i-a răspuns cu toată simplitatea: „Eu îl privesc și el mă privește”. Era suficient. Acest răspuns a rămas ca o învățătură de neșters în inima sa. „Contemplarea este privirea credinței, fixată pe Isus” [8], ne învață Catehismul Bisericii Catolice citând cu siguranță acest episod. Eu îl privesc și, ceea ce este mult mai important, el mă privește. Dumnezeu ne privește mereu, dar el o face într-un mod particular, dacă noi ne ridicăm ochii pentru a-i înapoia privirea sa plină de iubire.

Sfântul Josemaría a avut o experiență asemănătoare. L-a marcat atât de profund încât a amintit-o de-a lungul întregii sale vieți. Încă tânăr preot, făcând primele experiențe pastorale, se instala în fiecare dimineață în confesional, pentru a-și aștepta penitenții. La un moment dat, a auzit un vacarm de zgomote metalice, care l-a neliniștit și, mai ales, intrigat. Într-o zi, curios să afle despre ce este vorba, tânărul abate Escriva s-a postat în spatele ușii pentru a vedea cine era acest vizitator misterios. Însă, ceea ce a văzut era un bărbat încărcat cu bidoane de lapte care, prin ușa întredeschisă a bisericii, se adresa tabernacolului zicând: „Doamne, iată-l pe Ioan, lăptarul”. A rămas un moment, apoi a plecat. Acest bărbat simplu, fără să o știe, a oferit un exemplu de rugăciune încrezătoare, care l-a uimit pe preot și l-a făcut să repete ca pe un refren: „Doamne, iată-l pe Josemaría, care nu știe să te iubească precum Ioan lăptarul” [9].

Mărturiile atâtor sfinți din diferite medii și epoci ne confirmă că este posibil să ne știm priviți de Dumnezeu cu afecțiune, acolo unde suntem și așa cum suntem. Ei afirmă în mod credibil, fiind ei înșiși primii care sunt uimiți de această descoperire.

La fel de bine în timpul somnului cât și treziți

Sfinții, spuneam, ne ajută și când îi vedem slabi și obosiți: „Ieri nu am putut să mă rog două Ave Maria consecutive”, mărturisea Josemaría într-o zi, la sfârșitul vieții sale. „Dar, ca întotdeauna, deși era dificil și fiindcă nu știam cum s-o fac, am continuat să mă rog: «Doamne, ajută-mă! i-am zis, Tu trebuie să fii Cel care realizează lucrurile mari pe care mi le-ai încredințat, dându-Ți seama că eu nu sunt capabil să fac cele mai mici lucruri. Mă încredințez mâinilor Tale, ca întotdeauna»” [10].

Tânărul Filip Neri, și el, se ruga astfel: „Doamne, ocrotește-l bine pe Filip astăzi;

dacă nu, Filip te va trăda” [11]. Fericita Guadalupe Ortiz de Landázuri mărturisea, într-o scrisoare, lipsa de consolare în timpul rugăciunii: „Dumnezeu este în urmă; chiar dacă, în momentele mele de rugăciune, nu îl simt aproape niciodată în ultimul timp” [12]. Pentru a nu o cita pe Sfânta Tereza de Lisieux care scria: „Într-adevăr, sunt departe de a fi sfântă; chiar și această dispoziție este o dovadă. Ar trebui să nu mă bucur de uscăciunea mea, ci să o atribui puținei mele ferve și fidelitate, ar trebui să mă supăr că adorm adesea în timpul rugăciunilor și a mulțumirii adresate lui Dumnezeu. Ei bine, nu mă întristez! Mă gândesc că părinții își iubesc copilașii atât când plâng cât și atunci când sunt treji; mă gândesc că, pentru a opera, medicii îi adorm pe bolnavi” [13].

Iată de ce avem nevoie de mărturia și compania sfinților: pentru a ne convinge în fiecare zi că este posibil să ne cultivăm prietenia cu Dumnezeu, abandonându-ne în mâinile Sale și că acest lucru merită osteneala: „Noi suntem toți realmente capabili, toți chemați la această prietenie cu Dumnezeu, să ne lăsăm în mâinile lui Dumnezeu, să nu încetăm să mergem și să revenim la Domnul, vorbind cu El așa cum vorbim cu un prieten” [14].

[1] Sf. Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 104.

[2] Cuvinte de F. Ocáriz, prelat din Opus Dei, în Covadonga (sanctuar în cinstea Mariei din Asturias), 13 iulie 2018.

[3] Benedict al XVI-lea, Predica, 18 decembrie 2005.

[4] Benedict al XVI-lea, *Verbum Domini*, nr. 48.

[5] Sf. Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 76.

[6] Papa Francisc, *Gaudete et exultate*, nr. 3.

[7] Ps 90, 4.9.14. Cf. Sfântul Thomas Morus, cartea *Dialog pentru încurajare în încercări*. A treia carte a operei, scrisă în timpul captivității sale la Turnul Londrei, este construită ca un comentariu la versetele din Ps 90.

[8] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2715.

[9] Cf. A. Vázquez de Prada, *Fondatorul Opus Dei*, Le Laurier, 2005, vol. I, ch. VIII, p. 501.

[10] Sf. Josemaría, 26 noiembrie 1970, citat de J. Echevarría, *Amintirea fericitului Josemaría*, p. 25.

[11] Citat de Benedict al XVI-lea, audiența din 1 august 2012.

[12] M. Montero, *En vanguardia: Guadalupe Ortiz de Landázuri, 1916-1975*, Rialp, Madrid 2019, p. 94.

[13] Sf. Tereza de Lisieux, *Istoria unui suflet*. Manuscris A, folio 76.

[14] J. Ratzinger, „Lăsându-L pe Dumnezeu să acționeze”, în *L'Osservatore Romano*, articol cu ocazia canonizării lui Josemaría Escrivá, 6 octombrie 2002.

[Înapoi la cuprins](#)

Să-L cunoști și să te cunoști (IV): Să știi să asculți

Domnul s-a gândit la Moise pentru o misiune crucială: să-și ghideze poporul într-o etapă nouă a istoriei mântuirii. Cu cooperarea sa, Israel a fost eliberat de robia din Egipt și condus în pământul promis. Prin medierea sa, poporul evreu a primit tablele Legii și bazele cultului adus lui Dumnezeu. Cum a ajuns Moise să fie ceea ce fu? Cum a reușit să fie cu Dumnezeu într-o asemenea armonie încât să devină un mare bine pentru atâta lume, nu doar pentru întregul său popor dar și pentru noi toți, care vom veni după el? Moise a fost ales de Dumnezeu de la nașterea sa. Este suficient să ne gândim la maniera miraculoasă prin care a supraviețuit persecuției lui Faraon. Nu este mai puțin curios faptul că el nu l-a întâlnit pe Domnul decât mult mai târziu. Tânăr, nu pare a fi decât un bărbat comun, desigur, îngrijorat pentru cei din rasa lui (cf. Ex 2,15). De aceea, ceea ce explică cel mai bine transformarea sa este poate capacitatea sa de a-l asculta pe Domnul [1]. Într-un mod asemănător, și noi, pentru a deveni ceea ce suntem chemați să fim, avem nevoia de a fi transformați prin ascultare. Sigur, nu este ușor să facem experiența pe care ne-o prezintă cartea Exodului, unde, „Domnul vorbea cu Moise față în față, cum se vorbește de la om la om” (Ex 33,11). Este un proces solicitant mai mulți ani, viața întreagă, cu nevoia de a reînvăța să ne rugăm, ca și cum nu am fi decât la începuturile dialogului nostru cu Dumnezeu.

„Moise, Moise!”

Să avem conștiința necesității rugăciunii înseamnă să știm că „Însuși Dumnezeu ne-a iubit întâi” (1 In 4,19) și că, după aceeași logică, El ne-a vorbit primul. „Dumnezeu l-a creat pe om după chipul Său, după imaginea lui Dumnezeu l-a creat, El i-a creat bărbat și femeie. Dumnezeu i-a binecuvântat și le-a zis...” (Gn 1,27-28) [2]. Dumnezeu a avut inițiativa de a ne crea din iubire și de a ne alege pentru o misiune determinată. El preia conducerea în viața de rugăciune. În dialogul nostru cu Domnul, el pronunță primul cuvânt.

Acest prim cuvânt se poate recunoaște în dorința lui Dumnezeu semănată de El în inima noastră și care trezește o mie și una de experiențe diverse. Prima apariție a lui Moise are loc pe Horeb, numit și „muntele lui Dumnezeu”. Acolo, „îngerul Domnului i-a apărut în flacăra unui rug aprins. Moise privea: rugul ardea fără să se mistuie. Moise a spus atunci: «Mă duc să văd acest lucru extraordinar: de ce rugul nu se mistuie?»» (Ex 3,2-3). Nu era o simplă curiozitate pentru un eveniment extraordinar, ci percepția netă că ceva transcendent era pe cale să se producă și care îl depășea. Și noi, în viața noastră, putem fi surprinși de fapte, care ne deschid spre o dimensiune mai profundă a realității. Poate fi vorba despre o descoperire intimă, de ceva necunoscut de noi până atunci; avem intuiția prezenței lui Dumnezeu recunoscând unele dintre darurile sale, sau fiind conștienți că unele greutăți ne-au maturizat și ne-au pregătit să înfruntăm diferite circumstanțe ori sarcini. Dar și descoperirea realității înconjurătoare: familia, prietenii, natura... Într-un fel sau altul, simțim nevoia de a ne ruga, de a mulțumi,

de a cere... și atunci ne adresăm lui Dumnezeu. Este primul pas.

„Iar dacă a văzut Domnul că se apropie să privească, a strigat la el din mijlocul rugului: «Moise! Moise!» El a răspuns: «Iată-mă»” (Ex 3,4). Dialogul nostru se angajează când privirea noastră o întâlnește pe cea a lui Dumnezeu, care deja ne privește. Iar cuvintele noastre, pentru atâta cât este necesar, curg cu ușurință dacă permitem ca ale sale să fie primele. Dacă noi ne bazăm doar pe noi singuri, nu ne putem ruga. De atunci, este potrivit să ne fixăm privirea asupra Domnului și să ne amintim promisiunea sa atât de consolatoare: „Iar eu voi fi cu voi în toate zilele, până la sfârșitul lumii” (Mt 28,20).

Prin urmare, o credință senină față de Dumnezeu este un element esențial al unei sincere rugăciuni. Majoritatea timpului, cel mai bun mod de a ne ruga este să-I cerem Domnului să ne învețe. Aceasta a fost și atitudinea apostolilor. Este și calea pe care sfântul Josemaría ne-a încurajat s-o împrumutăm: „Dacă nu te consideri gata, aleargă la Isus așa cum alergau și discipolii săi la el: Doamne, învață-ne să ne rugăm. Vei vedea cum Duhul Sfânt vine în ajutorul slăbiciunii noastre, căci noi nu știm ce să cerem pentru a ne ruga cum trebuie; dar Duhul însuși mijlocește pentru noi cu suspine negrăite, căci nu există mijloace potrivite pentru descrierea profunzimii lor cu exactitate” [3]

„Scoate-ți sandalele din picioare”

La finalul celor câteva zile de reculegere, fericita Guadalupe Ortiz de Landázuri îi scria sfântului Josemaría: „Despre întâlnirea mea intimă cu Dumnezeu, despre rugăciunea mea, etc. v-am vorbit deja; când îmi aduc și eu contribuția, Domnul îmi ușurează sarcina iar eu mă supun Lui total” [4]. Inițiativa rugăciunii, ca și rugăciunea însăși, este un dar al lui Dumnezeu. În același timp, este bine să ne întrebăm despre rolul nostru. Dialogul cu Domnul este un har și nu ceva pur pasiv, pentru că spre a-l primi trebuie să-ți dorești să-l primești, cel puțin într-o anumită măsură.

În afara dispozițiilor de receptivitate, ce altceva putem face pentru a duce o viață de rugăciune intensă? Un bun început ar putea fi să înțelegem în fața cui suntem, adoptând un spirit de reverență și adorație. În dialogul de pe Horeb, „Atunci Dumnezeu spune: «Nu te apropia! Scoate-ți sandalele din picioare, căci locul pe care stai este un pământ sfânt!» Apoi adăugă: «Eu sunt Dumnezeul tatălui tău, Dumnezeul lui Abraham, Dumnezeul lui Isac, Dumnezeul lui Iacob». Moise își acoperi fața căci se temea să-și ridice privirea spre Dumnezeu” (Ex 3,5-6).

Să-și scoată sandalele și să-și acopere fața, acesta a fost răspunsul celui mai mare profet al lui Israel, cu ocazia primei întâlniri cu Dumnezeu. Prin aceste gesturi, el conștientiză că se află în fața Dumnezeului transcendent. Putem face și noi ceva asemănător când ne apropiem de Isus din tabernacol, într-un spirit de adorație. În cursul unei veghe de rugăciune, în fața lui Isus din Sfântul Sacrament, Benedict al XVI-lea ne explica cum să-l adorăm pe Domnul: „Aici, în sfânta ostie, El este în fața noastră și în mijlocul nostru. Cum în acele timpuri El se acoperă misterios într-o liniște sacră și, cum în acele timpuri, devoalează astfel adevărata față a lui Dumnezeu. El s-a făcut pentru noi bobul de grâu căzut pe pământ, care moare și care dă roade până la sfârșitul lumii (cf. In 12,24). El este prezent ca în acele timpuri la Betleem. Ne invită la pelerinajul interior care se numește adorație. Să

pornim la drum pentru acest pelerinaj și să-I cerem să ne ghideze” [5].

Spiritul de adorație se poate manifesta în rugăciunea noastră în diverse moduri. În fața Sfântului Sacrament, de exemplu, ne așezăm în genunchi, recunoscându-ne micimea în fața lui Dumnezeu. Când, din diverse motive nu putem să ne rugăm în fața Sfântului Sacrament, putem înlocui cu acte asemănătoare: să privim în interiorul sufletului nostru pentru a-L descoperi pe Domnul; să ne îngenunchem sufletul, recitând calm rugăciunea introductivă sau o altă rugăciune care Îi invocă prezența.

Norul l-a acoperit

Într-un al doilea timp al dialogului său cu Domnul, Moise a primit tablele Legii. Scena este impresionantă, mărturisind o mare intimitate: „Gloria Domnului va rămâne pe muntele Sinai, pe care norul îl acoperi timp de șase zile. Într-a șaptea zi, Domnul îl chemă pe Moise din Mijlocul norului. Gloria Domnului apără fiilor lui Israel ca un foc mistuitor, pe vârful muntelui. Moise intră în nor și urcă pe munte. Moise rămase pe munte patruzeci de zile și patruzeci de nopți” (Ex 24,16-18).

Norul manifesta gloria lui Dumnezeu și prefigura prezența Duhului Sfânt. El permitea și crearea unei atmosfere de intimitate în dialogul dintre profet și creatorul său. Proba că pentru a te ruga trebuie puse în practică anumite procedee proprii facilitării intimității cu Dumnezeu: iubirea liniștii interioare și exterioare; constanța; disciplina ascultării ne permite să-I auzim vocea.

Uneori ne este greu să apreciem liniștea și, dacă nu auzim nimic în rugăciunea noastră, avem tendința să ne umplem timpul cu lecturi, chiar imagini și sunete. Dar, în ciuda bunelor noastre intenții, se poate ca noi să nu-L putem auzi pe Domnul. Am avea, poate, interesul să ne convertim la liniște, care este mai mult decât simplul fapt de a tăcea. În vara lui 1942, sfântul Josemaría a notat o idee, reluată apoi în *Drum*, care ilustrează bine cum dialogul cu Dumnezeu trebuie să urmeze această cale: „Liniștea este ca portarul vieții interioare” [6].

În timp ce sunetele externe și pasiunile interne ne îndepărtează de noi, liniștea ne reculege și ne face să ne punem întrebări asupra vieții noastre. Activismul sau locvacitatea în rugăciune nu ne apropie de Dumnezeu, nici nu ne permite să avem o activitate profundă. Agitația nu lasă timp de reculegere, de gândire, pentru trăirea profundă, în timp ce liniștea interioară și exterioară ne duce la întâlnirea cu Domnul și să ne minunăm în fața lui. În sfârșit, rugăciunea are nevoie de o liniște, care să nu fie negativă, goală, ci plină de Dumnezeu, făcându-ne să-i descoperim prezența. Cum o spunea fericita Guadalupe: „Să aprofundezi această liniște până la a ajunge acolo unde singur Dumnezeu se găsește; acolo unde îngerii nu pot accede fără permisiunea noastră”. Și acolo „să-L adorăm pe Dumnezeu, să-L lăudăm și să-I spunem cuvinte pline de tandrețe” [7]. Aceasta este liniștea care permite să-L auzim pe Dumnezeu.

În definitiv, este vorba să ne centrăm atenția, inteligența, voința și afecțiunea pe Dumnezeu, ca să ne lăsăm interpelați de El. De aceea putem să ne punem câteva întrebări sugerate de Papa Francisc: „Există momente când te pui în prezența Sa în liniște, sau rămâi cu El fără grabă, sau te lași privit de El? Te lași îmbrățișat de

ardoarea iubirii Sale? Dacă nu ți permiti să te alimenteze cu căldura iubirii Sale și cu tandrețea Sa, tu nu vei avea flacăra, iar astfel cum vei putea înflăcăra inima altora prin mărturia ta și prin cuvintele tale?” [8].

Alături de liniște, constanța este de asemenea necesară, căci rugăciunea cere mereu efort. Ea cere acest efort și timp, ca și pentru Moise, care a petrecut șase zile acoperit de nor și de abia într-a șaptea a primit cuvântul Domnului. Mai întâi statornicia exterioară pentru a păstra un orar mai mult sau mai puțin fix pentru rugăciune și pe o durată bine stabilită. Este o recomandare constantă în viața sfântului Josemaría: „Meditație. – Tot timpul fixat și la o oră fixă. – Dacă nu, ea se va adapta comodităților noastre, ceea ce înseamnă o lipsă de mortificare. Iar rugăciunea fără mortificare este puțin eficientă” [9]. Constanța, dacă este împinsă de iubire, va fi poarta de intrare a unei prietenii cu Dumnezeu, traducându-se prin conversație, deoarece Dumnezeu nu se impune; El nu ne vorbește decât dacă noi o dorim. Cât despre noi, constanța este un mod de a manifesta și de a cultiva o dorință ardentă de a-i primi cuvintele pline de afecțiune.

În afara constanței exterioare, și statornicia interioară este necesară, ca o parte a disciplinei ascultării: avem nevoie de a ne concentra mintea care se dispersează, de a ne înmuia voința care nu se decide să vrea și de a stimula afectivitatea care uneori pare absentă. Toate acestea ne pot obosi, cu atât mai mult cu cât trebuie făcute deseori, motivele de distracție fiind numeroase. În același timp, ascultarea disciplinată nu trebuie confundată și cu un rigorism excesiv sau cu exerciții de concentrare prea metodice, căci rugăciunea țâșnește în circumstanțe foarte variate. Practic, ea curge pe unde Dumnezeu o permite, „Vântul suflă unde vrea” (In 3,8), dar și în acord cu situația noastră particulară. Petrecem deseori momente întregi gândindu-ne la persoanele pe care le iubim, rugându-ne la Dumnezeu pentru ele, iar acesta poate fi deja un dialog de iubire.

Iată câteva sfaturi concrete care facilitează o ascultare disciplinată: să evităm sarcinile multiple pentru a ne concentra pe dialog și să fim prezenți, fără să ne gândim la altceva; să căutăm să avem dispoziția celui care vrea să învețe și recunoaște cu umilință deopotrivă neantul și totul său, servindu-se poate de invocații sau de rugăciuni scurte; să-I punem Domnului întrebări deschise, lăsându-I spațiul necesar ca să răspundă când el va vrea, sau să-I manifestăm cu toată simplitatea dispoziția noastră să facem ceea ce El ne va indica; să urmăm direcția și ritmul considerațiilor asupra iubirii sale, evitând distracțiile datorate gândurilor colaterale; să învățăm să ne păstrăm spiritul deschis pentru a ne lăsa să surprindem prin El și pentru a visa visurile lui Dumnezeu, fără să pretindem să ne controlăm prea mult rugăciunea. Astfel, ne deschidem misterului și logicii lui Dumnezeu, ceea ce ne permite să acceptăm liniștiți faptul de a ignora pe unde El ne va conduce.

„Lasă-mă să contemplan gloria ta”

Începând un moment de rugăciune, avem speranța rezonabilă că Domnul ne va vorbi, cum *de facto* se întâmplă uneori. Totuși, ne-am putea simți frustrați dacă în termenul acestei întâlniri nu am înțeles nimic, sau foarte puțin. Orice ar fi, *rugăciunea aduce rod*, să fim foarte convinși de acest lucru. Pe Sinai, Moise spune: „Te rog, lasă-mă să contemplan slava ta”. S-ar spune că Domnul vrea să satisfacă

această dorință: „Voi trece prin fața ta, în toată splendoarea mea și voi proclama în fața ta numele meu, care este: «Domnul». Eu dau har cui vreau, îmi arăt iubirea cui vreau”. Totuși aceste cuvinte au luat deodată o turnură dezamăgitoare: „Tu nu-Mi vei putea vedea fața, pentru că o ființă umană nu Mă poate vedea și rămâne în viață.[...] Când va trece slava Mea, te voi pune în scobitura stâncii și voi pune mâna Mea peste tine până când voi trece. Apoi Îmi voi retrage mâna și tu Mă vei vedea din spate, dar fața mea nimeni nu o poate vedea” (Ex 33,18-23). Dacă Moise s-a simțit frustrat că nu l-a văzut fața lui Dumnezeu, cum ar fi dorit, ar fi putut abandona tentativa să ori să-și piardă motivarea pentru întâlniri viitoare. Dar el s-a lăsat condus de Dumnezeu pentru a deveni astfel cel „pe care Domnul îl întâlnea față în față” (Dt 34,10).

Cheia rugăciunii nu constă în a obține rezultate tangibile, și mai puțin a fi ocupat într-un interval de timp determinat. În dialogul nostru cu Domnul, nu căutăm un rezultat imediat ci vrem să ajungem până la locul, o stare vitală pentru a spune astfel, în care rugăciunea se identifică din ce în ce mai mult cu viața noastră personală: gânduri, afectivitate, așteptări... Este vorba de *a fi cu Domnul*, de a rămâne în prezența Sa de-a lungul întregii zile. În definitiv, rodul principal al rugăciunii este *viața în Dumnezeu*. Astfel, rugăciunea se înțelege ca o *comunicare de viață*: viață primită și viață trăită, viață primită și viață dată. Atunci puțin importă că nu avem sentimente înflăcărâte nici de lumini fascinante. Într-o manieră mult mai simplă, tema rugăciunii noastre va fi, după cum o spunea sfântul Josemaría [10], tema vieții noastre și reciproc, pentru că viața noastră întreagă va deveni o rugăciune autentică, care urmează acum „un curs larg, liniștit și sigur” [11].

[1] Papa Benedict al XVI-lea sugerează acest lucru în cateheza sa despre rugăciune: „Citind Vechiul Testament, o figură iese în evidență printre celelalte: cea a lui Moise, tocmai ca om al rugăciunii” (Audiența, 1 iunie 2011).

[2] Se găsește și în al doilea text despre creația omului: cf. Gn 2,16.

[3] Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 244.

[4] Scrisoare din 12 decembrie 1949, în cartea *Letras a un Santo*.

[5] Benedict al XVI-lea, Predica, 20 august 2005.

[6] Sf. Josemaría, *Drum*, nr.281.

[7] Mercedes Eguíbar Galarza, *Guadalupe Ortiz de Landázuri: Trabajo, amistad y buen humor*, Palabra, Madrid, 2001, p. 87.

[8] Papa Francisc, *Gaudete et exultate*, nr. 151.

[9] Sf. Josemaría, *Brazdă*, nr. 446.

[10] Sf. Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 174.

[11] Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 306.

[Înapoi la cuprins](#)

Să-L cunoști și să te cunoști (V): Cum ne vorbește Dumnezeu

Districtul Perea, la est de Iordania, în actuala Iordanie. Pe vârful unei coline, la o mie o sută de metri deasupra Mării Moarte, se ridică impozantă fortăreața din Macheronte. Aici l-a închis Irod Antipa pe Ioan Botezătorul (cf. Mc 6,17) [1]. Temnița, rece și umedă a fost săpată în stâncă. Totul este în întuneric. Domnește liniștea. Un gând nu-i dă pace lui Ioan: timpul trece și Isus nu se manifestă cu claritatea așteptată. El a avut noutăți despre faptele Sale (cf. Mt 11,2) dar părea că El nu se prezintă ca Mesia. Dacă cineva Îi pune direct întrebarea, El tace. Ar fi posibil ca Ioan să se fi înșelat? Însă el l-a văzut clar! El a văzut Duhul coborând din cer ca un porumbel și rămânând asupra Lui (In 1,32-43). Deși neliniștit, el îi trimite pe unii din discipolii săi să-L întrebe pe Învățător: „Tu ești Cel care trebuie să vină, sau trebuie să așteptăm pe altul?” (Mt 11,3).

Răspunsul lui Isus este neașteptat. În loc să răspundă direct, El atrage atenția asupra operelor Sale: „Orbii își recapătă vederea, șchiopii merg, leproșii sunt purificați, iar surzii aud, morții învie și cei săraci primesc Vestea cea Bună”. Un răspuns destul de vag dar suficient de clar pentru cei care sunt la curent cu semnele anunțate de profețiile Sfintei Scripturi ca o caracteristică a lui Mesia și a Împărăției sale: „Morții tăi vor învia, cadavrele lor se vor scula” (Is 29,19); „atunci se vor deschide ochii orbilor și se vor deschide urechile surzilor” (Is 35,5). Pentru a-l încuraja pe Ioan, Domnul concluzionează: „Fericit este cel care nu se scandalizează de Mine (Mt 11,6).

Putem întâlni în această scenă situația cuiva care, la fel ca Ioan, s-ar gândi că nu-L aude pe Dumnezeu în rugăciunea sa. Isus îl invită atunci să-și schimbe punctul de vedere, lăsând să cadă căutarea certitudinilor umane pentru a intra în jocul misterios în care Domnul vorbește prin operele Sale și prin Sfânta Scriptură. În ultimele Sale cuvinte, „Fericit este cel care nu se scandalizează de Mine”, descoperim chemarea să perseverăm cu credință în rugăciune, chiar dacă Dumnezeu nu ne răspunde cum am dori noi.

Gesturi care pot rupe tăcerea

Deseori, cel care începe să se roage se confruntă cu *tăcerea* aparentă a lui Dumnezeu. „Eu strig către Tine și Tu nu-mi răspunzi; eu stau în picioare și Tu mă privești cu indiferență” (Iov 30,20). Este ușor atunci să fii derutat: „Am auzit mereu spunându-se că rugăciunea este un dialog, dar Dumnezeu nu-mi zice nimic. De ce? Ba da, după cum se spune, Dumnezeu le vorbește celorlalți... de ce nu mie? Ce rău am făcut?” Iată îndoielile cuiva care se roagă, ce pot deveni o tentație contra speranței: „Dacă Dumnezeu nu-mi răspunde, la ce bun să mă mai rog?” Chiar devenind o tentație contra credinței, dacă tăcerea este interpretată ca o absență: „Dacă El nu-mi vorbește, înseamnă că nu este aici”.

Ce să zici în fața acestor gânduri? În primul rând că negarea existenței lui

Dumnezeu din cauza tăcerii Sale aparente nu este logică. Dumnezeu poate decide să tacă, oricare ar fi motivele, ceea ce nu ar adăuga nimic la existența sau non-existența Sa, nici iubirii Sale pentru noi. Credința în Dumnezeu și în bunătatea Sa este mai presus de toate. Orice ar fi, ar putea fi prilejul de a-L implora cu psalmistul, plini de credință și de încredere: „Dumnezeule, să nu taci, să nu rămâi mut și nemișcat” (Ps 82,2).

Noi nu ne putem îndoi nici de capacitatea noastră de a-L auzi pe Dumnezeu. Omul posedă în el *competențe* care, ajutate de har, îi permit să înțeleagă limbajul lui Dumnezeu, în ciuda întunericii cauzat de păcatul original și de păcatele noastre personale. Primul capitol al *Catehismului Bisericii Catolice* începe exact cu această afirmație: „Omul este apt pentru Dumnezeu”. Iată cum o explică Sf. Ioan Paul al II-lea: „Omul – după cum o exprimă tradiția gândirii creștine – este *capax Dei*: capabil să-L cunoască pe Dumnezeu și să primească darul, pe care i-l face, pe El însuși. Într-adevăr, creat după imaginea și asemănarea cu Dumnezeu (cf. Gn 1,26), omul este în măsură să trăiască o relație personală cu El” [2]. O relație care ia forma unui dialog prin intermediul cuvintelor și al faptelor [3]. Deseori, numai prin fapte, ca în iubirea umană.

Astfel, de exemplu, la fel cum două persoane pot dialoga fără cuvinte, încrucișându-și doar privirile, unele priviri fiind foarte vocale, întreținerea plină de încredere a omului cu Dumnezeu poate lua și această formă: „Să-L privești pe Dumnezeu și să te simți privit de Dumnezeu. La fel ca privirea lui Isus asupra lui Ioan, care i-a decis pentru totdeauna viața discipolului” [4].

Catehismul spune că „contemplarea este privirea credinței” [5], iar o privire poate avea mai multă valoare și să fie încărcată de mai mult conținut, de iubire și de lumină pentru viața noastră decât o lungă suită de cuvinte. Vorbind numai de bucuria ce decurge dintr-o viață contemplativă, sfântul Josemaría afirma că „sufletul începe să cânte imediat un cântec nou pentru că se simte și, se mai și știe, sub privirea iubitoare a lui Dumnezeu, în orice clipă” [6]. Să și simți această privire, nu numai să te știi sub privirea lui Dumnezeu, iată un dar pe care noi îl putem cere cu umilință ca „cerșetorii lui Dumnezeu” [7].

Niciodată un om nu a vorbit astfel!

Sfânta Tereza de Calcutta spunea că „în rugăciunea vocală noi vorbim cu Dumnezeu; în rugăciunea mentală, El ne vorbește; El se revărsă asupra noastră” [8]. Este un mod de a explica ceea ce este inexprimabil: Dumnezeu ne vorbește *revărsându-Se* asupra noastră. Într-adevăr, rugăciunea comportă o mare parte de mister. Această *întâlnire misterioasă*, între Dumnezeu și cel care se roagă, se produce în multe moduri, dintre care unele nu sunt evidente la prima vedere, nu mai mult înțelese în totalitate sau ușor verificabile. *Catehismului Bisericii Catolice* ne-o spune: „Noi avem de făcut față și mentalităților «acestei lumi»; ea ne pătrunde dacă noi nu suntem vigilenți, de exemplu: adevărat ar fi doar ceea ce este verificat de rațiune și știință (însă a te ruga este un mister care debordează conștiința și inconștiința noastră)” [9]. Ca și Ioan Botezătorul, suspinăm adesea după o evidență, care nu este mereu posibilă în domeniul supranaturalului.

Modul în care Dumnezeu vorbește sufletului ne depășește, nu-l putem înțelege absolut; „Minunată este pentru mine cunoașterea Ta, prea înaltă ca să o pot

înțelege!” (Ps 138,6). Într-adevăr, alfabetul nostru nu este alfabetul lui Dumnezeu, limba noastră nu este limba Sa, cuvintele noastre nu sunt cuvintele Sale. Când vorbește, Dumnezeu nu are nevoie să facă să vibreze corzile vocale și nu îl auzim cu urechea noastră, ci datorită celui mai ascuns și misterios punct al ființei noastre, pe care îl numim când inimă, când conștiință [10]. Dumnezeu vorbește prin realitatea care este El, la realitatea care suntem noi, după cum o stea nu intră în raport cu altă stea prin cuvinte ci prin forța gravitației. Dumnezeu nu are nevoie să ne vorbească prin cuvinte, chiar dacă o poate face; Îi sunt suficiente operele Sale și acțiunile ascunse ale Duhului Sfânt, în sufletul nostru pentru a ne atrage încet spre El. Se poate ca într-un prim timp, noi să nu fim conștienți, dar trecerea timpului ne ajută să descoperim efectul acțiunilor Sale în noi: vom deveni poate mai răbdători, sau mai înțelegători, sau vom munci mai bine, sau vom aprecia mai mult prietenia... În definitiv, Îl vom iubi pe Dumnezeu din ce în ce mai mult.

De aceea, tratând rugăciunea, *Catehismului Bisericii Catolice* semnalează că „transformarea inimii care se roagă este primul răspuns la cererea noastră” [11]. O transformare în general lentă și progresivă, uneori imperceptibilă, dar totalmente sigură, pe care trebuie să învățăm să o recunoaștem și să o apreciem. Așa a făcut sfântul Josemaría în 7 august 1931: „Celebrăm astăzi, în această diocезă, sărbătoarea Schimbării la Față a Domnului nostru Isus Cristos. În timp ce mă rugam, în timpul Sfintei Liturghii, pentru intențiile mele, mi-am dat seama de schimbarea interioară pe care Dumnezeu a produs-o în mine în timpul acestor ani ... Și acest bine fără să vreau; fără colaborarea mea pot spune. Cred că mi-am reînnoit hotărârea orientării întregii mele vieți către îndeplinirea Voinței divine” [12]. Această *schimbare interioară*, descoperită în rugăciune, este unul din modurile în care vorbește Dumnezeu... și încă ce mod! Noi înțelegem atunci când gărzile Templului au spus în privința lui Isus: „Niciodată un om nu a vorbi astfel!” (In 7,46). Dumnezeu vorbește cum nimeni altul nu o poate face; schimbându-ne inima.

Cuvântul lui Dumnezeu este eficient (cf. Evr 4,12), ne transformă, acțiunea Sa în sufletul nostru ne depășește. Dumnezeu o spune prin gura lui Isaia: „Cât de înălțate sunt cerurile față de pământ, la fel de înălțate sunt căile Mele față de căile voastre și gândurile Mele față de gândurile voastre. Căci așa cum ploaia și zăpada coboară din ceruri și nu se întorc acolo fără să ude pământul și să-l facă să rodească, să încolțească și să dea sămânță secerătorului și pâine celui care mănâncă, la fel va fi cuvântul care a ieșit din gura Mea; nu se va întoarce la Mine în mod zadarnic fără ca să facă ceea ce Îmi place și să aibă succesul pentru care l-am trimis” (Is 55,9-11). Această eficacitate misterioasă ne invită și la umilință, „dispoziția pentru a primi gratuit darul rugăciunii” [13], căci ea ne ajută să ne punem încrederea în Dumnezeu și să ne deschidem acțiunii Sale.

Incredibila libertate a lui Dumnezeu

Dumnezeu vorbește când vrea. Noi nu putem pune Duhul Sfânt pe șine. Acțiunea sa scapă puterii noastre de înțelegere. Într-o zi, Sfântul Josemaría semnală că Isus Cristos, prezent în Tabernacol, „este un Domn care vorbește când vrea, când noi ne așteptăm cel mai puțin și care spune lucruri concrete. Apoi tace, deoarece vrea răspunsuri la credința noastră și la loialitatea noastră” [14]. Într-adevăr, noi nu

intrăm în rugăciune prin poarta sentimentelor, chiar înțelegând și simțind, ci prin poarta strâmtă a credinței [15], manifestată prin grija și perseverența pe care le aducem în momentele noastre de rugăciune. Ele mereu aduc roade, chiar dacă nu le vedem imediat; ceea ce i s-a întâmplat adesea fondatorului Opus Dei. De exemplu în 16 octombrie 1931: „Am vrut să mă rog după Liturghie, în liniștea bisericii mele. Nu am reușit. La Atocha am cumpărat un ziar (ABC-ul) și am luat tramvaiul. Atunci, nu am reușit să citesc decât un paragraf din ziar. Am simțit revărsându-se o rugăciune pătrunsă de un elan de iubire abundentă și ardentă. Am rămas în această stare în tramvai, până acasă” [16]. Sfântul Josemaría încearcă, aparent fără succes, să se roage în locul ales. Totuși, câteva minute mai târziu, în gălăgia unui tramvai plin, începând să citească știrile zilei, harul lui Dumnezeu se revărsă asupra sa și face „rugăciunea cea mai înălțătoare” din viața sa, după spusele sale proprii.

Mulți alți sfinți au fost martorii libertății lui Dumnezeu pentru a se adresa sufletului când el o dorește. Sfânta Tereza de Ávila, de exemplu, o explica servindu-se de imaginea lemnului și a focului. I s-a întâmplat deseori ca, în ciuda eforturilor sale, lemnul, adică rugăciunea, focul nu se aprindea. „Mă ironizăm eu însămi, nu fără plăcere să văd cât de mare este mizeria creaturii, dacă Dumnezeu nu o asistă neîncetat [...]. Dar tot ea pune lemnul pe focul iubirii sale, ea îl agită, suflă în el, face ce poate pentru a-l face să ardă, ea nu ar ști să ajungă la capăt și pare că ea nu servește decât să-l stingă mai mult. [...] Ce poate face cel mai bine în această stare este să se abandoneze conduitei sale, să recunoască faptul că nu poate face nimic prin ea însăși” [17], căci Dumnezeu vorbește când vrea.

Să ne amintim în același timp că Dumnezeu ne-a vorbit deseori; și că, mai mult, nu încetează niciodată să ne vorbească. De aceea, a învăța să te rogi înseamnă să înveți să recunoști *vocea* lui Dumnezeu în lucrările Sale, așa cum l-a făcut să vadă pe Ioan Botezătorul. Duhul Sfânt nu încetează să acționeze în noi, de aceea sfântul Paul putea să le amintească corintenilor că „nimeni nu este capabil să spună: „Domnul este Isus” – decât în Duhul Sfânt” (1 Cor 12,3). Acest lucru ne umple de pace. Cel care o uită riscă să cadă ușor în disperare: „Cei care Îl caută pe Dumnezeu prin rugăciune se descurajează repede pentru că ei nu știu că și rugăciunea vine din Duhul Sfânt și nu numai de la ei singuri” [18]. Pentru a nu se descuraja niciodată în rugăciune, este necesară o mare încredere în Duhul Sfânt și în acțiunea Sa multiformă și misterioasă în sufletul nostru: „Așa este împărăția lui Dumnezeu ca un om care aruncă sămânța în pământ; și doarme și se scoală noaptea și ziua, sămânța germinează și crește, cum nu știe el” (Mc 4,26-27).

[1] Cf. Flavius Joseph, *Antichități evreiești* 18, 5, 2.

[2] Sf. Ioan-Paul al II-lea, Audiența generală, 26 august 1998.

[3] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2567.

[4] Sf. Josemaría, note dintr-o meditație, 9 ianuarie 1959, din *Când ne vorbea pe Drum*, p. 96.

[5] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2715.

- [6] Sf. Josemaría, Omilia «Spre Sfințenie», *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 307.
- [7] Sf. Augustin, *Predica*, 56, 6, 9.
- [8] Sfânta Tereza din Calcutta, *Nu există dragoste mai mare*, Presses du Châtelet, Paris 2016.
- [9] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2727.
- [10] „Conștiința este nucleul cel mai tainic și sanctuarul omului, unde omul se află singur cu Dumnezeu, al cărui glas îi răsună în străfunduri (GS 16)”, *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 1776.
- [11] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2739.
- [12] Sf. Josemaría, *Însemnări intime*, nr. 217, în A. Vázquez de Prada, *Fondatorul Opus Dei*, Le Laurier, Paris, 2001, vol. I, p. 378.
- [13] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2559.
- [14] Sf. Josemaría, note dintr-o întâlnire de familie, 18 iunie 1972, (*Crónica* 2000, p. 243).
- [15] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2656.
- [16] Sf. Josemaría, *Însemnări intime*, nr. 334 în A. Vázquez de Prada, *Fondatorul Opus Dei*, Le Laurier, Paris, 2001, vol. I, p. 386.
- [17] Sf. Tereza din Ávila, *Cartea vieții*, ch. XXXVII, J.-P. Migne, Éditeur, Paris, 1840, p. 553.
- [18] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2726.

[Înapoi la cuprins](#)

Să-L cunoști și să te cunoști (VI): Dumnezeu ne vorbește prin cuvinte și prin lucrări

Dumnezeu ne vorbește. Fără încetare. El ne vorbește prin cuvinte dar și prin lucrări. Limbajul său, mult mai bogat decât al nostru, este capabil să declanșeze resorturi secrete ale lumii noastre interioare, de exemplu servindu-se de persoane și evenimente în care suntem implicați. Dumnezeu ne vorbește în Scriptură, în liturgie, prin intermediul Magisteriului Bisericii... Cum ne privește mereu cu iubire, în fiecare eveniment El caută să dialogheze cu noi, chemându-ne mereu la sfințenie. Iată de ce, pentru a fi în stare să ascultăm misteriosul limbaj divin, încercăm întotdeauna să ne începem rugăciunea cu un act de credință.

Din interior...

Dumnezeu vorbește prin acțiunea sa asupra aptitudinilor noastre, pe care o poate acționa din interior: inteligența noastră, prin inspirații; sentimentele noastre, prin actele de iubire; voința noastră, prin soluții. De aceea, după cum ne-a învățat Sfântul Josemaría, putem spune în concluzia rugăciunii noastre: „Îți aduc mulțumire, Dumnezeul meu, pentru bunele hotărâri, iubirile și inspirațiile pe care mi le-ai dezvăluit în această meditație”.

Luând în considerație această realitate, ar putea apărea o îndoială: „Cum să știu dacă el îmi vorbește?” „Cum să știu că aceste hotărâri, aceste acte de iubire și aceste inspirații nu sunt o simplă găselniță personală, fructul dorințelor mele sau al sentimentelor mele?” Răspunsul nu este simplu. Căci a te ruga este un act care se învață cu timpul și cu ajutorul direcției spirituale. În schimb, putem spune că tot ceea ce ne face să-l iubim mai mult pe Dumnezeu și pe ceilalți, să-i îndeplinim voința, vine de la El, inclusiv când aceasta implică sacrificiul și generozitatea. Numeroase sunt persoanele, obișnuite să se roage, care ar pute spune: În rugăciunea mea, am reflectat la aceleași lucruri ca în timpul întregii zile, fără excepție: pentru a concluziona îmi zic mereu în inima mea, „nu voia mea să se facă ci a ta”, ceea ce nu se întâmplă în nici un alt moment.

Deseori Dumnezeu ne vorbește direct inimii noastre, căreia îi cunoaște mai bine ca oricine limbajul. El o face suscitând în noi dorințe profunde. De aceea, ascultarea lui Dumnezeu constă în a ne cercetăm deseori inima și în a-i expune aspirațiile noastre, animate de dorința de a discerne ceea ce poate să ne conducă la împlinirea voinței sale și la ceea ce ne separă. Care sunt realmente dorințele mele? De ce? De unde vin aceste impulsuri? Unde mă duc ele? Nu aș fi pe cale să mă forțez convingându-mă că toate acestea nu există și să le ignor? Pentru a aborda aceste chestiuni, într-o totu normală la cineva care este hotărât să ducă o viață de rugăciune, papa Francisc oferă un sfat: „Pentru a nu ne înșela, trebuie [...] să ne întrebăm: „Mă cunosc pe mine însumi dincolo de aparențe și de simțurile mele? știu eu ce îmi produce fericirea sau tristețea inimii mele?” [1].

În afară de a se adresa inimii și inteligenței noastre, Dumnezeu se adresează și simțurilor noastre interne ; el vorbește imaginației noastre, invocând anumite scene sau imagini; el vorbește și memoriei noastre, aducându-ne în minte anumite cuvinte care pot constitui răspunsul la rugăciunea noastră sau o indicație despre voința sa. Este ceea ce i s-a întâmplat sfântului Josemaria în 8 septembrie 1931. El se ruga în biserica Fundației bolnavilor, după el, fără mare dispoziție, cu imaginația excesivă, „când mi-am dat seama fără știrea mea, spuneam cuvinte în latină, la care nu mă oprise niciodată și pe care nu avusesem nici un motiv să le păstrez în memorie. Chiar acum, pentru a-mi aminti, aş avea nevoie să iau foaia pe care o am mereu în buzunar, pentru a nota ceea ce vrea Dumnezeu (din instinct și din obicei, acolo în prezbiteriu, am notat fraza pe foaia despre care vorbesc și fără să acord importanță): iată cuvintele din Scriptură pe care le-am găsit pe buzele mele: „*Et fui tecum in omnibus ubicumque ambulasti, firmans regnum tuum in aeternum*”. Mi-am folosit inteligența în sensul acestei fraze, zicând-o din nou, lent. Apoi, ieri după-amiază, și chiar și astăzi, când am recitat aceste cuvinte (căci eu repet că nu le rețin, de la o dată la altă, ca și cum Dumnezeu îmi confirma că ele vin de la El) am simțit că Isus Cristos îmi dădea de înțeles, pentru consolarea noastră, că Opera lui Dumnezeu va fi cu el pretutindeni, afirmând împărăția lui Isus Cristos pentru totdeauna” [2].

Pentru a ne vorbi, Dumnezeu poate folosi și notele pe care noi le luăm în cursul unei reculegeri sau într-o întâlnire de formare, mai ales când le recitim în timpul rugăciunii noastre, încercând să-i reținem sensul. Aici, vom putea descoperi, poate, un fir conducător sau repetiții care ne vor da un indiciu asupra a ceea ce Domnul vrea să ne spună.

Un murmur neîncetat

Este adevărat că Domnul vorbește clar, uneori, și într-o manieră supranaturală, dar nu este ceva obișnuit. De obicei Dumnezeu vorbește încet și deci, uneori, noi nu remarcăm micile cadouri – soluționări, iubire, inspirații – pe care ni le oferă în timpul unui moment de rugăciune foarte simplă.

Ni s-ar putea întâmpla ceea ce i s-a întâmplat generalului sirian Naaman, care, atunci când profetul Elizeu îl încuraja să se scalde de șapte ori în fluviu pentru a se vindeca de lepră, s-a plâns spunând: „*Iată, mi-am zis că va ieși, se va apropia și va chema numele Domnului Dumnezeului său, își va întinde mâna, va atinge locul [bolnav] și va curăța lepra*” (2 Rg 5,11). Naaman a apelat la Dumnezeul lui Israel, dar se aștepta la ceva spectaculos, chiar zgomotos. Din fericire, servitorii săi l-au făcut să reflecteze: „*dacă profetul ți-ar fi spus un lucru mare, nu l-ai fi făcut? Cu atât mai mult dacă ți-a zis: «Spală-te și te vei curăți!»*” (2 Rg 5,13). Generalul s-a răzgândit pentru a urmat sfatul, în aparență prea obișnuit. El a putut, astfel, intra în contact cu puterea salvatoare a lui Dumnezeu. În rugăciune, este necesar să fim atenți la luminițele care luminează ceea ce noi cunoaștem deja: mișcările Duhului Sfânt, pentru a face lucruri obișnuite, actele de iubire de o intensitate medie, soluționări ușoare, fără să le disprețuim găsindu-le prozaice, dat fiind că totul poate veni de la Dumnezeu.

Cardinalul Ratzinger a răspuns ca urmare a unei întrebări la o chestiune despre rugăciune: „În general, Dumnezeu nu vorbește prea tare, dar el ne vorbește încă

și încă. Să-l auzim depinde, bineînțeles, de cât receptorul, să zicem, și emițătorul sunt sincronizați. În epoca noastră, cu modul nostru de viață și de gândire actuală, sunt prea multe interferențe între cele două, iar sincronizarea este foarte grea... Este evident că Dumnezeu nu vorbește prea tare; dar de-a lungul vieții noastre El ne vorbește prin semne sau prin întâlniri cu alte persoane. Este suficient să fim un pic atenți și să nu lăsăm lucrurile exterioare să ne absoarbă complet” [3]. Această capacitate de atenție se raportează direct la reculegerea noastră interioară, uneori și exterioară, ceea ce cere un antrenament. Pentru a rămâne în ascultarea lui Dumnezeu, este necesară o pauză în agitația cotidiană și să avem forța de a rămâne în solitudine cu El. Și noi avem nevoie de liniște.

Este sigur că Dumnezeu ne vorbește în o mie și una maniere. Se poate ca noi să fim la acest punct obișnuiți cu darurile sale de care noi nici nu ne dăm seama și pe care noi nu-l recunoaștem, ca și compatrioții lui Isus: „*Nu este oare acesta fiul lemnarului? Nu se numește mama lui Maria, iar frații lui: Iacob, Iosif, Simon și Iuda? Și surorile lui, oare, nu sunt toate la noi? De unde, deci, are el toate acestea?*” (Mt 13, 55-56). Noi trebuie să cerem Duhului Sfânt să ne deschidem ochii, să ne deschidem urechile, să ne purificăm inima și să ne luminăm conștiința pentru a fi capabili să recunoaștem murmurul său neîncetat, rumoarea nemuritoare care există în noi.

Dumnezeu deja ne-a vorbit

Ca răspuns la o întrebare a discipolilor lui Ioan Botezătorul, Isus enumeră câteva semne: „*orbii văd, șchiopii umblă, leproșii sunt curățați și surzii aud, morții învie, iar săracilor li se aduce Vestea cea Bună!*” (Mt 11,5). El anunță aici împlinirea vechilor profeții ale Sfintelor Scrieri despre Mesia. Într-adevăr, Dumnezeu ne-a vorbit deja și El ne vorbește fiecăruia într-un mod eminent în Sfânta Scriptură: „*În Sfintele Cărți, într-adevăr, Tatăl care este în ceruri vine cu tandrețe în fața fiilor săi și intră în dialog cu ei*” [4]. De aceea „ei își amintesc de asemenea că rugăciunea trebuie să meargă în paralel cu lectura Sfintei Scripturi, ca să se stabilească un dialog între Dumnezeu și om, căci „*noi îi vorbim când ne rugăm, dar îl ascultăm când citim profețiile divine* (Sf. Ambroziu, *off.* 1, 88)” [5]. Cuvintele Bibliei nu numai că sunt inspirate de Dumnezeu, dar ele ne și fac să ne gândim la Dumnezeu.

Noi îl ascultăm în mod deosebit pe Dumnezeu în Evanghelii, care aduc cuvintele și actele Domnului nostru Isus Cristos. Autorul Scrisorii către Evrei subliniază faptul: „*După ce în trecut a vorbit în multe rânduri și în multe moduri părinților noștri prin profeți, Dumnezeu, în aceste zile din urmă, ne-a vorbit nouă prin Fiul*” (Ev 1, 1-2). Sfântul Augustin afirma că Evanghelia este „*gura lui Cristos: el stă în Cer dar nu încetează să vorbească pe pământ*” [6]. De aceea rugăciunea noastră trăiește din meditarea Evangheliei; citind, meditând, recitind, înregistrând în memoria noastră, considerând unul după altul cuvintele sale, Dumnezeu vorbește inimii noastre.

Sfântul Josemaría, recomanda neîncetat, urmând tradiția Bisericii, să-l ascultăm pe Dumnezeu prin meditarea Evangheliilor: „În rugăciunea ta, te sfătuiesc să intervii în scenele Evangheliei, ca un personaj în plus. Reprezintă-ți mai întâi scena sau misterul, care îți va servi să te reculegi sau să meditezi. Apoi pune-ți la

contribuție inteligența pentru a contempla o trăsătură a vieții Domnului: inima sa iubitoare, umilința sa, puritatea sa, împlinirea Voinței Tatălui. Apoi prezintă-i ce ți se întâmplă de obicei în acest domeniu, ce se întâmplă cu tine, în acest moment. Rămâi atent. Va dori poate să-ți indice ceva: arunci vin tulburările interioare, descoperirile, reproșurile” [7]. Efortul nostru se exprimă prin acțiuni concrete: imaginează-ți scena, intervino în pasaj, gândește-te la o caracteristică a comportamentului Învățătorului, vorbește-i despre ceea ce ți se întâmplă... Eventualul răspuns al lui Dumnezeu va urma și ne va indica cutare sau cutare lucru, ne va suscita tulburări interioare în suflet, ne va face să sesizăm ceva. Astfel se construiește dialogul nostru cu El.

În altă zi, sfântul Josemaría ne încuraja să-l contemplăm și să-l imităm pe Isus Cristos: „Să devii tu însuși un personaj al acestei întâmplări divine și reacționează. Contemplă miracolele lui Cristos, ascultă creșterea și descreșterea mulțimii din jurul lui, schimbă cuvinte amicale cu primii Doisprezece. Privește-l pe Domnul direct în ochi ți îndrăgostește-te de El pentru a fi la rândul tău un alt Cristos” [8]. Să contemplăm, să ascultăm, să schimbăm cuvinte amicale, să privim... atâtea acțiuni solicitând trezirea și punerea în mișcare a facultăților și a simțurilor noastre, a imaginației și a inteligenței noastre. Pentru că fiecare dintre noi este prezent în fiecare pagină a Evangheliei. Fiecare scenă, fiecare acțiune a lui Isus, dă un sens vieții mele și o luminează. Cuvintele sale mi se adresează și îmi susțin existența.

[1] Papa Francisc, Exhort. apost. *Chiristus vivit*, 25 martie 2019, nr. 285.

[2] Sf. Josemaría, *Însemnări intime*, nr. 273, în A. Vázquez de Prada, *Fondatorul Opus Dei*, Le Laurier, Paris, 2001, vol. I.

[3] Joseph Ratzinger, *Sarea Pământului. Creștinismul și Biserica Catolică la cumpăna dintre milenii. O convorbire cu Peter Seewald*. Sapientia, Iași, 2006.

[4] Conciliul Vatican al II-lea, Const. dogm. *Dei Verbum*, nr. 21. Cf. *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2700.

[5] Conciliul Vatican al II-lea, Const. dog. *Dei Verbum*, nr. 25. Cf. *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2653.

[6] Sf. Augustin, *Predica* 85, 1.

[7] *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 253.

[8] Sf. Josemaría, note dintr-o meditație din *Când ne vorbea pe drum*, p. 32.

Înapoi la cuprins

Să-L cunoști și să te cunoști (VII): În căutarea conexiunii

În secolul trecut, s-a vorbit mult despre existența unui presupus *telefon roșu*, care îi lega pe conducătorii celor două mari puteri mondiale, atunci când ei chiar erau la mii de kilometri unii față de alții. Ideea de a putea vorbi cu oameni atât de îndepărtați era sursa unor mari surprize. Telefoanele mobile pe care le cunoaștem noi astăzi erau de neimaginat. Referindu-se la acest dispozitiv, în 1972, Sfântul Josemaría a spus odată că avem „o linie directă cu Dumnezeu, Domnul nostru, mult mai directă (...). Este foarte bine, căci este mereu disponibil și nu ne face să așteptăm” [1].

Prin credință, știm că Domnul este la celălalt capăt al firului. Dar de câte ori ne-am confruntat cu dificultatea de a-l asculta sau de a fi perseverenți în momentele de rugăciune care erau fixate! Unele persoane o exprimă, spunând că ele „nu se conectează cu Dumnezeu”. Este o experiență dureroasă care poate duce la abandonul rugăciunii. Poate că am trăit-o și noi. Uneori, oricare ar fi eforturile noastre, chiar după ani de exerciții, senzația de a nu fi vorbit cu Dumnezeu persistă: deși suntem siguri că avem o legătură directă cu EL, nu reușim să ieșim din monologul interior, nu atingem acea intimitate pe care o dorim atâta.

Text scris de Sfântul Josemaría, care zice: + Rugăciune pregătitoare. Domnul meu și Dumnezeul meu. Cred cu tărie că ești aici; că mă vezi și că mă auzi. Te ador cu profundă reverență. Îți cer iertarea păcatelor mele și har pentru ca acest timp de rugăciune să aducă multe roade. Maica mea Neprihănită, Sfinte Iosife, Tatăl și Domnul meu, Înger al meu păzitor, mijlociți pentru mine!

Papa Francisc ne încurajează să „menținem conexiunea cu Isus, să fim în legătură cu El (...). După cum ești atent să nu pierzi conexiunea la internet, fii atent să rămâni activă conexiunea ta cu Domnul, iar asta înseamnă: nu întrerupe dialogul, ascultă-L, povestește-I problemele tale” [2]. Cum să rămâi treaz la celălalt capăt al firului? Ce putem face spre a reuși ca rugăciunea noastră să fie un dialog în doi? Care este drumul pentru ca, de-a lungul anilor, intimitatea noastră cu Domnul să nu înceteze să crească?

El îi privește de pe mal

După înviere, discipolii se duc în Galileea pentru că Domnul le spusese femeilor sfinte: „Acolo mă vor găsi” (Mt 28,10). Este în zori. Petru și Ioan, însoțiți de alți cinci, vâslesc spre țărm după o noapte nefructuoasă. Isus îi privește de pe mal (cf. In 20, 4). Similar cu ceea ce se întâmplă în această scenă, când începem să ne rugăm, ne punem în prezența lui Isus, știind că el ne așteaptă; El ne privește de pe mal într-o atitudine de așteptare și de ascultare. Imaginându-ne că privirea Domnului este asupra noastră ne va ajuta de-a lungul întregii rugăciuni. Și noi

vrem să-L privim: „Fă să te văd: iată miezul rugăciunii” [3]. La originea dialogului cu Dumnezeu, este, într-adevăr, o încrucișare a privirilor celor două persoane care se iubesc: „Privește-L pe Dumnezeu și lasă-te privit de Dumnezeu; asta înseamnă a te ruga” [4].

Dar noi vrem să-I ascultăm și cuvintele Sale, să percepem cât ne iubește și să știm ce vrea El. Discipolii nu au pescuit nimic, dar Isus le vorbește, le spune ce să facă pentru a nu se întoarce cu mâinile goale; „Aruncați năvodul în partea dreaptă a bărcii și veți găsi.” (In 21,6). Buna conversație depinde adesea de armonia care se stabilește de la primele cuvinte. De asemenea sunt importante și primele minute ale rugăciunii căci ele bat măsura pentru ceea ce urmează. Acest efort la începutul conversației ne va ajuta să menținem viu dialogul care va urma, cu mai multă ușurință.

Până atunci, cei care erau în barcă se îndoiau. Când au văzut plasele pline cu pește, când au realizat că să fii în dialog cu Isus fusese mai eficient decât atâtea ore de efort solitar, atunci Ioan i-a spus lui Petru: „Este Domnul!” (In 21, 7). Această certitudine este deja un început de rugăciune; Domnul este aici cu noi, ca noi să fim în fața tabernacolului sau oriunde în altă parte.

Cum Duhul Sfânt o permite

Trăgându-și barca îngreunată de plasele pline, discipolii ajung la mal. Aici găsesc un mic dejun neașteptat din pâine și pește fript. Așezați în jurul focului, ei mănâncă în liniște. „Niciunul dintre discipoli nu îndrăznește să-L întrebe „Cine ești tu? Ei știau că este Domnul” (In 21,12). Greutatea conversației cade asupra lui Isus. Foarte clar, cheia rugăciunii este să-L lăsăm pe Dumnezeu să facă mai mult decât efortul propriei noastre inimi. Când a fost întrebat Sfântul Ioan Paul al II-lea cu ce seamănă rugăciunea sa, el a răspuns: „Ar trebui să-l întrebăm pe Duhului Sfânt! Papa se roagă cum îi permite Duhul Sfânt să se roage” [5]. Elementul cel mai important este „Tu-ul”, căci Dumnezeu are inițiativa.

După ce ne-am pus în prezența lui Dumnezeu, este necesar să *oprim zgomotele* și să urmărim o liniște interioară, ceea ce necesită un oarecare efort. Astfel va fi mai ușor să auzim vocea lui Isus întrebându-ne: „Copii, aveți ceva de mâncare?” (In 21,5); apoi indicându-ne: „Aduceți din peștii pe care i-ați prins acum” (In 21,10); sau să ne ceară cu blândețe: „Urmați-mă” (21,19). Pentru acest motiv, Catehismul Bisericii Catolice arată că o luptă pentru deconectare este necesară pentru conectare și, astfel să vorbim cu Dumnezeu în solitudinea inimii noastre [6]. Sfinții au repetat de mai multe ori acest sfat: „Pleacă un moment din preocupările tale, ascunde-te un pic de gândurile tale tumultuoase. Aruncă acum grijile tale apăsătoare și amână-ți pentru mai târziu tensiunile laborioase. (...). Intră în celula sufletului tău, exclude totul, cu excepția lui Dumnezeu și acest lucru te ajută să-L cauți. Spune acum totul, inima mea, spune-I acum lui Dumnezeu: Eu caut fața ta, fața Ta o caut, Doamne, eu o caut” (cf. Ps 27, 8) [7].

Nu va fi mereu simplu, căci sarcinile noastre și preocupările noastre ne captează puternic memoria și imaginația și ne pot umple interioritatea noastră. Cu siguranță, nu există soluții miracol, deoarece distragerile sunt, în general, inevitabile și este dificil să menții atenția fără urcușuri și coborâșuri. Sfântul Josemaría sfătuia să facem un subiect de conversație cu Isus, profitând de aceasta

„pentru a ne ruga pe subiectul acestei distrageri, pentru aceste persoane și lăsându-L pe Domnul să acționeze, căci el ia ceea ce vrea din fiecare floare” [8]. Să găsim momentul potrivit și locul favorabil pentru a ne ruga; deși ne putem ruga oriunde, nu toate circumstanțele facilitează dialogul sau nu exprimă în același mod dorința sinceră de rugăciune.

Rugăciunea introductivă: conexiunea

Pentru a ușura *conexiunea*, Sfântul Josemaría recomanda rugăciunea introductivă, pe care el avea obișnuința să o folosească [9]. Prin aceste cuvinte, el ne învață să începem cu un act de credință și cu o umilă dispoziție: „Cred că Tu ești aici”, „Te ador cu evlavie.” În mod simplu, este un mod de a-i spune lui Isus: „Am venit ca să fiu cu Tine, vreau să-Ți vorbesc și vreau să-mi vorbești și Tu. Ți consacrăm aceste momente în speranța că această întâlnire mă va ajuta să mă unesc mai strâns voinței Tale”. Spunând „cred cu tărie”, exprimăm o realitate, dar și o dorință. Noi Îi cerem Domnului să ne sporească credința, căci noi știm că „cea care dă aripi credinței este rugăciunea” [10]. Iar acest act de credință ne duce imediat la adorație cu care, de-o parte, noi recunoaștem măreția Sa și, în același timp, ne exprimăm dorința de a ne abandona în mâinile Sale. Apoi ne recunoaștem slăbiciunile noastre, cerând iertare și har, căci „umilința este baza rugăciunii” [11]. Ne recunoaștem mici în fața măreției Sale, fără resurse proprii. Rugăciunea este un dar gratuit, pe care omul trebuie să-l cerșească precum un cerșetor. Iată ce l-a determinat pe Sfântul Josemaría să concluzioneze că „rugăciunea este umilința omului care își recunoaște profunda sa mizerie” [12].

A crede, a adora, a cere iertare și a cere ajutorul – patru mișcări ale inimii care ne deschid la o *bună conexiune*. Repetiția senină a acestei rugăciuni introductive, gustând-o cuvânt cu cuvânt, ne poate ajuta. Poate fi util să o repetăm de mai multe ori până când atenția noastră să fie concentrată asupra Domnului. Aceasta poate servi să ne concepem o rugăciune introductivă mai personală și să o folosim când avem sufletul mai gol, ori când suntem mai puțin atenți. În general, dacă suntem distrați sau cu un spirit vid, repetarea unei rugăciuni vocale (Tată Nostru sau a celei care ne place cel mai mult în acel moment) este indicată pentru a ne fixa atenția și a ne liniști sufletul: una, două, de trei ori subliniind cadența, punând bine cuvintele sau schimbându-le pe unele.

Un jar aprins: dialogul

Această conexiune inițială precedă sămburele rugăciunii, acest „dialog cu Dumnezeu, față în față, la care participă totalmente sufletul: inteligența și imaginația, memoria și voința” [13]. Dacă revenim la zorii dimineții când discipolii rămân surprinși de pescuitul miraculos, Isus aprinde un foc pentru a încălzi ceea ce a pregătit. Ne putem imagina cum făcea El, evitând dificultățile posibile pentru ca focul să se poată aprinde. În același mod, dacă noi considerăm rugăciunea ca un mic jar aprins pe care vrem să-l vedem crescând, trebuie mai întâi să găsim un combustibil corespunzător.

Combustibilul care alimentează jarul este în general ansamblul de sarcini pe care trebuie să le îndeplinim și circumstanțele noastre personale; subiectul dialogului este viața noastră. Bucuriile noastre, supărările și preocupările noastre sunt cel

mai bun rezumat din ceea ce purtăm în inimile noastre. Folosind cuvinte simple, conversația noastră se poate referi la evenimentele cotidiene, după cum ne putem imagina ce s-a petrecut la micul dejun de Paști. Chiar în ocazii destul de frecvente, ea va începe cu: „Doamne, nu știu!” [14]. În ea însăși, rugăciunea creștină nu se limitează la a deschide intimitatea cu Dumnezeu, căci într-o manieră specială noi alimentăm jarul chiar cu viața lui Cristos. Noi Îi vorbim lui Dumnezeu despre El, despre trecerea Lui pe pământ, despre dorința Lui de mântuire. Paralel cu toate acestea, întrucât ne simțim responsabili de frații noștri, „creștinul nu lasă lumea afară, la ușa camerei sale, ci poartă în inima sa persoanele și situațiile, problemele, atâtea lucruri” [15].

Pornind de aici, fiecare va căuta moduri de rugăciune care îi convin cel mai bine. Nu există reguli fixe. Fără nicio îndoială, a urma o metodă anume ne permite să știm ce să facem, până ce simțim că Dumnezeu ia inițiativa. Astfel, de exemplu, unele persoane găsesc util să aibă un plan de rugăciune flexibil de-a lungul întregii săptămâni. Uneori, să scriem ceea ce zicem oferă numeroase avantaje pentru a nu fi distrați. Rugăciunea se va face într-un mod în perioadele de muncă intensă și în altul în perioadele mai liniștite; ea va putea să meargă și în pas cu epoca liturgică în care se află Biserica. Ni se deschid numeroase căi: să ne cufundăm în contemplarea Evangheliei în căutarea Preasfintei Umanități a Domnului, sau să medităm un subiect însoțit de o carte bună, fiind conștienți că lectura facilitează examenul; vor fi zile cu mai multe cereri, de laude sau de adorație; să ne rugăm în liniște o oră jaculatorie este o bună pistă pentru momentele de tulburare interioară; altă dată vom rămâne în liniște, știind că suntem priviți cu iubire de Cristos sau de Maria. Până la urmă, oricare ar fi drumul pe care ne va conduce Sfântul Duh, totul ne va face „să-l cunoaștem și să ne cunoaștem” [16].

În afară de a dispune de un bun combustibil, trebuie să ținem cont de obstacolele posibile pentru a menține vie flacăra: vântul imaginației încearcă să stingă mica flăcără inițială și această pătură de frunze moarte ale micilor noastre mizerii, pe care noi încercăm să le ardem.

Imaginația are, desigur, un rol important în dialog și va trebui să contăm pe ea, mai ales atunci când contemplăm viața Domnului. Dar, în același timp, este și *nebuna casei*, cea care însoțește, de obicei, cântul vocii noastre în lumea noastră imaginară. Să lăsăm frâu imaginației noastre și s-o lăsăm fără control este sursă de dispersie. De unde, necesitatea de a respinge palele de vânt ce vor să stingă focul și, în același timp, să-i încurajăm pe cei ce vor să-l revigoreze. Există un detaliu important în întâlnirea Celui Înviat din morți cu discipolii săi pe malul lacului Tiberiada. Unul singur dintre ei era pe Calvar, sfântul Ioan și el este cu siguranță cel care Îl descoperă pe Domnul. Contactul cu crucea i-a purificat privirea, care a devenit mai fină și mai precisă. Durerea a netezit calea rugăciunii; mortificarea interioară a determinat imaginația să agite focul, împiedicându-l să devină un vânt necontrolat care o sufocă.

În sfârșit, trebuie ținut cont de *umiditatea frunzelor moarte*. În interiorul nostru, există o pătură subterană de amintiri urâte, de mici ranchiune, de susceptibilități, de invidie, de comparații, de senzualitate și de dorințe de succes, care ne centrează pe noi înșine. Rugăciunea ne duce, cu siguranță, în direcția opusă: să uităm eul nostru, pentru a ne concentra pe El. Avem nevoie ca fondul nostru

emoțional să fie aerat prin rugăciunea noastră, punând această umiditate în lumină, punând-o sub soare, care este Dumnezeu, spunând: „Privește aici și acolo, tot ce este atât de rău; eu le las în fața Ta, Doamne; Purifică-l”. Apoi, Îl rugăm să ne ajute să iertăm, să uităm, să ne bucurăm de binele celorlalți; pentru a vedea latura pozitivă a lucrurilor, să îndepărtăm tentațiile, ori să fim recunoscători pentru umilințe. Așa, această umiditate, care ar putea împiedica conversația noastră cu Dumnezeu, dispare.

O dorință neconținută

Conexiune, dialog și echilibru. Ultimul moment al rugăciunii este un timp pentru a *reține*, a ști ceea ce ducem cu noi. Acest fapt îl determina pe Sfântul Josemaría să reflecteze asupra „hotărârilor bune, actelor de iubire și inspirații” [17]. După dialogul cu Dumnezeu se naște, simplu, o dorință de ameliorare pentru a-i împlini voința. Această dorință, spunea Sfântul Augustin, este deja o rugăciune bună: atâta timp cât continuați să doriți, veți continua să vă rugați [18]. Aceste intenții se pot traduce uneori prin hotărâri, adesea, concrete și practice. În toate cazurile rugăciunea servește ca impuls pentru a trăi în prezența lui Dumnezeu în timpul următoarelor ore. Sentimente pot să fi fost prezente cu mai multă sau mai puțină vioiciune; ele nu sunt totdeauna la fel de importante deși, dacă nu există niciodată un act de iubire, ar trebui să ne întrebăm unde ne este, de obicei, inima. Desigur, acestea nu sunt în mod necesar emoții sensibile, căci actele de iubire pot fi și produsul dorințelor liniștite ale voinței, ca atunci când cineva *vrea să vrea*.

Inspirațiile sunt lumini de la Dumnezeu, care trebuie notate deoarece ele ne vor ajuta mult în rugăciunile viitoare. De-a lungul timpului pot fi un bun combustibil care trezesc sufletul în momente mai aride, când suntem puțin lucizi ori apatici. Deși, atunci când întrevădem aceste inspirații, ni se pare că nu le vom uita niciodată; în realitate, timpul ne șterge memoria. De aceea este util să le scrii la cald, se scriu cu o vivacitate deosebită: „Aceste cuvinte care te-au frapat în rugăciunea ta, gravează-le în memoria ta și recită-le rar, deseori în timpul zilei” [19].

Și să nu uităm ajutorul pe care aliații noștri din cer ni-l oferă. Simțindu-ne slabi, ne întoarcem spre cei care sunt apropiați de Dumnezeu. Putem să o facem la un moment dat la început, dar și atunci când simțim că este greu să menținem flacăra vie. Mama Noastră, soțul ei Iosif și Îngerul nostru păzitor care „îți va sufla inspirații sfinte” [20] vor fi și ei prezenți.

[1] Sf. Josemaría, note dintr-o întâlnire de familie, 8-XI-1972.

[2] Papa Francisc, Ex. ap. *Christus vivit*, nr. 158.

[3] Papa Benedict al XVI-lea, Audiență, 4-V-2011.

[4] Papa Francisc, Audiență, 13-II-2019.

[5] Sf. Ioan-Paul al II-ea, *Cruzando el umbral de la esperanza* (Să trecem pragul speranței), Plaza y Janés, Barcelona 1994, p. 41.

[6] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2725.

[7] Sf. Anselm, *Proslogion*, cap. 1.

[8] Sf. Josemaría, note dintr-o întâlnire de familie, 21-II-1971.

[9] Rugăciunea este: „Domnul meu și Dumnezeuul meu, cred cu tărie că ești aici, că mă vezi și că mă auzi. Te ador cu profundă reverență. Îți cer iertarea păcatelor mele și har pentru ca acest timp de rugăciune să aducă multe roade. Maica mea Neprihănită, Sfinte Iosife tatăl și domnul meu, Îngere al meu Păzitor, mijlociți pentru mine”.

[10] Sf. Ioan Scărarul, *Scara Raiului*, a-28-a treaptă.

[11] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2559.

[12] Sf. Josemaría, *Brazdă*, nr. 259.

[13] Sf. Josemaría, *Este Cristos care trece*, nr. 119.

[14] Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 244.

[15] Papa Francisc, Audiență, 13-II-2019.

[16] Sf. Josemaría, *Drum*, nr. 91.

[17] Rugăciunea finală care sfătuia Sf. Josemaría este: „Îți aduc mulțumire Dumnezeuul meu pentru bunele hotărâri, iubirile și inspirațiile, pe care mi le-ai dezvăluit în această meditație. Îți cer ajutor pentru a le pune în practică. Maica mea Neprihănită, Sfinte Iosife tatăl și domnul meu, Îngere al meu Păzitor, mijlociți pentru mine”.

[18] Cf Sf. Augustin, *Enarrat. In Ps. 37*,14.

[19] Sf. Josemaría, *Drum*, nr. 103.

[20] Sf. Josemaría, *Drum*, nr. 567.

[Înapoi la cuprins](#)

Să-L cunoști și să te cunoști (VIII): Momentul oportun

Când a venit la ea, Elisabeta a înțeles că Maria deja nu mai era copil. Ea o văzuse probabil născându-se și crescând, la fel de deosebită, cum era de la cea mai fragedă vârstă. Așadar, ele locuiau departe una de cealaltă. Recunoscând-o acolo, în pragul casei sale, ea fu plină de bucurie. Evanghelistul ne spune că a întâmpinat-o exclamând „cu o voce puternică (...) de unde îmi este (dată) mie aceasta ca să vină mama Domnului meu la mine?” (Lc 1,42-43). Era o bucurie profundă, ieșită dintr-o viață plină de rugăciune. Ea și Zaharia erau considerați ca sfinți – adevărați – după Scriptură și oamenii îi priveau cu o admirație adevărată (Cf. Lc 1,6). Totuși, ei singuri știau tot ce se ascundea în spatele atâtor ani trăiți alături de Dumnezeu: era vorba despre experiențe destul de necunoscute, cum ni se întâmplă tuturor. Bucuria Elisabetei izvora dintr-un trecut plin de durere și speranță, de decepții și căutări, în care totul îi aprofundase, de fiecare dată, relația cu Dumnezeu. Ea singură cunoștea rușinea provocată în ea de faptul de a nu putea fi mamă, când aceasta era binecuvântarea cea mai așteptată de o femeie în Israel. Dar Domnul voise să o supună la această încercare ca să o ridice la o intimitate mai mare cu El.

O pledoarie înțeleasă

Relația noastră cu Dumnezeu, rugăciunea noastră, are întotdeauna și ceva unic, incomunicabil, la fel ca cea a Elisabetei; are ceva ca a păsării solitare (Cf. Ps 102,8) pe care Dumnezeu, cum spunea sfântul Josemaría, o poate ridica ca răpit de un vultur, până la a vedea, etapă după etapă, Soarele. El singur știe care sunt timpurile și momentele care se potrivesc fiecăruia. Dumnezeu dorește această *intimitate divinizoare* cu noi într-un fel pe care noi nu ni-l putem imagina. Dar faptul că El singur știe timpurile – cum El cunoștea momentul oportun pentru nașterea lui Ioan Botezătorul – nu ne împiedică pe fiecare dintre noi să dorim, în fiecare clipă, o mai mare intimitate cu Domnul. Aceasta nu ne împiedică nici să-o cerem lui Dumnezeu, permanent, căutând ceea ce este mai mare, ridicând capul deasupra mulțimii pentru a-l vedea pe Isus care trece, iar la nevoie urcând chiar într-un copac ca Zaheu. Ne putem imagina că Elisabeta își întorsese inima în nenumărate rânduri spre Dumnezeu și că ea îl încurajase pe soțul ei să facă la fel, până când el să audă în sfârșit: „rugăciunea ta a fost ascultată și soția ta, Elisabeta, îți va naște un fiu și-i vei pune numele Ioan” (Lc 1,13).

Pentru Elisabeta, ceea ce urma să se încheie cu o rugăciune de încredere în Domnul trecuse prin cuptorul purificator al timpului și al adversității. Ea îmbătrânea, iar Dumnezeu încă păstra liniște asupra unui aspect crucial: de ce părea să nu-i audă rugămintea de atâția ani? De ce nu i-a dat un fiu? Chiar preoția soțului ei nu era suficientă? În această nevoie exprimată, în slăbiciunea sa rugătoare sau în liniștea aparentă a lui Dumnezeu, credința sa, speranța sa și caritatea sa urmau să se purifice; căci nu numai că ea persevera, dar se lăsa transformată în fiecare clipă, acceptând mereu și în toate, voința Domnului. Poate

cu siguranță identificarea cu Crucea – pentru care se pregătea Elisabeta, într-o oarecare măsură – este cel mai bun mijloc de a ne verifica autenticitatea rugăciunii noastre: „nu voia mea, ci voia ta să se facă” (Lc 22,42). Dacă dreptii din Vechea Alianță au trăit în această accepție, iar Isus a făcut din această atitudine față de Tatăl motivul întregii sale vieți și noi creștinii suntem chemați să ne unim cu Dumnezeu în acest fel; mereu este bun momentul să ne rugăm astfel: „Hrana mea este să fac voia celui care m-a trimis și să împlinesc lucrarea lui” (In 4,34).

Momentul de a-ți aminti

Poate că Elisabeta păstrase aprinsă flacăra rugăciunii în sufletul bătrânului Zaharia, până când un înger îi apare, în sfârșit, soțului ei: ei, cea numită sterilă, Domnul urma să-i dea un fiu deoarece „la Dumnezeu nimic nu este imposibil” (Lc 1,36). Astfel, lăsându-se condusă *per aspera ad astra* – printr-un proces esențial de purificare pe care El îl înfăptuiește la cei care se lasă șlefuiți – Elisabeta a putut exclama în rugăciune ceea ce, de atâția ani, noi repetăm zilnic: „Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul sânelui tău!” (Lc 1,42).

Să știm că drumul nostru către Dumnezeu implică o profundă identificare cu Crucea; este esențial pentru a înțelege că, ceea ce pare uneori o stagnare este de fapt un progres. Atunci, în loc să trăim așteptând timpuri mai bune, sau o rugăciune pe gustul nostru, vom accepta cu gratitudine hrana pe care vrea să ne-o dea Dumnezeu: „Dacă privim în jurul nostru, ne dăm seama că există atâtea *oferte de hrană* care nu vin de la Domnul și care aparent satisfac mai mult. Unii se hrănesc cu bani, alții cu succese și vanități, alții cu putere și orgolii. Dar hrana care ne hrănește cu adevărat și care ne satură este numai cea pe care ne-o dă Dumnezeu! Hrana pe care ne-o dă Domnul este diferită de celelalte și poate că nu ne pare la fel de savuroasă ca anumite mâncăruri pe care ni le oferă lumea. Atunci, visăm la alte mâncăruri, ca evreii în deșert, care regretau carnea și plantele pe care le mâncau în Egipt, dar care uitau că se hrăneau la masa sclaviei. Aceștia din urmă, în aceste momente de tentație, aveau memorie, dar o memorie bolnavă, o memorie selectivă. O memorie de sclav, nu liberă” [1]. De aceea practic trebuie să ne întrebăm: de unde vreau să-mi iau hrana? Despre ce îmi voi aminti? Despre Domnul care mă salvează, sau despre carne, despre usturoiul și ceapa sclaviei? Ce amintiri îmi vor umple sufletul? Vreau să mănânc alimente solide ori să continui a mă hrăni cu lapte? (Cf. 1 Co 3,2).

În viață poate exista tentația de a privi înapoi și de a dori, cum a fost și cazul evreilor, usturoiul și ceapa din Egipt. Mana, un aliment care la un moment a fost perceput ca o binecuvântare și un semn de protecție (cf. Num 21,5) au sfârșit prin a fi respins. Tot așa ni se poate întâmpla și nouă, mai ales dacă ne răcim, când neglijăm alfabetul elementar al rugăciunii: căutarea reculegerii, să avem grijă de detaliile pietății, să alegem momentul cel mai bun, să fim afectuoși... Atunci este, cu atât mai mult, timpul să ne amintim, să ținem minte, să căutăm în rugăciune și în lecturile spirituale această hrană solidă despre care ne vorbește sfântul Paul, un aliment care deschide orizonturi de viață.

Ca atrași de forța unui magnet

A memora în rugăciune este mult mai mult decât o simplă amintire: este vorba

despre conceptul de „memorial” propriu religiei lui Israel; adică este un eveniment salvific care aduce opera mântuirii la momentul prezent. *Rugăciunea memorială* este o nouă conversație asupra a ceea ce este deja cunoscut, o amintire din trecut, care este din nou percepută într-o manieră prezentă. Noi înțelegem episoadele centrale ale relației noastre cu Dumnezeu și le trăim diferit de fiecare dată. Este ceea ce i s-a întâmplat, poate, Elisabetei când, în noua manieră învățată, a perceput din nou la ceea ce o destinase Dumnezeu.

De-a lungul anilor, în ritmul dăruirii de noi înșine și a rezistenței noastre, Domnul ne arată diferențele profunzimi ale misterului său. El vrea să ne ducă foarte sus, ca într-o spirală ușor ascendentă, rulându-se neîncetat. Este de la sine înțeles că ne putem roti pe orizontală fără a urca, sau că putem de asemenea să coborâm precipitat sau chiar „să trecem tangent” și să abandonăm relația cu Creatorul nostru... dar El nu se oprește în efortul său pentru a merge la termen: este un plan de alegere și justificare, de sfințenie și glorificare pe care El îl are pentru noi (cf. Rom 8,28-30).

Ca atâția alți autori, sfântul Josemaría descrie acest procedeu cu mult realism și cu multă frumusețe. Sufleul merge „spre Dumnezeu, după cum este atras fierul de forța magnetului. Începem să-l iubim pe Isus, într-un fel mai eficient și resimțind o tandră emoție” [2]. Când medităm despre misterele filiației divine, a identificării lui Cristos, a iubirii Voinței Tatălui, a dorinței de co-mântuire... și când simțim că toate acestea sunt un dar al Sfântului Duh, ne calibrăm mai bine datoria noastră față de El. Și apoi crește impetuos mulțumirea în noi. Ne trezim la imboldurile sale, mult mai frecvente decât am crede: „Este, poate fi foarte bine, ceea ce se întâmplă de obicei în sufletul nostru: o nebunie de iubire care, fără spectacol, fără excentricități, ne învață să suferim și să trăim” [3].

Astfel, cu uimire, imensitatea iubirii pe care am primit-o de la Dumnezeu de-a lungul vieții noastre este revelată: zi după zi, an după an... din sânul matern! Iată în ce constă iubirea: „Nu noi l-am iubit pe Dumnezeu, ci El ne-a iubit și l-a trimis pe Fiul său ca jertfă de iertare pentru păcatele noastre” (1 In 4,10). Depășiți, ne descoperim plonjați într-o iubire fascinantă, atentă, dezarmantă. Așa i se întâmplă Elisabetei: „Iată ce a făcut Domnul pentru mine, în aceste zile în care și-a îndreptat privirea spre mine ca să îndepărteze rușinea mea dinaintea oamenilor” (Lc 1,25). După ani de întuneric, ea află că este iubită veșnic de Cel care este izvorul întregii iubiri; și aceasta într-un mod pe care nu îl merită, nici nu poate să se aprecieze pe deplin, nici nu reușește să-i corespundă: „Și de unde îmi este dată mie aceasta ca să vină mama Domnului meu la mine?” (Lc 1, 43). Cum este posibil să mă iubească Dumnezeu atât? Și, de asemenea, cu un pic de perplexitate și de durere: cum de nu mi-am dat seama de acest lucru mai devreme? La ce gândeam?

Orice rugăciune bună ne pregătește inima să știe ce să ceară (cf. Rom 8,26) și să primească ceea ce noi cerem. A pune un pic de iubire pentru Dumnezeu în fiecare detaliu al pietății, multă sau puțină, ne ușurează drumul. A ne adresa lui Isus Cristos cu numele Său, cu gingășie, exprimându-ne afecțiunea fără rușine, ne apropie de moment. Trebuie insistat și să răspundem rapid iubirii primite. „Amintiți-vă frumoasele și marile lucruri pe care Domnul le-a făcut în viața fiecăruia dintre noi”, căci o rugăciune memorială „face mult bine inimii creștine” [4]. De aceea sfântul Josemaría recomandă în predicarea sa: „Ca fiecare dintre noi să mediteze asupra a ceea ce a făcut Dumnezeu pentru el” [5].

Dumnezeu este totul și acest lucru este suficient

De atâtea ori, Elisabeta va reveni asupra a ceea ce a făcut Domnul pentru ea. Cât de transformată i-a fost viața! Și cât de curajoasă a devenit! De atunci, întregul său comportament dobândește o deosebită bogăție. Ea se ascunde, din modestie, luni întregi cum au făcut-o profeții, pentru a semnifica acțiunea divină (cf. Lc 1,24); ea capătă și o mai mare claritate, pentru a urma planurile sale: „Nu, el se va numi Ioan” (Lc 1,60). Ea poate, de asemenea, să-și dea seama de lucrarea lui Dumnezeu în verișoara sa: „Fericită aceea care a crezut că se vor împlini cele spuse ei de Domnul” (Lc 1,45). Elisabeta se comportă ca cineva care se adresează lui Dumnezeu cu toată inima sa.

La fel, în rugăciunea noastră, trebuie să avem iubire și luptă, laudă și ispășire, adorație și cerere, afecțiune și inteligență. Trebuie să îndrăznim, cu toate literele alfabetului, cu toate notele gamei muzicale, cu toată paleta de culori, căci s-a înțeles bine că nu este vorba să îndeplinim, ci să iubim din toată inima. Exercițiile de pietate, oamenii, sarcinile cotidiene... sunt aceleași ca înainte, dar nu sunt trăite în același mod. Aceasta crește libertatea de spirit, „această capacitate și această atitudine obișnuită de a acționa din iubire, mai ales în efortul de a îndeplini, în orice împrejurare, ceea ce ne cere Dumnezeu” [6]. Ceea ce înainte părea o grea obligație devine o ocazie să întâlnești Iubirea. Scadența continuă să coste, dar acum aceste eforturi pentru a le atinge se fac cu bucurie.

În fața infinitei iubiri, astfel descoperită și la biata corespundere umană, inima se topește într-o profundă rugăciune de laudă și de ispășire; apare o durere, care pornește de la păcatele personale și te împinge la o căință personală. Crește convingerea că „Dumnezeu este totul, eu nu sunt nimic. Iar pentru astăzi, este suficient” [7]. În felul acesta putem smulge atâtea scuturi, ce fac dificil contactul cu El. Se naște astfel recunoștința sinceră, profundă și explicită față de Domnul, care devine adorație, „recunoscându-l ca Dumnezeu, Creator și Salvator, Domn și Stăpân a tot ceea ce există și ca Iubire infinită mizericordioasă” [8]. De aceea este potrivit să se folosească toate cheile inimii. Pentru ca rugăciunea să fie variată, bogată, pentru ca ea să nu treacă prin canale uzate; ca sentimentul să o însoțească sau nu, pentru că ceea ce iubim la Dumnezeu, nu este încă Dumnezeu: El este infinit mai mare.

[1] Papa Francisc, *Omilia în Solemnitatea Preasfântului Trup și Sânge al lui Cristos*, 19-VI-2014.

[2] Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 296.

[3] Ibid., nr. 307.

[4] Papa Francisc, *Omilia, Sfânta Marta*, 22-IV-2016.

[5] Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 312.

[6] Fernando Ocáriz, *Prelatul Opus Dei, Scrisoare*, 9-I-2018, nr. 5.

[7] Sf. Ioan al XXIII-lea, *Il giornale dell'anima*, Edizioni di Storia e Letteratura, Roma, 1964, p. 110.

[8] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2096.

Înapoi la cuprins

Să-L cunoști și să te cunoști (IX): Nu te teme, căci Eu sunt cu tine

Cu aproximativ șase secole înaintea nașterii lui Isus, poporul evreu era sub dominația babiloniană. Mulți au fost luați prizonieri și duși într-o țară străină. Vechile promisiuni par a se fi prăbușit. Tentația de a gândi că totul fusese o înșelăciune este foarte puternică. În acest context apar texte profetice asupra eliberării poporului și, mai ales, oracole de o mare profunzime intelectuală, prin care Dumnezeu ne arată în orice moment proximitatea sa. „Nu te teme”, repetă El încă și încă: „Când vei traversa apele, voi fi cu tine, fluviile nu te vor acoperi. Când vei trece prin foc, nu te vei arde, flacăra nu te va arde” (Is 43,2). Și continuă mai târziu: „Nu te teme, căci Eu sunt cu tine.(...) Fă să revină fiii mei din țările îndepărtate, fiicele mele de la extremitățile pământului” (Is 43,5-6).

Un refren constant

În *Noul Testament*, după cum este logic, această chemare la încrederea în Dumnezeu nu dispăre, acest reconfort în mijlocul angoaselor vieții nu încetează. Uneori, Domnul se folosește de îngerii săi, ca atunci când i se adresează lui Zaharia, soțul sfintei Elisabeta, în ziua când intră să tămâieze sanctuarul; era deja un cuplu în vârstă și n-au putut avea copii încă. „Nu te teme căci rugămintea ta a fost ascultată” (Lc 1,13), îi spune îngerul. Mesagerii lui Dumnezeu îi făcuseră un anunț similar Sfântului Iosif, când el a ezitat să o primească sau nu pe Maria la el (cf. Mt 1,20), sau păstorilor, când s-au temut aflând că Dumnezeu vrea ca ei să fie primii care să-l adore pe pruncul Isus, care tocmai se născuse (cf. Lc 2,10). De data aceasta, ca și în alte dăți, este semnul că Domnul vrea să ne însoțească mereu în deciziile importante ale existenței noastre.

Dar nu numai profeții și îngerii sunt purtătorii acestui „nu te teme”. Când însuși Dumnezeu s-a făcut om, chiar El a continuat să intoneze personal acest refren pe căile vieții celor care îl înconjurau. Chiar cu aceste cuvinte, de exemplu, Isus își încurajează auditoriul să nu se lase invadat de incertitudine în privința hranei sau a îmbrăcăminte, ci să se preocupe înainte de toate de sufletul lor (cf. Mt 10,31); Cristos vrea de asemenea să-i dea pace sufletului șefului sinagogii care își pierduse fiica, dar nu și credința (cf. Mt 5, 36), să-i aline pe apostoli când, după o noapte furtunoasă, ei îl văd apropiindu-se de ei mergând pe apă (cf. In 6,19), sau liniștindu-i pe Petru, Ioan și Iacob – cei trei care au văzut gloria sa pe Tabor (cf. Mt 17,7). Dumnezeu caută să meargă mereu în întâmpinarea acestor frici, naturale în fața manifestărilor banale sau extraordinare ale acțiunilor sale.

Sfântul Josemaría nota și această reacție divină amintindu-și un eveniment special din viața sa interioară. Mai precis, într-o zi de vară din 1931, celebrând Sfânta Liturghie, a înțeles într-un mod foarte clar că bărbații și femeile obișnuite vor duce crucea lui Cristos în toate activitățile umane. „De obicei, în fața supranaturalului mi-e teamă. Apoi vine acel *ne timeas!*, Eu sunt” [1]. Această

teamă nu se prezintă numai în fața acestor acțiuni deosebite ale harului. Ea se prezintă și sub diverse forme în viața creștină obișnuită; de exemplu, când Dumnezeu ne face să întrevădem măreția iubirii sale și a milostivirii sale, când noi înțelegem un pic mai bine profunzimea darului său pe Cruce și în Euharistie, sau când resimțim invitația de a-l urma mai îndeaproape... și când suntem preocupați de consecințele acestor haruri în viețile noastre.

Mai tare decât orice îndoială

Rugăciunea, în timp ce suntem pe pământ, este o luptă [2]. Este dramatic faptul că dorințele cele mai nobile ale inimii umane – cum trăim în comuniune cu propriul nostru creator - au fost parțial desfigurate și răstălmăcite de păcat. Noi aspirăm la prietenie, la iubire, la frumusețe, la adevăr, la fericire, la pace, legându-le, în situația noastră actuală de efortul pentru a depăși greșelile, de dificultatea de a învinge anumite rezistențe, opoziții. Iar această condiție generală a vieții umane se regăsește și în relația cu Domnul.

La începutul vieții de pietate, mulți se tem la ideea că nu știu să se roage, ori se tulbură în fața eșecurilor lor, a inconstanței lor sau a dezordinii, care le poate însoți debutul oricărei sarcini. Vine apoi intuiția că apropiindu-te de Domnul înseamnă întâlnirea Crucii; nu trebuie să te mire că apar: durerea, solitudinea, contradicțiile [3]. Ne temem și, de-a lungul anilor, că Domnul permite încercări și tenebre, care cer mai mult decât putem oferi. Sau privim nervoși posibilitatea ca rutina să ne cuprindă și, că la sfârșit, să ne mulțumim cu o relație mediocră cu Dumnezeu.

Aceste cuvinte – „Nu te teme!” – auzite de Zaharia, Iosif, păstori, Petru, Ioan, Iacob și atâția alții se adresează fiecăruia dintre noi, de-a lungul întregii noastre vieți. Ele ne amintesc că, în viața de har, ceea ce este decisiv nu este ceea ce facem noi, ci ceea ce face Domnul. „Rugăciunea este o sarcină comună a lui Isus Cristos și a fiecăruia dintre noi” [4] în care protagonistul nu este creatura, care încearcă să fie atentă la Dumnezeu, ci Domnul și acțiunea sa în suflet. Înțelegem ușor acest lucru când Dumnezeu ne deschide noi orizonturi, când El trezește în noi sentimente de grație sau ne invită să ne angajăm pe drumul sfințeniei. Dar și această încredere ar trebui să persiste când apar dificultăți, când ne resimțim micimea și când pare că întunericul ne cuprinde.

„Eu sunt, nu vă temeți!” Isus ne înțelege după cum le înțelegea dificultățile, confuziile, temerile și îndoielile celor care voiau să-l urmeze. Efortul nostru de a trăi alături de El este întotdeauna mai mic decât al său pentru a ne păstra aproape. El este cel care vrea să fim fericiți și este destul de puternic spre a-și realiza scopul, bazându-se chiar pe fragilitatea noastră.

Dispoziții care ajută în rugăciune

Noi trebuie să depunem tot efortul pentru a intra pe drumurile autentice de rugăciune. Dacă discuția cu ceilalți pare spontană sau naturală, în realitate, învățăm să vorbim - și descoperim atitudinile elementare ale dialogului – cu ajutorul altora, foarte încet. Este la fel în relația cu Dumnezeu, căci „rugăciunea trebuie să cuprindă sufletul puțin câte puțin, ca mica sămânță care va deveni mai

târziu un copac frunzos” [5]. Astfel, este de înțeles de ce discipolii i-au cerut lui Isus să-i învețe să se roage (cf. Lc 12,1).

Printre atitudinile fundamentale pentru a intra într-o viață de rugăciune, se găsesc credința și încrederea, umilința și sinceritatea. Când ne rugăm cu o dispoziție proastă – de exemplu, când nu vrem să examinăm ce ne îndepărtează de Dumnezeu, sau când nu vrem să renunțăm la autonomia noastră – riscăm să avem o rugăciune sterilă. Este adevărat că aceste proaste atitudini sunt adesea inconștiente. În plus, dacă urmăm un model greșit de eficacitate pentru rugăciune, atât de răspândit în cultura noastră, ne este ușor să cădem în capcana de a nu ne măsura relația cu Domnul decât prin rezultatele pe care le observăm și ne este greu, pe termen lung, să ne rugăm.

Printre aceste dispoziții intime de rugăciune, cele referitoare la încrederea în Domnul sunt deosebit de importante. În ciuda bunăvoinței, unele lacune în formarea lor determină numeroase persoane să trăiască cu o falsă noțiune despre Dumnezeu și despre ele însele. Uneori, putem gândi că Dumnezeu este un judecător rigid, cerându-ne o conduită perfectă; altă dată putem gândi că trebuie să primim ceea ce cerem așa cum vrem; sau că păcatele sunt un obstacol insurmontabil pentru a ajunge la o relație sinceră cu Domnul. Acest lucru pare evident, dar noi trebuie să ne construim viața de rugăciune pe baza solidă a unor adevăruri fundamentale ale credinței. De exemplu, că Dumnezeu este un Tată iubitor care își găsește bucuria în raporturile cu noi; și că rugăciunea este mereu eficientă, pentru că ține cont de cererile noastre, chiar dacă nu sunt și ale noastre căile sale; sau că ofensele noastre sunt chiar ocazia de a ne apropia de Mântuitorul nostru.

Să-i oferim lui Dumnezeu dificultățile noastre

„Cum adică, nu știi să te rogi? – Așază-te în prezența lui Dumnezeu și din clipa în care spui: «Doamne, nu știu să fac rugăciunea!...», fii sigur că ai început s-o faci”. [6]. Cum a făcut-o și cu apostolii, Domnul ne învață puțin câte puțin să ne dezvoltăm aceste atitudini intime dacă nu ne ascundem în spatele unui monolog interior sau o rugăciune anonimă, departe de adevăratele noastre dorințe și preocupări [7].

Cum s-a petrecut și cu ei, relația noastră cu Domnul progresează în ciuda propriilor noastre slăbiciuni. Lipsa de timp, distracțiile, oboseala sau rutina sunt frecvente în rugăciune, așa cum ele se produc și în relațiile umane. Uneori este necesar să ne gândim la porunci, să trecem peste lene, să punem pe primul loc ceea ce este urgent. Altă dată este nevoie de realism pentru a ne îngriji cu finețe de momentele consacrate Domnului, cum trebuie să o facă mama în familie, care nu poate face în nicio clipă ca și cum copilașii ei nu ar exista. Noi știm că, adesea, „în rugăciune, avem nevoie de o atenție care este greu de canalizat” [8]. Ne pierdem în preocupările noastre, în sarcinile de rezolvat și în stimulii ecranului. Și cel mai mare rău din toate astea este că ele ne pot bruia lumea noastră interioară; apar atunci rănilor amorului propriu, comparațiile, visurile și fantasmele, resentimentele și amintirile de orice natură. Putem experimenta că, deși ne știm în prezența lui Dumnezeu, „în momentele cele mai puțin oportune ne vin în minte problemele noastre...” [9].

Suntem afectați, desigur, și de oboseala fizică: „munca îți copleșește corpul și nu te poți ruga” [10]. Poate fi o consolare amintindu-ți că oboseala i-a adormit și pe apostoli în momentul glorificării de pe Tabor (Lc 9, 32) sau cel al angoasei de pe Ghetsemani (Lc 22,45). Iar pe lângă oboseala fizică, ne încercăm frecvent, în cultura noastră, o oboseală interioară, care vine din anxietatea sarcinilor cotidiene, din presiunea din mediul profesional și din relațiile sociale, sau incertitudinea asupra viitorului... și această stare interioară poate crește dificultatea de a medita liniștit.

Domnul înțelege bine – în fapt, mult mai bine decât noi – aceste dificultăți. Pentru acest motiv, chiar dacă ne fac să suferim pentru că ne-ar plăcea raporturile mult mai delicate cu El, adesea „puțin importă dacă (...) nu reușești să te concentrezi și să te reculegi” [11]. Tocmai putem încerca să-i vorbim lui Isus despre probleme, despre știri, despre persoane și despre amintiri care ne preocupă. Dumnezeu se interesează de tot ceea ce ne privește, oricât de trivial sau nesemnificativ ar părea. Acestea ar ajuta adesea să valorizăm problemele, persoanele sau reacțiile într-o manieră, cu un simț supranatural, având în vedere caritatea. Ca și copiii în brațele mamei lor, ne putem odihni în El, oferindu-i tulburările noastre, refugiindu-ne în inima sa pentru a ajunge la pace.

O hotărâre superioară față de a noastră

Dificultățile cele mai serioase „sunt probabil vicleniile Ispititorului, care face totul pentru a-l separa pe om de rugăciune, de unirea cu Dumnezeuul său” [12]. Domnul nostru a fost ademenit de diavol la sfârșitul celor patruzeci de zile în deșert, atunci când simțea foamea și slăbiciunea (Mt 4,3). De obicei cel rău profită de distracțiile noastre și de păcatele noastre pentru a ne inocula în suflete neîncrederea, disperarea și renunțarea la iubire. Din contră, după cum apare constant în Evanghelie, slăbiciunea noastră este un motiv pentru a ne apropia și mai mult de Domnul. Și, pe măsură ce avansăm în viața interioară, ne observăm defectele personale cu și mai multă claritate” [13].

Cu o prefăcută umilință, diavolul ne poate face să credem că nu suntem demni de a fi în relație cu Dumnezeu, că dorințele noastre de a ne dăruia sunt aparente și că ele ascund o anumită doză de ipocrizie și o lipsă de fermitate. „Îți imaginezi că păcatele tale sunt atât de numeroase încât Domnul nu va putea să te asculte?” [14]. Conștiința nemerniciei noastre – prețioasă în sine – ne poate cauza suferințe reale, dar înșelătoare, care nu au legătură cu adevărata durere, dar care ne poate duce la o atitudine plângătoare, care chiar ne face rugăciune imposibilă. Bineînțeles că nepăsarea și păcatele pot fi un obstacol în rugăciune, dar nu în acest sens. Domnul nu încetează să ne iubească, oricare ar fi slăbiciunile noastre. Ele nu îl sperie, nu-l surprind și nu își abandonează dorința ca noi să atingem sfințenia. Chiar dacă eram fermi cu rutina, conformismul sau nepăsarea, Dumnezeu nu va înceta să ne aștepte revenirea la El.

Dar dușmanul ne poate tenta „chiar și când sufletul ne arde de dragoste după Dumnezeu. El știe că atunci căderea este mai dificilă, dar că, dacă obține ca creatură să-l ofenseze pe Dumnezeu, chiar în puține lucruri, ar putea atunci să lanseze contra acestei conștiințe teribila tentație de disperare” [15]. Apoi, pot interveni amărăciunea și decepția. Pentru a păstra vie speranța în orice moment,

trebuie să fim realiști, să ne admitem nimicnicia, să ne dăm seama că acest presupus ideal de sfințenie pe care îl avem în minte – o plenitudine inaccesibilă – este fals. Trebuie să ne dăm seamă că este important să-i plăcem doar lui Dumnezeu și, pe deasupra, că ceea ce este într-adevăr decisiv este ceea ce Domnul face cu atotputernica sa iubire, bazându-se pe lupta și slăbiciunea noastră.

Speranța creștină nu este numai o speranță umană, bazată pe puterile noastre, sau pe intuiția naturală a bunătății creatorului. Speranța este un dar care ne depășește, pe care Duhul Sfânt o însuflă și o reînnoiește în noi, în mod constant. În aceste momente de descurajare, „este momentul să strigăm: amintește-ți de promisiunile pe care mi le-ai făcut, pentru a mă umple de speranță; aceasta mă consolează și îmi umple viața de putere (Ps 118,49-50)” [16]. Dumnezeu este cel care ne-a chemat. Dumnezeu este mai ferm, mult mai mult decât noi, să ne unească cu El și El are puterea de a o face.

Când obscuritatea este lumină

De-a lungul vieții, ca în toate relațiile durabile, Domnul ne învață să-l înțelegem mai bine și să ne înțelegem diferit pe noi înșine. Relațiile lui Petru cu Isus, la început, cu ocazia primei întâlniri lângă Iordan, sunt diferite de cele de după moartea și învierea sa, pe malul lacului Ghenezaret. Este și cazul cu noi. Nu ar trebui să ne surprindă că Domnul ne conduce pe căi divine, care nu sunt cele pe care noi le avem în minte. Uneori El se ascunde, chiar dacă plecăm în căutarea Sa, cu o pietate sinceră, ca atunci când femeile se duc la mormânt și nu-L găsesc (cf. Lc 24,3). Altă dată, în schimb, devine prezent când suntem închiși în noi înșine, ca atunci când se arată înviat apostolilor într-o cameră (cf. Lc 24,36). Dacă nu ne pierdem încredere de-a lungul timpului, vom descoperi că aceste tenebre erau luminoase, că Isus însuși ne îmbrățișa cu grijă – „nu-ți fie frică” ne repeta în acele momente când eram pe cale să ne întărim inima, pe măsura Lui.

[1] Fericitul Álvaro del Portillo, *Una vida para Dios: Reflexiones en torno a la figura de Josemaría Escrivá de Balaguer. Discursos, homilías y otros escritos*, Rialp, Madrid, 1992.

[2] Cf *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2573.

[3] Cf Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 301.

[4] Eugène Boylan, *Dificultades en la oración mental*, Rialp, Madrid, 1974, p. 147.

[5] Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 295.

[6] Sf. Josemaría, *Drum*, nr. 90.

[7] Sf. Josemaría, *Brazdă*, nr. 65.

[8] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2705.

[9] Sf. Josemaría, *Brazdă*, nr. 670.

[10] Sf. Josemaría, *Drum*, nr. 895.

[11] Sf. Josemaría, *Brazdă*, nr. 449.

[12] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2725.

[13] Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 20.

[14] *Ibid.* nr. 253.

[15] *Ibid.* nr. 303.

[16] *Ibid.* nr. 305.

[Înapoi la cuprins](#)

Să-L cunoști și să te cunoști (X): Isus este foarte aproape

„Văd din ce în ce mai clar în ce măsură Isus este alături de mine în orice moment; v-aș putea povesti destule detalii atât de mărunte, dar constante în același timp, care nu mă mai surprind, eu îi mulțumesc pentru aceasta și le aștept mereu” [1]. Aceste rânduri scoase dintr-o scrisoare a fericitei Guadalupe, trebuie că i-au oferit, în simplitatea ei, o mare bucurie destinatarului lor, sfântului Josemaría. Deși Guadalupe nu făcea parte din Opus Dei decât de șase ani, aceste rânduri arată că viața sa de pietate viza, cu siguranță, să faciliteze o prezență neîntreruptă a lui Dumnezeu, pentru „a face din viața noastră curentă o rugăciune continuă” [2].

Doctrina este evanghelică. Isus li s-a adresat discipolilor săi în diverse feluri pentru a sublinia „necesitatea pentru ei să se roage mereu fără să se descurajeze” (Lc 18,1). Îl vedem adesea adresându-se Tatălui său în timpul zilei, de exemplu în fața mormântului lui Lazăr (cf. In 11,41-42) sau la întoarcerea apostolilor, foarte veseli după prima lor misiune (cf. Mt 11,25-26). Odată înviat, Domnul se apropie de discipolii săi în circumstanțe variate: când aceștia se îndepărtează copleșiți de tristețe, pe drumul spre Emaus; când rămân înfricoșați în Cenacol; când își reiau munca pe marea din Galileea... Chiar în momentul în care, pregătindu-se să se întoarcă la Tatăl Său, Isus i-a asigurat: „Iar eu voi fi cu voi în toate zilele, până la sfârșitul lumii” (Mt 28,20).

Primii creștini erau foarte conștienți de această proximitate. Ei au învățat să facă totul pentru gloria lui Dumnezeu, după cum scria sfântul Paul romanilor: „Dacă trăim, pentru Domnul trăim; dacă murim, pentru Domnul murim. Astfel, în viața noastră ca și în moarte, Domnului aparținem” (Rom 14,8; cf. 1 Co 10,31). Ce se întâmplă cu noi? Într-o lume în viteză, ca a noastră, cu atât de multe lucruri de făcut mereu, termene de ținut, agitație și zgomot, este posibil să avem constant „conversație în cer”? [3].

Motivul cel bun

Unele conversații sunt silențioase, ca atunci când doi prieteni se plimbă, sau îndrăgostiții se privesc în ochi. Ei nu au nevoie de cuvinte pentru a-și împărtăși sentimentele inimii. Totuși, nicio conversație nu este posibilă dacă nu i se acordă atenție celui care este în fața ta. Telefoanele mobile au introdus în viața noastră ciudatul fenomen de a putea dialoga cu cineva, continuând poate alte conversații.

Dialogul cu Dumnezeu, despre care este vorba aici, are strânse legături cu atenția. O atenție care nu exclude nimic, pentru că noi Îl putem descoperi pe Dumnezeu în multe circumstanțe sau activități care, la prima vedere, nu au nimic de a face cu El. Așa era cu cioplitorii în piatră care văd în piatra pe care o modelau lucruri la fel de diferite ca: servitudinea muncii manuale, hrana familiilor lor, ori splendoarea unei catedrale. De aceea sfântul Josemaría vorbea despre necesitatea „de a exersa virtuțile teologale și cardinale în lume pentru a ajunge astfel să fim

suflete contemplative” [4]. Nu este vorba să acționăm convenabil dar și să acționăm pentru un bun motiv, în caz că încercăm să-l iubim și să-l servim pe Dumnezeu. Atunci este posibilă prezența Duhului Sfânt în sufletul nostru, El care îl însuflețește prin virtuțile teologale. Astfel, în o mie și una de lucruri de făcut în fiecare zi, rămânem atenți la Dumnezeu și ne hrănim conversația cu El.

Mergând la muncă dimineața, sau trezindu-ne pentru a asista la un curs, ducându-ne copiii la școală, sau așteptând un client, ne putem întreba: *Ce sunt pe cale să fac? Ce mă determină să fac bine acest lucru?* Răspunsul imediat va fi mai mult sau mai puțin profund dar, oricare ar fi, acesta va fi un bun prilej pentru a adăuga: Mulțumesc, Doamne, că te bazezi pe mine. *Aș vrea să te servesc prin această activitate și să fac prezentă în lumea aceasta lumina și bucuria ta.* Atunci munca noastră se va naște din iubire, va exprima iubirea și se va dispune iubirii [5].

Să privim cu ochii lui Dumnezeu

„Există atâtea probleme pe care le-am putea enumera dar, care, nu pot fi rezolvate toate, dacă Dumnezeu nu este plasat în centru, dacă Dumnezeu nu devine din nou vizibil în lume, dacă el nu devine determinant în viața noastră și dacă nu intră, de asemenea, prin noi în mod determinant în lume” [6]. Să fii contemplativ în mijlocul lumii înseamnă că Dumnezeu ocupă centrul existenței noastre, că El este pivotul în jurul căruia trebuie să se rotească totul. În alți termeni, că El este comoara în care inima noastră rămâne ancorată, căci restul nu ne interesează decât în măsura în care acesta ne unește cu El (cf. Mt 6,21).

Privind totul cu ochii credinței și descoperind iubirea lui Dumnezeu în viața noastră nu înseamnă că încetează a ne afecta contrarietățile: oboseala, contratimpul, o durere de cap, durerile pe care ni le-ar putea provoca alții... Toate acestea nu vor dispărea. Ceea ce se întâmplă este că vom fi capabili, dacă trăim centrați pe Dumnezeu, să ne unim aceste realități cu crucea lui Cristos, unde ele își vor găsi sensul, în slujba mântuirii. O umilință se poate transforma într-o rugăciune dacă ea ne servește să ne unim cu Isus, devenind astfel o ocazie de purificare. La fel este cu o boală sau un eșec profesional. În toate acestea îl putem întâlni pe Dumnezeu, Domnul puterilor, și în toate putem fi siguri că Dumnezeu deschide mereu posibilități pentru viitor, deoarece „când oamenii Îl iubesc pe Dumnezeu, El însuși face totul pentru a contribui la binele lor, pentru că ei sunt chemați după scopul iubirii Sale” (Rom 8,28). Chiar și un mic contratimp, ca un ambuteiaj la întoarcerea acasă, poate fi rugăciune, dacă vedem în aceasta ocazia de a ne încredința timpul în mâinile lui Dumnezeu... și să ne rugăm pentru cei care sunt în situația noastră... Pentru a atinge contemplarea în viața cotidiană, nu trebuie să așteptăm nimic extraordinar. „Deseori suntem tentați să credem că sfințenia nu este rezervată decât celor care au posibilitatea să se distanțeze de ocupațiile banale, ca să se dedice mult timp rugăciunii. Nu este așa. Toți suntem chemați să fim sfinți, trăind cu iubire și oferind o mărturie personală în ocupațiile noastre cotidiene, acolo unde se află fiecare” [7]. Grație unei priviri de credință, viața noastră întreagă poate deveni, prin caritate, o conversație neîntreruptă cu Dumnezeu. O privire care ne permite să trăim cu un realism profund și care ne face să descoperim *a patra dimensiune, quid divinum*, a celui „ceva divin” care se găsește prezent în întreaga realitate.

Cazanul și conexiunea

„Când omul este ocupat în întregime cu lumea sa, cu lucrurile materiale, cu ceea ce poate face, cu tot ceea ce poate realiza pentru a cunoaște succesul, [...] atunci, capacitatea sa de percepere a lui Dumnezeu slăbește, organul care îl percepe pe Dumnezeu dispare, devine incapabil de a vedea și insensibil. El nu mai percepe divinul, căci organul corespunzător din el a secat, nu este dezvoltat” [8]. Să-L cunoști este la fel de adevărat: este posibil să cultivi capacitate de a privi realitatea cu ochii credinței. Noi o facem în primul rând, cerând această lumină, ca apostolii: „Mărește-ne credința!” (Lc 17,5) Noi o facem încă, oprindu-ne în timpul zilei pentru a ne plasa viața în fața Domnului. Astfel, chiar dacă ea ar trebui să ocupe întreaga zi, „viața noastră de rugăciune trebuie să se bazeze în plus pe câteva momente pe care le vom consacra zilnic conversației cu Dumnezeu” [9]. În definitiv, pentru a ne fixa de obicei atenția asupra lui Dumnezeu, avem nevoie de a consacra câteva momente să ne ocupăm *exclusiv* de El.

Într-o zi, sfântul Josemaría a ilustrat această nevoie prin exemplul încălzirii într-o casă: „Dacă avem un radiator, înseamnă că există o instalație de încălzire. Dar interiorul nu se va încălzi decât dacă este încălzit cazanul... Avem deci nevoie de un radiator în orice moment, iar în plus cazanul foarte fierbinte... De acord? Momentele de rugăciune, bine făcute, sunt cazanul. În plus, radiatorul în fiecare clipă, în fiecare cameră, în fiecare colț, în fiecare sarcină: prezența lui Dumnezeu” [10]. Cazanul este la fel de important ca radiatoarele. Ca să ne umple întreaga zi căldura lui Dumnezeu, avem nevoie să consacram anumite momente, care să aprindă și să alimenteze focul iubirii în inima noastră.

O altă imagine utilă este cea a conexiunii la internet. Am fost deseori martorii eforturilor depuse de unii pentru a găsi o acoperire, când pleacă în excursie ori petrec un sfârșit de săptămână la țară. De asemenea, avem grijă să ne activăm *wifi-ul* pe telefonul mobil, sperând că se va conecta îndată ce va repera o rețea cunoscută. Dar, telefonul deschis pentru a primi semnalul nu înseamnă că îl și avem automat, sau că primim tot felul de mesaje. Semnalul ajunge de-a lungul întregii zile, dacă ne apropiem de o rețea sau alta, iar mesajele ne parvin dacă cineva ni le trimite. Facem ce putem activându-ne telefonul, pentru a aștepta apoi sosirea mesajelor.

În mod analog, în momentele noastre de rugăciune, ne activăm *wifi-ul* sufletului nostru; noi îi spunem Domnului: „Vorbește, Doamne, servitorul tău te ascultă” (1 Sam 3,9). Uneori ne va vorbi în aceste momente; altă dată îi recunoaștem vocea în o mie și una de peripeții ale zilei. În toate cazurile, aceste momente de rugăciune sunt o bună ocazie pentru a încredința în mâinile sale ceea ce urmează să facem, chiar dacă în momentul realizării lor nu ne ridicăm ochii spre Dumnezeu. Pe lângă aceasta, să fi consacrat în exclusivitate un timp lui Dumnezeu este cea mai bună probă că efectiv dorim să-l ascultăm. Deci, spre deosebire de ceea ce se întâmplă cu telefonul, să-ți deschizi inima nu este o achiziție permanentă, făcută o dată pentru totdeauna; trebuie să-ți faci zilnic timp să-l asculți pe Dumnezeu, pentru că „în momentul prezent îl întâlnim, nici ieri, nici mâine, ci azi: «Astăzi, dacă auziți vocea Sa, nu vă împietriți inimile» (Ps 95,7-8)” [11]. Dacă perseverăm în acest efort cotidian, Dumnezeu ne va putea acorda o minunată facilitare pentru a ne trăi ziua în prezența sa. Alte ori, sarcina va deveni mai dificilă. Dar, în toate

cazurile, vom obține din aceste momente o forță și o speranță abundente, pentru a ne continua în bucurie lupta cotidiană, efortul pentru a aprinde focul sau a deschide conexiunea.

În tot ce se întâmplă

Sunt foarte cunoscute următoarele idei ale sfântului Josemaría cu prilejul *predicii despre campusul* Universității din Navarra: „acolo unde sunt frații voștri oamenii, acolo unde sunt aspirațiile voastre, munca voastră, iubirile voastre, acolo este locul întâlnirii voastre zilnice cu Cristos. Acolo, în mijlocul lucrurilor materiale de pe pământ, trebuie să ne sfințim, slujindu-L pe Domnul și pe toți oamenii.” [12]. Apoi, a adăugat îndată: „Într-un laborator, în sala de operații a unui spital, în cazarmă, la catedra de la universitate, în fabrică, în atelier, la câmp, în căminul familiei și în toată imensa panoramă a muncii, Domnul ne așteaptă în fiecare zi” [13]. Dumnezeu ne așteaptă în cele o mie și una de activități ale zilei, pentru a se întreține cu noi într-un colocviu fermecător și pentru a duce la bun sfârșit misiunea în această lume. Dar, cum trebuie să înțelegem aceste idei și să le punem în practică?

Dumnezeu ne așteaptă zilnic pentru a discuta cu calm despre tot ce ne umple viața, așa cum o mamă sau un tată ascultă povestioarele copilului său. Un copil povestește ce i s-a întâmplat la școală, practic, în timp real. S-ar spune că el vrea să exprime cât mai bine posibil ceea ce a trăit, aducând cu forță, în detaliu, cele mai ne semnificative amănunte. Părinții săi îl ascultă și îi pun întrebări despre aceasta sau aceea, despre ce a spus un alt copil...

La fel, tot ceea ce ni se întâmplă îl interesează pe Dumnezeu și, spre deosebire de părinții din această lume, El nu obosește niciodată să ne asculte, nici să se obișnuiască cu ceea ce îi spunem. Mai degrabă noi obosim să ne adresăm Lui, să-I căutăm prezența. Totuși, dacă ne hrănim această dorință, „totul – persoane, lucruri sau muncă – ne furnizează ocazia și subiectul unei conversații continue cu Domnul” [14]. Totul poate deveni un subiect de conversație pentru a ne adresa lui Dumnezeu. Putem împărtăși totul cu El, absolut totul.

În afară de aceasta, Dumnezeu ne așteaptă în munca noastră pentru a-Și urma opera de mântuire a lumii, adică pentru a continua să atragă lumea la El. Nu este vorba de a juxtapune activități pioase alături de munca noastră cotidiană, ci de a încerca să aducem la Dumnezeu toate mediile din lume: familia, politica, cultura, sportul... totul. Pentru acest fapt, avem nevoie, în primul rând să-I descoperim prezența pretutindeni. Este vorba, în definitiv, să ne vedem munca precum un dar al lui Dumnezeu, ca maniera concretă de a pune în practică porunca Sa de a cultiva pământul și de a avea grijă de el și să anunțăm vestea cea bună, deoarece Dumnezeu ne iubește și ne oferă iubirea Sa. Pornind de la această descoperire, vom face ca toate acțiunile noastre să devină un serviciu pentru ceilalți, o iubire asemenea cu cea pe care ne-o poartă Domnul și ne-o oferă zilnic la fiecare liturghie. Tot așa, unindu-ne toate acțiunile noastre cu sacrificiul lui Cristos, realizăm pe deplin misiunea pe care Domnul a dorit mult să ne-o încredințeze, înainte de a se întoarce la Tatăl său (cf. In 20,21).

Într-o întrevedere acordată de Prelatul Opus Dei, cu puțin timp înainte de beatificarea Guadalupei Ortiz de Landázuri, cineva l-a întrebat despre *formula de sfințenie* a acestei femei. El a rezumat-o în câteva cuvinte: „Sfințenia nu constă să ajungi la sfârșitul vieții fiind perfect, ca îngerii, ci să atingi plenitudinea iubirii. După cum spunea sfântul Josemaría, este vorba să lupți pentru a transforma munca, viața obișnuită într-o întâlnire personală cu Isus Cristos și în serviciul celorlalți” [15] Formula sfințeniei înseamnă deci: ca totul să răspundă la o aceeași motivație și să urmărească aceeași finalitate: să trăiești cu Cristos în mijlocul lumii, aducând cu el lumea la Tatăl. Ceea ce este posibil, pentru că Isus este foarte aproape.

[1] Ferícita Guadalupe Ortiz de Landázuri, Scrisoare către Sfântul Josemaría, 1 aprilie 1946.

[2] Sf. Josemaría, Scrisoare, 24 martie 1930.

[3] Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 300.

[4] Sf. Josemaría, Scrisoare, 8 decembrie 1949, nr. 26.

[5] Cf. Sf. Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 48.

[6] Papa Benedict al XVI-lea, Omilie, 7 noiembrie 2006.

[7] Papa Francisc, Exhort. ap. *Gaudete et exultate*, nr. 14.

[8] Papa Benedict al XVI-lea, 7 noiembrie 2006.

[9] Sf. Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 119.

[10] Sf. Josemaría, Note luate de o meditație, 28 septembrie 1973.

[11] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2659.

[12] Sf. Josemaría, *Convorbirii*, nr. 113.

[13] *Ibid.*, nr. 114.

[14] Sf. Josemaría, Scrisoare, 11 martie 1940, nr. 15.

[15] Mgr Fernando Ocáriz, Interviu, 13 mai 2019.

[Înapoi la cuprins](#)

Să-L cunoști și să te cunoști (XI): Voi sunteți o scrisoare trimisă de Cristos

La sfârșitul anilor 50, sfântul Paul scrie o scrisoare creștinilor din Corint. Apostolul este conștient că, în această comunitate, unii nu-l cunosc și că alții scorneau minciuni pe seama lui, discreditându-l. De aceea, în textul său, el expune caracteristicile purtătorilor Evangheliei lui Isus. Noi mai știm că, pentru același motiv, el promisese că va reveni curând să-i vadă, neputând s-o facă până atunci. În acest context noi citim una dintre cele mai frumoase fraze ale scrierilor sale. Paul se întreabă, retoric, dacă i-ar trebui o scrisoare de recomandare pentru ca această comunitate să-l cunoască mai bine și să-și câștige astfel stima. Plin de încredere în acțiunea lui Dumnezeu în inimile tuturor, el răspunde că adevărata sa scrisoare de recomandare este, desigur, inima fiecăruia dintre creștinii din Corint. El adaugă că Spiritul Sfânt însuși scrie această scrisoare prin intermediul a ceea ce le-a transmis sfântul Paul: „Căci este evident că voi sunteți scrisoarea lui Cristos” (2 Cor,3,3).

Cum devenim noi această „scrisoare a lui Cristos?” Cum va putea Dumnezeu să ne transforme încetul cu încetul? „Iar noi toți care, cu fața descoperită, privim ca într-o oglindă gloria Domnului, suntem schimbați în același chip al Lui tot mai glorios așa cum dă Duhul Domnului” (2 Cor 3,18). Aceste cuvinte pun în lumină metoda Duhului Sfânt pentru a realiza opera Sa în noi. Este vorba de a ne face în mod glorios asemenea lui Cristos, progresiv, contând pe timp: astfel este dinamica vieții spirituale.

Să vrem aceleași lucruri ca Isus

Înțelegem bine că una din cele mai mari griji ale lui Isus a fost ca rugăciunea noastră, mijloc privilegiat de a ne cultiva raporturile cu Dumnezeu, să nu fie un simplu element izolat printre multe alte sarcini, fără destulă energie pentru a ne transforma viața. De aceea, pentru a insista asupra necesității unirii rugăciunii cu transformarea vieții noastre, Cristos a afirmat pe Munte: „Nu zicându-mi: «Doamne, Doamne!» veți intra în împărăția lui Cristos, ci făcând voința Tatălui meu care este în Ceruri. Mulți îmi vor spune în ziua aceea: «Doamne! Doamne! Oare nu în numele tău am profețit și nu în numele tău am alungat diavoli și nu în numele tău am făcut atâtea minuni?» Atunci le voi declara: «Niciodată nu v-am cunoscut» [...]” (Mt 7,21-23). Cuvinte dure, căci nu este suficient numai să-l fi urmat, nici să fi făcut lucruri mari în numele său. Este vorba de ceva mult mai profund: să te conformezi voinței lui Dumnezeu.

Nu este prea greu să înțelegem aceste vorbe ale Domnului. Dacă rugăciunea este o cale, manifestarea unei relații bazată pe prietenie, ea trebuie să respecte trăsăturile caracteristice unei afecțiuni de această specie. Clasicii repetă că prietenii, *idem velle, idem nolle*, iubesc și resping aceleași lucruri. Rugăciunea ne schimbă viața, pentru că ea ne permite să fim în armonie cu dorințele inimii lui

Cristos, să vibrăm cu zelul Său pentru suflete, să căutăm cu entuziasm ceea ce place Tatălui nostru din cer. Dacă s-ar întâmpla altfel, dacă rugăciunea nu ne-ar conduce la glorioasa asemănare despre care vorbește sfântul Paul, ea ar putea deveni, fără știrea noastră, un fel de auto-terapie în vederea asigurării păcii sufletului nostru sau să ne garanteze spații de solitudine. În acest caz, chiar dacă aceste obiective sunt în sine pozitive, rugăciunea nu ar umple funcția sa principală, să știe a fi calea unei relații autentice de prietenie cu Cristos, chemată să ne transforme viața.

Această importantă învățătură a lui Isus ne oferă o pistă pentru a determina starea rugăciunii noastre. Criteriul nu va mai fi sentimentul, nici gustul spiritual pe care le putem încerca în momentele noastre de rugăciune; nu mai mult decât numărul de hotărâri pe care suntem capabili să le luăm; nici chiar gradul de concentrare pe care l-am atins. În revanșă, rugăciunea va putea fi evaluată după modul în care se trece peste incoerența existentă între ceea ce credem și ceea ce, *de facto*, noi trăim.

O identificare ce se face în timp

Să rămânem cu sfântul Paul, care a primit harul de a-l întâlni pe Cristos înviat, pe drumul spre Damasc. În alte texte, el pune în evidență cum primii creștini erau conștienți că finalitatea rugăciunii nu este altceva decât identificare cu Cristos. De exemplu, el îi îndemna pe creștinii din Filip să aibă „acea atitudine care este în Cristos Isus” (Filip 2,5); sau le afirma cu toată simplitatea Corintenilor că „noi avem gândirea lui Cristos” (1 Cor 2,16). Dar, să ai aceleași atitudini și aceeași gândire ca Fiul lui Dumnezeu este ceva ce noi nu putem atinge numai prin forțele noastre; sau prin aplicarea unei tehnici de ucenicie. Sigur, este rezultatul luptei personale pentru a face binele cum l-ar face Isus, dar într-o experiență de comuniune, cea care caracterizează iubirea de prietenie; astfel, prin har, Îi permitem lui Cristos să ne transforme cu totul după voința Sa.

Cu cât efectul propriu al unei relații de prietenie este progresiv, în acest caz, identificarea noastră cu Cristos, fructul rugăciunii, se înscrie în timp. De aceea, sfântul Josemaría amintea că Dumnezeu conduce sufletele pe un plan înclinat, lucrându-le încetul cu încetul inima și acordându-le dorința și energia necesară pentru a răspunde din ce în ce mai bine iubirii Sale. „În acest asalt de iubire, noi nu trebuie să ne întristăm de căderi, chiar de căderi grave, dacă ne apropiem de Dumnezeu, în sacramentul penitenței, căiți și cu dorința de a ne corecta. Creștinul nu este un maniac ce colectează dosare de servicii ireproșabile. Isus Cristos Domnul nostru, atât de impresionat de inocența și de fidelitatea lui Ioan, este de asemenea înduioșat de căința lui Petru, după căderea sa. Isus ne înțelege slăbiciunile și ne atrage spre El, ca pe un plan înclinat, cerându-ne să știm să perseverăm în efortul nostru pentru a urca un pic, zi de zi” [1]. Să știm că mizeriile noastre, incluse și cele care ne umilesc cel mai mult, nu sunt un obstacol insurmontabil pentru a-l iubi pe Dumnezeu și să avansăm pe drumul identificării complete cu El, ne umplu de speranță. În același timp, această realitate ne umple de stupeoare: cum este posibil să fie adevărat strigătul sfântului Paul când asigură că „nimic nu va putea să ne despartă de iubirea lui Dumnezeu care este în Cristos Isus, Domnul nostru” (Rom 8, 39)?

Răspunsul, pe care numai rugăciunea ne permite să-l sesizăm totalmente, se găsește în întâietatea inițiativei divine: Dumnezeu ne caută și ne atrage la El. Apostolul Ioan o amintește cu emoție în cursul ultimilor săi ani din viața sa: „În aceasta constă iubirea: nu noi L-am iubit pe Dumnezeu, ci El ne-a iubit și L-am trimis pe Fiul Său ca jertfă de ispășire pentru păcatele noastre” (1 In 4,10). De atunci, rugându-ne înseamnă că suntem în foarte bune mâini și că iubirea noastră, atât de imperfectă fiind, nu este decât răspunsul la iubirea lui Dumnezeu, care ne precedă, ne însoțește și ne urmează. Contemplarea acestei iubiri este cel mai bun dintre stimuli, pentru a urca pe planul înclinat al identificării profunde cu Isus Cristos.

Pentru a crește mereu mai mult în iubire

În viața creștină, trecerea timpului merge în mod normal împreună cu creșterea personală. De aceea răspunsul bun la iubirea lui Dumnezeu, pe care îl căutăm în rugăciune, se manifestă, de obicei, prin dorința de a fi mai bun, printr-un elan ferm spre a îndepărta de noi ceea ce ne-ar putea îndepărta de Cristos. Noi am învățat să ne facem frecvent examenul personal în rugăciune, cerând lumina pentru a găsi ceea ce nu corespunde condiției noastre de copii ai lui Dumnezeu; am învățat și să luăm hotărâri concrete pentru a avea aspirația, mereu cu ajutorul harului, să plăcem Domnului, eliminând aspectele vieții noastre care ne-ar îndepărta de El oricât de puțin ar fi. Știm bine că acest examen și aceste *hotărâri* nu sunt în mod simplu mijlocul de a atinge singuri anumite obiective, ci mai degrabă maniera umană de a iubi; cel care dorește să facă plăcere în totul unei ființe dragi se străduiește să atingă cea mai bună versiune posibilă din el însuși. Știind că Dumnezeu ne iubește așa cum suntem, și noi dorim să-L iubim după cum El o merită. De aceea, într-o sănătoasă tensiune, căutăm să luptăm, fie și puțin, zilnic. Departe de noi tentația, așa de facilă, să ne justificăm slăbiciunile, uitând că, prin moartea și învierea Sa, Cristos ne-a câștigat destule haruri pentru a ne învinge păcatele [2]. Atunci când nu era decât un tânăr preot, mulți episcopi îi cereau sfântului Josemaría să predice reculegeri ori să pregătească exerciții spirituale. Unii l-au acuzat că predică „exerciții despre viață și nu despre moarte” [3]. Ei erau obișnuiți să orienteze aceste zile mai ales în sensul destinării eterne a fiecăruia și își exprimau surpriza să-l vadă pe sfântul Josemaría vorbind așa de frecvent despre modul în care fiecare trebuie să-și trăiască vocația coerent. Ceea ce pune bine în evidență o trăsătură caracteristică a misiunii Opus Dei: a învăța să materializezi viața spirituală, evitând ca rugăciunea să fie o dimensiune independentă și izolată în viața creștinilor; sau, după cuvintele sfântului Josemaría, îndepărtând de ei „tentația, atât de frecventă pe atunci, ca și acum, de a duce un fel de viață dublă: viața lăuntrică, viața de legătură cu Dumnezeu, pe de o parte, și, pe de alta, diferită și separată, viața de familie, profesională și socială, plină de mărunte realități pământești.” [4].

Chiar dacă, în momentele noastre de rugăciune, nu experimentăm în mod sensibil iubirea de Dumnezeu, cu excepția unor ocazii, realitatea este că El este mereu aici, prezent și acționând. Dacă adăugăm acestei iubiri lupta noastră în punctele pe care ni le indică Domnul, atunci viața noastră, adică gândurile noastre, intențiile noastre și acțiunile noastre, se va transforma progresiv. Vom deveni pentru ceilalți Cristos care trece, *ipse Christus*.

Să-L iubim în aproapele nostru

Într-o zi, un scrib l-a întrebat pe Isus: „Învățătorule, în Lege, care este cea mai mare poruncă?” Isus i-a răspuns: „Să-L iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din tot cugetul tău. Aceasta este cea mai mare și cea dintâi poruncă. Iar a doua este asemenea acesteia: Să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. În aceste două porunci este cuprinsă toată Legea și Profeții” (Mt 22,36-40). Astfel, în câteva cuvinte, Isus a explicat o dată pentru totdeauna legătura dintre iubirea lui Dumnezeu și iubirea aproapelui. Este o învățătură asupra căreia a vrut să insiste până în ultimul moment, înainte de a urca definitiv la cer. Chiar și când, deja înviat, el l-a întâlnit pe Petru pe malul mării din Galileea, promisiunilor de iubire către cel care a fost primul Papă, el îi răspunde invariabil cu acest cuvânt: „Paște oile mele” (cf. In 21,15-17).

Motivul ultim al legăturii dintre cele două porunci, și prin urmare al necesității de a învăța să-L iubești pe Cristos în ceilalți, îl găsim în maniera în care Isus prezintă cu o mare forță judecata de pe urmă. Aici pune bine în evidență legătura profundă pe care a stabilit-o cu fiecare om: „Când am fost flămând, Mi-ați dat să mănânc, am fost însetat și Mi-ați dat să beau” (Mt 25,35). Conciliul Vatican II ne învață, într-adevăr: „Prin încarnarea Sa, Fiul lui Dumnezeu s-a unit El Însuși, într-un anume fel, cu orice om” [5]. Nu este posibil să-L iubești fără a-l iubi și pe aproapele, fără a învăța să-l iubești în El. Rugăciunea, dacă este autentică, ne face să avem grijă de ceilalți; de cei care sunt aproape, de cei care suferă cel mai mult. Ea ne face să trăim în bună înțelegere cu toți și să rezervăm un loc în inima noastră celor care nu împărtășesc aceleași gânduri ca noi, căutând totdeauna binele lor, adesea prin unele servicii. În rugăciune noi căutăm forța de a ierta și lumina pentru a iubi pe toată lumea mereu mai bine și mai concret, ieșind din egoismul și comoditatea noastră, fără teama de a ne complica cu sfințenie viața. Așa ne-o amintește și Papa Francisc „cel mai bun mod de a discerne dacă apropierea noastră de rugăciune este autentică va fi să privim în ce măsură viața noastră este pe cale să se transforme la lumina mizericordiei” [6]. A dobândi o inimă simțitoare, mizericordioasă, ca cea a lui Isus, imagine perfectă a inimii Tatălui, iată fructul definitiv al vieții noastre de rugăciune, semnul sigur al identificării noastre cu Cristos.

[1] Cf. Sf. Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 75.

[2] Cf. Sf. Ioan Paul al II-lea, Litt. enc. *Veritatis splendor*, nr. 102-103.

[3] Cf. A. Vázquez de Prada, *Fondatorul lui Opus Dei*, vol. 2, pp. 675-680.

[4] Cf. Sf. Josemaría, *Convorbirii*, nr. 114.

[5] Conciliul Vatican al II-lea, Const. dogm. *Gaudium et spes*, nr. 22.

[6] Papa Francisc, Exhort. ap. *Gaudete et exultate*, nr. 105.

[Înapoi la cuprins](#)

Să-L cunoști și să te cunoști (XII): Suflete de rugăciune liturgică

Suntem în luna aprilie a anului 1936, iar în Spania este o mare tensiune socială. Totuși, în căminul studențesc Academia DYA se încearcă menținerea atmosferei obișnuite de studiu și de conviețuire. Într-una dintre acele ciudate zile, un student povestește într-o scrisoare adresată părinților săi că în ziua anterioară rezidenții din acest cămin repetaseră cântece liturgice, ajutați de un profesor, într-o ambianță care, așa cum își amintea el, era foarte veselă ^[1]. În acest context special, dincolo de lucrurile bune care se petreceau între ei, oare, pentru care motiv treizeci de studenți, într-o duminică seara, ar fi participat la un curs de canto?

Răspunsul l-am putea afla cu câteva luni mai înainte, atunci când Sfântul Josemaría a inclus în planul de formare al Academiei chiar câteva clase de cânt gregorian. Deși știm că fiind paroh în Perdiguera, Sfântul Josemaría obișnuia să celebreze Sfânta Liturghie cântată, acea incluzie în programul academic nu corespundea unei preferințe personale. Și nici nu se datora vreunui interes erudit, ca și consecință a cunoașterii și a dezvoltării Mișcării liturgice în Spania. Acea decizie a fost, mai degrabă, fructul experienței sale pastorale, impulsionată doar de dorința de-ai ajuta pe acei tineri ca să devină *suflete de rugăciune*.

Este interesant de observat un detaliu din cele trei scrieri, pe care în acei ani treizeci Sfântul Josemaría avea de gând să le publice, toate îndreptate exact ca să faciliteze dialogul cu Dumnezeu: fiecare dintre ele corespundea uneia dintre cele trei mai importante forme de exprimare a rugăciunii creștine. Prima, s-ar centra pe meditația personală, alta ar dezvolta evlavia populară, iar ultima l-ar îndemna pe cititor să se cufunde în rugăciunea liturgică. Rodul primei inițiative a fost *Considerații spirituale*, bază a cunoscutei sale lucrări *Drum*. Fructul celei de-a doua, a însemnat scurta cârtică *Sfântul Rozariu*, iar pentru cea de-a treia, a plănuțit o lucrare care s-ar numi *Devoțiuni liturgice*. Deși publicarea acestei ultime lucrări a fost anunțată încă din 1939, din diverse motive nu a văzut lumina tiparului. Totuși, încă se păstrează prefăța pe care o pregătise PS Félix Bilbao, episcopul de la Tortosa și care poartă ca titlu «Rugați-vă și rugați-vă bine!». În acel text inedit sunt însuflețiți cititorii să aprofundeze direct de la autorul cărții, cunoașterea liturgiei Bisericii, pentru a ajunge la «o rugăciune eficientă, sensibilă, statornică, care să-i unească în mod intim cu Dumnezeu» ^[2].

A da glas rugăciunii Bisericii

Pentru Sfântul Josemaría liturgia nu era un ansamblu de precepte chemate doar să ofere solemnitate anumitor ceremonii. El suferea atunci când modul de a celebra sacramentele și celelalte acțiuni liturgice nu se făceau, într-adevăr, pentru a fi în slujba întâlnirii oamenilor cu Dumnezeu și cu ceilalți membri ai Bisericii. O dată, după ce a asistat la celebrarea unei slujbe liturgice, el a scris: «Mult cler: arhiepiscopul, soborul canonicilor, beneficiarii, cântăreții, auxiliarii și

ministranții... Ornamente mărețe: mătăsurî, aur, argint, pietre prețioase, dantelării și haine de catifea... Muzică, voci, artă... Iar... fără popor! Slujbe splendide, fără popor» ^[3].

Acest interes pentru *popor* în liturgie este profund teologic. Prin acțiunile liturgice, Sfânta Treime interacționează cu întreaga Biserică și nu numai cu una dintre părțile sale. Nu este o întâmplare faptul că cea mai mare parte dintre reflecțiile Sfântului Josemaría dedicate liturgiei, în cartea *Drum*, se află în capitolul *Biserica*. Pentru fondatorul Opus Dei, liturgia era un loc privilegiat unde se experimentează dimensiunea eclezială a rugăciunii creștine; acolo se face simțit faptul că ne adresăm, cu toții, împreună, lui Dumnezeu. Rugăciunea liturgică, fiind întotdeauna personală, se deschide către orizonturi care se plasează dincolo de circumstanțele individuale. Dacă în cadrul meditației personale noi suntem subiectul care vorbește, în liturgie, subiectul este Biserica în întregimea ei. Dacă în dialogul personal cu Dumnezeu, noi suntem cei care vorbim ca membri ai Bisericii, în timpul liturgiei este Biserica cea care vorbește prin intermediul nostru.

În acest fel, a învăța să spunem *acel noi* din rugăciunile liturgice reprezintă o adevărată școală pentru a completa diferitele dimensiuni ale relației noastre cu Dumnezeu. În aceasta, fiecare se descoperă fiind și el ca un fiu în această mare familie care este Biserica. De aceea, nu ne surprinde *acel îndemn izbitor* al Sfântului Josemaría: „Rugăciunea ta trebuie să fie liturgică. – Ce bine ar fi dacă te va pasiona să reciti psalmii și rugăciunile din Liturghier, în locul rugăciunilor private sau personale” ^[4].

A învăța să ne rugăm în mod liturgic cere smerenia de a primi de la alții cuvintele pe care le vom spune. Presupune, de asemenea, și reculegerea inimii pentru a identifica și a prețui relațiile care ne unesc cu toți creștinii. În acest sens, ne poate servi ideea de a lua în considerare faptul că ne rugăm împreună și cu cei care se află lângă noi în *acel moment* și chiar și cu cei absenți; împreună cu creștinii din propria țară, din țările învecinate, cu cei din lumea întreagă ... De asemenea, ne rugăm cu cei care ne-au precedat și care se purifică sau care se bucură deja de slava Cerului. De fapt, rugăciunea liturgică nu este o formulă anonimă, ci este plină „de chipuri și de nume” ^[5]; ne unim cu toate persoanele concrete care fac parte din viața noastră și care, ca și noi, trăiesc «în numele Tatălui, și al Fiului, și al Sfântului Duh, cei care participă la viața Sfintei Treimi.

A da trup rugăciunii Bisericii

Știm că, pentru Sfântul Josemaría, sfințirea muncii nu constă în principal în a insera rugăciuni în *timpul* muncii, ci, mai ales, în a transforma în rugăciune aceeași acțiune care se desfășurează, prin intenția de a o face pentru slava lui Dumnezeu, străduindu-ne pentru a o realiza cu perfecțiune omenească, știindu-ne priviți cu iubire de către Tatăl nostru din Ceruri. În mod asemănător, rugăciunea liturgică nu constă, în principal, în a recita rugăciuni în *timpul* acțiunilor liturgice, ci în a realiza aceste acțiuni rituale *digne, attente ac devote*... cu demnitatea, cu grija și cu devoțiunea pe care o merită, fiind atent la ceea ce se face. Nu sunt doar ocazii pentru a realiza acte individuale de credință, de speranță și de iubire, ci acțiuni prin intermediul cărora întreaga Biserică își exprimă credința, speranța și

iubirea.

Sfântul Josemaría acorda multă importanță acestui *a ști să fii prezent* la diferite acte de cult, ale acestei *bune cuviințe a pietății*. Demnitatea pe care o presupune rugăciunea liturgică are mult de făcut cu gestionarea propriului trup, de vreme ce, într-un anumit fel, prin el se manifestă în primul moment ceea ce vrem să facem. Celebrarea Sfintei Liturghii, apropierea de Spovedanie, adorația față de Sfântul Sacrament, etc. includ diverse mișcări ale persoanei, căci sunt rugăciune în acțiune. Prin urmare, rugăciunea liturgică înseamnă să te rogi și cu trupul. Încă și mai mult, presupune să învățăm să dăm trup, aici și acum, rugăciunii Bisericii. Și, în mod logic, deși de multe ori este preotul cel care are misiunea de a da glas și mâinii lui Cristos-Cap, fiind adunarea cea care dă glas și vizibilitate întregului Trup Mistic al lui Cristos. A ști că prin intermediul nostru se vede și se ascultă rugăciunea sfinților și a sufletelor din Purgatoriu este un bun stimulent pentru a avea grijă de acea *bună cuviință a pietății*.

În afară de demnitate, rugăciunea liturgică cere să fie realizată cu atenție. În acest sens, s-ar putea spune că, pe lângă concentrarea asupra cuvintelor pe care le spunem, este important să conștientizăm, în modul cel mai profund posibil, momentul pe care tocmai trăim: să ne fie clar cu cine suntem, de ce și pentru ce motiv. Această conștientizare presupune o formare prealabilă, care se va putea îmbunătăți întotdeauna. În cuvintele Sfântului Josemaría: «Încet. – Cântărește ce spui, cine o spune și cui. – Căci vorba pripită, ce nu lasă loc considerației, este zgomot și zornăială. Iar eu îți voi zice, folosind cuvintele Sfintei Tereza, că nu o numesc rugăciune, deși îți miști buzele mult» ^[6].

Întâlnire cu fiecare Persoană a Sfintei Treimi

În ciuda inevitabilelor lucruri care distrag atenția, datorate fragilității noastre, în timpul rugăciunii liturgice noi participăm la tainica, dar adevărata, întâlnire a întregii Biserici cu cele trei Persoane ale Sfintei Treimi. De aceea, este folositor să învățăm să deosebim când anume ne adresăm Tatălui, când Fiului, când Sfântului Duh. În general, liturgia ne situează în mod obișnuit în fața lui Dumnezeu Tatăl, cu trăsăturile sale proprii, deși în mod frecvent este invocat printr-un simplu «Dumnezeule» sau «Doamne». El este izvorul și originea tuturor binecuvântărilor pe care Sfânta Treime o răspândește peste această lume și către El se întorc, prin Fiul său, toate laudele pe care ființele create sunt capabile să le exprime.

Pentru că ceea ce Îi spunem Tatălui, Îi spunem *prin intermediul* lui Isus, care nu se află doar *în fața noastră*, ci *alături de noi*. Cuvântul s-a întrupat pentru a ne duce la Tatăl și, prin urmare, faptul de a descoperi prezența Sa lângă noi, ca un frate care știe și nu se rușinează de slăbiciunea noastră, ne copleșește de consolare și de încurajare. Mai mult chiar, rugăciunea liturgică, fiind rugăciunea publică a Bisericii, se naște din rugăciunea lui Isus. Nu este numai continuarea rugăciunii Sale de când a fost pe acest pământ, ci este de fapt expresia, astăzi și acum, a mijlocirii Sale pentru noi în Cer (cf. Evr 7,25). Câteodată găsim și rugăciuni care i se adresează direct lui Isus, îndreptându-ne privirea către Fiul, ca și Mântuitor. Din aceste motive, rugăciunea liturgică este o importantă cale de a sintoniza cu inima preoțească a lui Isus Cristos.

Iar rugăciunea care se adresează Tatălui prin Fiul se realizează în Duhul Sfânt. A

fi conștient de prezența celei de-a treia Persoană din Sfânta Treime în rugăciunea liturgică este un mare dar de la Dumnezeu. *Marele Necunoscut*, așa cum Îl numea Sfântul Josemaría, trece aparent neobservat, precum lumina sau ca aerul pe care îl respirăm. Totuși, știm că fără lumină nu am putea vedea nimic și fără aer ne-am sufoca. Sfântul Duh lucrează într-un mod asemănător în cadrul dialogului liturgic. Deși nu obișnuim să ne adresăm Lui, știm că locuiește în noi și că, prin suspine negărite, ne îndeamnă să ne adresăm Tatălui, prin cuvintele pe care le-am învățat de la Isus. Prin urmare, lucrarea Lui se manifestă indirect. Mai mult decât în cuvintele pe care le spunem sau cui le spunem, Duhul se manifestă în felul în care le spunem: este prezent în suspinele care devin cânt și în tăcerile care Îl lasă să lucreze pe Dumnezeu înlăuntrul ființei noastre.

La fel ca și prezența vântului, El este perceput prin obiectele pe care le pune în mișcare, putând astfel să întrezărim prezența Duhului Sfânt, atunci când sesizăm efectele acțiunii Sale. De exemplu, un prim efect al lucrării Sale se realizează în momentele în care suntem conștienți că ne rugăm ca fiice și fii ai lui Dumnezeu în Biserică. De asemenea, o simțim și când El face să răsună Cuvântul lui Dumnezeu în interiorul nostru, nu precum un cuvânt omenesc, ci precum Cuvântul Tatălui adresat fiecăruia dintre noi. În special, Duhul Sfânt se manifestă prin duiosia și generozitatea prin care Tatăl și Fiul Își revarsă iubirea asupra fiecăruia, atunci când în cadrul celebrării liturgice suntem iertați, iluminați, întăriți sau ni se face un dar special.

În sfârșit acțiunea Duhului Sfânt este atât de intimă și de necesară încât El este cine face posibil ca acțiunea liturgică să fie adevărată *contemplație* a Sfintei Treimi și ne permite să vedem Biserica în întregimea ei și pe Isus Însuși, chiar dacă simțurile noastre ne spun altceva. Sfântul Duh este Cel care ne face să descoperim că sufletul rugăciunii liturgice nu este îndeplinirea formală a unei serii de cuvinte sau mișcări exterioare, ci iubirea prin care, în mod sincer, vrem să slujim și să ne lăsăm slujiți. Duhul Sfânt ne face să participăm la taina lui intimă atunci când învățăm să ne bucurăm de acel Dumnezeu care se coboară la noi ca să ne slujească, în așa fel că după aceea noi să-i putem servi pe ceilalți.

Am „trăit” Evanghelia

Nu este ciudat că unul dintre termenii cei mai utilizați în Sfânta Scriptură și în Tradiție, atunci când se referă la acțiunile liturgice este cel de *slujire*. A descoperi această dimensiune de slujire în rugăciunea liturgică are multe consecințe pentru viața interioară. Nu numai pentru că cel care slujește din iubire nu se pune pe el însuși în centru, ci și pentru că a vedea liturgia ca serviciu este cheia pentru a o putea transforma în viață. Deși ar putea să pară paradoxal, în numeroase rugăciuni din textele liturgice întâlnim îndemnul de *a imita* în viața obișnuită ceea ce am celebrat. Această invitație nu înseamnă că ar trebui să extindem limbajul liturgic către relațiile noastre de familie și cele profesionale. În schimb, înseamnă să transformăm într-un *program de viață*, ceea ce ritul ne-a îngăduit să contemplăm și să trăim ^[7]. De aceea, Sfântul Josemaría, în mai multe ocazii, observând lucrarea lui Dumnezeu în timpul zilei sale de muncă, exclama: «Cu adevărat am *trăit* Evanghelia acestei zile» ^[8].

Pentru *a trăi* liturgia zilei, transformându-ne astfel ziua de muncă în slujbă, într-o

Slujbă de douăzeci și patru de ore, este nevoie să contemplăm circumstanțele noastre personale în lumina a ceea ce am celebrat. Pentru acest scop, meditația personală este de neînlocuit. Sfântul Josemaría obișnuia să ia notițe despre acele cuvinte sau expresii cu care se întâlnea în timpul celebrării Slujbei sau în timpul rugăciunii Liturgiei Orelor, până când într-o zi a scris: „Nu voi mai adnota nici un psalm, pentru că ar trebui să-i adnotez pe toți, de vreme ce în toți nu sunt decât minunății, pe care sufletul le vede atunci când Dumnezeu este slujit”^[1]. Este adevărat că rugăciunea liturgică este sursă a rugăciunii personale, dar este la fel de cert că fără meditație este foarte dificilă *asimilarea personală* a bogăției rugăciunii liturgice.

În acea liniște a relației între patru ochi cu Dumnezeu este momentul în care, de obicei, formulele rugăciunii liturgice dobândesc o forță intimă și personală. În acest sens, exemplul Fecioarei Maria este cel care dă lumină: ea este cea care ne învață că, pentru a pune în practică acel *fiat* – să se facă – al liturgiei, pentru a o transforma în serviciu, este nevoie să alocăm timp pentru a păstra și noi „toate aceste cuvinte în inimă” (Lc 2,19).

[1] Cf. „Un student din căminul studentesc DYA. Scrisorile lui Emiliano Amann adresate familiei sale (1935-1936)”, în *Studia et Documenta*, vol. 2, 2008, p. 343.

[2] Arhiva Generală a Prelaturii, 77-5-3.

[3] Sfântul Josemaría, *Însemnări intime*, nr. 1590, 26-X-1938. Citat în *Drum*. Ediție critico-istorică, Rialp, Madrid, 2004, p. 677.

[4] Sfântul Josemaría, *Drum*, nr. 86.

[5] Francisc, ex. ap. *Evangelii gaudium*, nr. 274.

[6] Sfântul Josemaría, *Drum*, nr. 85.

[7] Cf. Sfântul Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 88.

[8] Sfântul Josemaría, *Însemnări intime*, Caietul IV, nr. 416, 26-XI-1931. Citat în *Drum*. Ediție critico-istorică, p. 298.

[9] Sfântul Josemaría, *Însemnări intime*, Caietul V, nr. 681, 3-IV-1932. Citat în *Drum*. Ediție critico-istorică, p. 297.

Să-L cunoști și să te cunoști (XIII): Nu mai vorbim, ne privim

Dacă vom căuta să aflăm care este, din punct de vedere politic și economic, al treilea oraș cel mai important din lume... iată ce era Antiohia în cursul primelor secole, atunci când era capitala unei provincii romane. În acest oraș discipolii lui Isus au fost numiți „creștini” (cf. Fap 11,26). Al treilea episcop al său a fost sfântul Ignațiu care, condamnat la moarte sub guvernarea lui Traian, a fost condus pe calea terestră până pe coasta Seleuciei, actualmente în sudul Turciei. Apoi a ajuns pe calea maritimă până la Roma. Pe parcursul drumului s-a oprit în mai multe porturi. În fiecare loc, el îi primea pe creștinii din zonă și profita de împrejurări pentru a trimite scrisori comunităților de discipoli ai lui Isus: „Scriu tuturor bisericilor și îi anunț pe toți că eu mor pentru Dumnezeu din marea mea dorință” [1]. Episcopul sfântul Ignațiu știa bine că fiarele, din amfiteatrul lui Flavius, Colosseumul roman din zilele noastre, urmau să pună capăt vieții sale pe pământ; de aceea cerea neîncetat rugăciuni ca să aibă curaj pentru aceasta. Însă, descoperim, în mai multe reprize, în scrisorile sale profunzimea sufletului său, a dorinței sale de a se uni totalmente cu Dumnezeu: „Nu există focul dorinței materiale în mine, ci numai apa vie care vorbește în mine, zicându-mi: *Vino la Tatăl!*” [2].

O plantă înrădăcinată în cer

Acest murmur interior al sfântului Ignațiu de Antiohia („Vino la Tatăl!”), care era probabil motorul vieții sale de pietate și a vieții sale sacramentale este, în realitate, maturizarea supranaturală a dorinței noastre naturale să ne unim cu Dumnezeu. Filozofii greci ai Antichității identificaseră în adâncul firii noastre dorința divinului, o nostalgie pentru adevărata noastră patrie, „ca și cum nu am fi o plantă terestră, dar cerească” [3]. Benedict al XVI-lea, cu ocazia primei sale audiențe, a catehezei sale despre rugăciune, a aruncat o privire în urmă, asupra Vechiului Egipt, asupra Mesopotamiei, asupra filozofilor și dramaturgilor greci sau a scriitorilor romani; toate culturile mărturisesc nevoia de Dumnezeu: „Omul «digital», ca și cel al cavernelor, caută în experiența religioasă mijlocul de a-și depăși limitele și de a-și asigura aventura terestră precară. [...]. Omul poartă în el setea de infinit, o nostalgie după eternitate, o căutare după frumusețe, o dorință de iubire, o nevoie de lumină și de adevăr, care să-l împingă spre Absolut” [4].

Una dintre cele mai comune probleme ale precarei aventuri terestre din epoca noastră este fragmentarea interioară, produsă uneori într-un mod inconștient: constatăm o opoziție între ceea ce dorim și ceea ce facem, găsim în noi elemente care nu se unesc armonios, nu ne scriem povestea vieții după un fir conducător ce ne leagă trecutul de viitor, nu vedem foarte bine cum să împăcăm un mare număr de idei pe care le-am dobândit sau sentimentele pe care le am avut... Aici sau acolo, putem oferi versiuni multiple despre noi înșine. Ni se întâmplă chiar să nu putem fi capabili să ne concentrăm asupra unei singure sarcini. În toate aceste domenii, aspirăm la unitatea, pe care nu reușim, aparent, s-o „producem” în

același mod în care facem multe lucruri. „Faptul care se înregistrează astăzi, în lume, în ciuda imenselor procese de secularizare, o exigență difuză de spiritualitate, care se exprimă în mare parte tocmai în nevoia reînnoită de rugăciune, nu este oare un „semn al timpurilor”? [5], se întreba Sfântul Ioan Paul al II-lea la începutul mileniului nostru. Multe inițiative văd lumina zilei față-n față sau pe internet, vizând dezvoltarea capacității noastre de liniște exterioară și interioară, de ascultare, de concentrare, de armonie între corp și spirit. Logic, toate acestea ne pot aduce o oarecare liniște naturală. Însă, rugăciunea creștină ne oferă o liniște ce merge dincolo de echilibru tranzitoriu, fructul unei percepții unitare a vieții, ca și consecință a relației noastre intime cu Dumnezeu; fiind vorba despre un dar, rugăciunea creștină ne oferă o nouă viziune a realității strângând totul. Rugăciune „este o atitudine interioară, înainte de a fi o serie de practici și formule, o manieră de a fi în fața lui Dumnezeu, înainte de a însemna săvârșirea actelor de cult ori o pronunțare de cuvinte” [6]. În mod logic, această atitudine interioară, acest mod de a se plasa înaintea Domnului, nu se obține de azi pe mâine nici nu se întâmplă fără o dispoziție personală adecvată pentru ca Dumnezeu să ne-o poată acorda: este un dar, dar și o sarcină.

Ochii unui suflet care se gândește la eternitate

La un moment determinant al predicii „către sfințenie”, din 1967, sfântul Josemaría descrie pe scurt itinerariul propriu unei vieți de rugăciune [7]. Noi începem să ne rugăm, ne spune el în ideea de rugăciune simplă, scurtă, învățată, probabil, pe de rost din copilărie; apoi prietenia cu Isus își realizează un drum și noi învățăm să intrăm în patima Sa, moartea și învierea Sa, animați de dorința de a ne însuși doctrina Sa; apoi inima noastră are nevoie să distingă cele trei Persoane Divine și să intre în relație cu Ele, până ce această nevoie ne ocupă întreaga zi. Atunci, fondatorul Opus Dei descrie etapa ce corespunde vieții contemplative: sosește momentul în care „evoluăm de-a lungul zilei în acest abundent și limpede izvor cu ape răcoroase care să țâșnească până la viața eternă. Cuvintele devin inutile, pentru că limba nu reușește să se exprime. Atunci răsunetul tace. Nu mai vorbim: ne privim!” [8]. Găsindu-ne într-un punct sau altul din acest itinerariu, ne putem întreba: Care este relația dintre rugăciune și viața eternă? În ce sens rugăciunea devine o *privire* în loc să se compună din cuvinte?

Datorită rugăciunii, putem ajunge să vedem lucrurile, aici și acum, cum le vede Dumnezeu; să sesizăm ce se întâmplă în jurul nostru printr-o simplă intuiție ce derivă din iubire [9]. Acesta este cel mai mare fruct al său; astfel spunem că ea ne transformă. Ea ne va ajuta nu numai să schimbăm anumite atitudini ori să trecem peste unele greșeli; rugăciunea creștină vizează, mai ales, unirea noastră cu Dumnezeu, conformându-ne puțin câte puțin privirea noastră cu privirea divină, chiar de aici de pe pământ; într-o anumită manieră, noi căutăm să ne vindecăm ochii grație acestor lumini. Relația de iubire cu Dumnezeu, pe care o învățăm și o realizăm în Isus, nu este pur și simplu ceva ce facem noi, ci ea schimbă ceea ce suntem.

Această transformare personală antrenează efecte asupra modului nostru de a interacționa cu realitatea, chiar cu consecințe foarte practice. Astfel, dezvoltându-se în noi, foarte aproape de Dumnezeu, privirea noastră supranaturală ne face să scrutăm binele prezent în tot ceea ce este creat, cuprinzându-l când ne gândim că

simțim nevoie de acest bine chiar atunci când este absent, știind că nimic nu scapă proiectului plin de iubirea lui Dumnezeu, care este totdeauna cel mai puternic. Acest lucru ne face să apreciem într-o nouă manieră libertatea altora, să trecem peste tentația de a vrea să luăm noi decizii în locul lor, ca și cum întregul destin nu ar depinde decât de acțiunile noastre. Înțelegem mai bine că actul divin își urmează drumul său și ritmul său, elemente pe care noi nu putem, nici nu trebuie să le controlăm. Rugăciunea contemplativă ne împiedică să cădem în obsesia de a căuta o soluție imediată problemelor noastre. Ea ne permite să putem descoperi mai bine lumina în tot ceea ce ne înconjoară, înțelegând rănilor și slăbiciunile lumii noastre. Să căutăm a vedea cu ochii lui Dumnezeu să evităm o apropiere forțată a realității și a persoanelor, în măsura în care nu căutăm decât armonia cu iubirea atotputernică a lui Dumnezeu, fără piedica intervențiilor noastre stângace. Sfântul Toma de Aquino afirmă că „contemplarea va fi perfectă în viața viitoare, când îl vom vedea pe Dumnezeu „față către față”; ea ne va face atunci perfect fericiți” [10]. Puterea rugăciunii rezidă în faptul de a participa la această viziune a lui Dumnezeu deja pe pământ, chiar dacă va fi „într-o manieră confuză, ca într-o oglindă” (1 Cor 13,12).

În 1972, cu ocazia unei întâlniri în Portugalia, cineva l-a întrebat pe Sfântul Josemaría cum să faci față creștinește problemelor zilnice. Printre alte mijloace, fondatorul Opus Dei a spus că viața de rugăciune ajută să vezi lucrurile într-un mod diferit decât cel pe care l-am adopta fără o unire intimă cu Dumnezeu: „Noi, creștinii avem un alt tip de criteriu; vedem lucrurile cu ochii unui suflet care se gândește la veșnicie și la iubirea lui Dumnezeu, care este tot veșnic” [11]. Afirmase altădată că modul de a fi fericit în cer are strânsă legătură cu felul de a fi fericit pe pământ [12]. Un teolog bizantin din secolul al XIV-lea scrisese ceva asemănător: „Nu ne este permis numai să ne pregătim pentru Viață, ne este permis să trăim și să acționăm în funcție de ea chiar de pe acum” [13].

Liniește... Pace...Viață intensă

Vorbind despre rugăciune, *Catehismul Bisericii Catolice* ne surprinde punând o întrebare, un fel de examen de conștiință permanent: „De unde vorbim rugându-ne? Din înălțimea orgoliului propriu și din propria noastră voință, sau din «profunditățile» (Ps 130,14) unei inimi umile și călute?” Textul se înlanțuie cu un rapel al esențialului presupus al rugăciunii: „Umilința este baza rugăciunii” [14]. Într-adevăr, privirea spre eternitate pe care ne-o acordă rugăciunea contemplativă nu poate crește decât pe pământul fertil al umilinței, într-un climat de deschidere la soluțiile lui Dumnezeu, în loc de propriile noastre rețete. Uneori excesul de încredere în inteligența noastră și în capacitatea noastră de planificare ne-ar putea conduce să trăim *de facto*, ca și cum Dumnezeu nu ar exista. Avem mereu nevoie de o umilință foarte nouă în fața realității, în fața persoanelor, în fața istoriei; o umilință care să fie un teren fecund pentru acțiunile lui Dumnezeu. Papa Francisc, cu ocazia catehezei despre rugăciune, își fixa atenția asupra experienței regelui David: „Lumea care se prezintă în fața sa nu este o scenă mută: privirea sa observă, în spatele derulării lucrurilor, un mister mai mare. Cu siguranță că de acolo se naște rugăciunea: din convingerea că viața nu este ceva ce ne alunecă printre degete, ci un mister minunat” [15].

Participând la această privire pe care ne-o oferă contemplarea în mijlocul lumii,

ne vom satisface, în măsura posibilului, aspirația la unitate: cu Dumnezeu, cu ceilalți, cu noi înșine. Ne vom surprinde muncind neîncetat pentru binele celorlalți și al Bisericii, văzând că talanții noștri aduc roade „ca un arbore plantat lângă un râușor, care dă fructe la timp” (Ps 1,3). Vom savura aceste roade, fie și cu întârziere, găsind armonia la care suntem destinați. Ne vom bucura de pacea, pe care nu o vom găsi în alt mod. „Aleargă, aleargă!... Acționează, Acționează!... Febră, nebunia de a te mișca... Minunat edificiu material... [...] Este pentru că ei muncesc pentru ora prezentă: ei «sunt» mereu în «prezent». – Și tu trebuie să vezi lucrurile ca pe o zi a eternității, «având mereu în minte» în același timp termenul final și trecutul. – Liniște. – Pace. – Viață intensă dar în interiorul tău” [16].

[1] Sf. Ignatie al Antiohiei, *Scrisoare către Romani*, nr. 4.

[2] *Ibid.*, nr. 7.

[3] Plato, *Timeo*, 90a.

[4] Benedict al XVI-lea, Audiențe, 11 mai 2011.

[5] Sf. Ioan-Paul al II-lea, *Novo millennio ineunte*, nr. 33.

[6] Benedict al XVI-lea, Audiențe, 11 mai 2011.

[7] Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 306.

[8] *Ibid.*, nr. 307.

[9] Acesta este conceptul tomist de contemplare: «simplex intuitus veritatis ex caritate procedens».

[10] Sf. Toma de Aquino, *Summa theologiae*, II-II, q. 180, a. 4.

[11] Sf. Josemaría, notițe dintr-o întâlnire de familie, 4 noiembrie 1972.

[12] Sf. Josemaría, *Forja*, nr. 1005.

[13] Nicolae Cabasila, *Viața în Cristos*, Cerf, Paris, 2008.

[14] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2559.

[15] Papa Francisc, Audiențe, 24 iunie 2020.

[16] Sf. Josemaría, *Drum*, nr. 837.

[Înapoi la cuprins](#)

© Opus Dei Information Office, 2022

www.opusdei.org